

Haderslev

Miljøgodkendelse af Kronborgvej 18, 6100 Haderslev

Jf. § 12, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 1486 af 04/12/2009)

15. september 2014

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold	4
1.1	Ejer og driftsforhold	5
1.2	Godkendelsespligt.....	5
1.3	Godkendelsens omfang	5
1.3.1	Projektets omfang	5
1.3.2	Tidligere godkendelser	7
1.3.3	Biaktiviteter.....	8
1.3.4	Husdyrbrugets ophør	8
1.4	Offentlighed og høring.....	9
1.4.1	Offentlighed og høring	9
1.4.2	Ikke-teknisk resume.....	15
2	Anlægget.....	18
2.1	Dyrehold og Management	18
2.1.1	Dyrehold og staldindretning.....	18
2.1.2	Bedste tilgængelige staldsystem	20
2.1.3	Bedste tilgængelige foderteknologi	24
2.1.4	Management i stald	26
2.2	Lokalisering	28
2.2.1	Faste afstandskrav	28
2.2.2	Landskabet og planforhold	29
2.3	Energi- og vandforbrug	32
2.3.1	Energiforbrug	32
2.3.2	Vandforbrug	34
2.4	Gener.....	35
2.4.1	Lugt	35
2.4.2	Støj.....	38
2.4.3	Lys.....	39
2.4.4	Fluer og skadedyr	40
2.4.5	Støv	40
2.4.6	Transport.....	41
2.5	Forurening	42
2.5.1	Spildevand	42
2.5.2	Husdyrgødning og foder.....	43

2.5.3	Affald og kemikalier.....	45
2.5.4	Ammoniak.....	48
3	Arealerne	61
3.1	Markoplysninger	61
3.2	Gødningsregnskab	67
3.3	Nitrat (overfladevand)	69
3.4	Nitrat (grundvand).....	71
3.5	Fosfor	71
3.6	Ammoniak fra udbringning.....	72
3.7	Gener fra udbringning	83
4	Bilag	84

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Kronborgvej 18, 6100 Haderslev ved Bram I/S.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 1150 søer med smågrise til 7,2 kg, svarende til 267,4 DE og til 3000 søer med smågrise til 7,2 kg, svarende til 695,92 DE. Dette over to faser, hvor første fase er en udvidelse af dyreholdet til 1450 søer i eksisterende stalde over 2 år. Fase to går hernæst i gang og forventes færdig indenfor 5 år fra godkendelsesdatoen. Fase to medfører at soproduktionen udvides til de 3000 søer, og der opføres en ny farestald på ca. 2400 m², to nye drægtighedsstalde på hver ca. 2000 m² samt en ny løbestald på ca. 2000 m². Hertil skal der etableres to overdækkede gyllebeholdere på hver 4000 m³ og de to eksisterende gyllebeholdere overdækkes ligeledes.

Godkendelsen meddeles på de vilkår der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder de fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2022.

Dato for godkendelse: 15. september 2014

Lis Nowak

Miljømedarbejder

Journal nr.: 13/39772

Kvalitetssikring: Anne-Lene Jørgensen, Haderslev Kommune

¹Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

² § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug - BEK nr 294 af 31/03/2009

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Bram I/S Grarup Overby 31 6100 Haderslev 21 74 34 43 jesper@bbram.dk	Bedriftsoplysninger	Kronborgvej 18 6100 Haderslev CVR nr. 33284837 CHR nr. 52806
Konsulent	Jakob Altenborg Miljø & Natur Landbrugsrådgivning Frellingvej 27 8560 Kolind 26 59 97 91 jakob@miljoeognatur.dk	Matrikler på ejendom	Ejerlav Matrikel nr. Lunding, Starup 110b Lunding, Starup 4 Lunding, Starup 185 Lunding, Starup 101

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Projektet er godkendelsespligtigt efter § 12, stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven³, idet det omfatter en udvidelse af soholdet, som opnår en størrelse på mere end 270 DE.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Projektet omfatter dels en udvidelse af svineproduktionen i eksisterende bygninger og dels en udvidelse med 1550 stipladser i nye stalde. Det forventes at projektet skal opdeles i to faser således at første fase omfatter udvidelse til 1450 søer i eksisterende bygninger og at denne fase færdigudvides i løbet af 2 år. Her efter vil etableringen af fase 2 - udvidelse med yderligere 1550 stipladser i gang sættes. Det forventes at fase 2 vil være færdig indenfor 5 år efter godkendelsesdatoen.

0-alternativet

0-alternativet er lig med ingen produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da det er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

³ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#)

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jf. nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på husdyrbruget vurderes det, at udvidelsen på husdyrbruget ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring husdyrbruget end ved den nuværende produktion grundet den øgede anvendelse af teknologi. Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af 0-alternativet, det vil sige fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer mm.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. 0-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Der er ansøgt om, at have 2 år til at udnytte godkendelsens første fase og 5 år fra godkendelsesdatoen til at gennemføre anden fase. Dette stilles som vilkår. Med udnyttet menes her, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Endvidere skal der være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristerne.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af

godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis der ikke er indsat en husdyrproduktion på 1450 søer i de eksisterende bygninger inden for 2 år fra denne afgørelses meddelelse.
- 3) Miljøgodkendelsens fase 2 bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.
- 4) Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 5) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Husdyrbruget har en miljøgodkendelse fra den 7. december 2006, hvor den fortsatte produktion af 1150 årssøer med smågrise til fravænnning ved 7,2 kg (jf. godkendelsens forudsætninger) (i alt 267,4 DE) på matrikel nr. 101 m.fl. Lunding, Starup beliggende Kronborgvej 18, 6100 Haderslev blev godkendt i henhold til bek. nr. 753 af 25. august 2001 om Lov om miljøbeskyttelse kapitel 5 § 33.

I 2009 modtog husdyrbruget et afslag på ansøgning om miljøgodkendelse, hvor der var ansøgt om en udvidelse til 2500 søer. Afslaget var begrundet med at lugtgenæafstanden til nærmeste bolig ikke var overholdt.

I 2011 modtog husdyrbruget et afslag på ansøgning om miljøgodkendelse, hvor der var ansøgt om en udvidelse til 2500 søer på husdyrbruget. Afslaget var begrundet med en manglende overholdelse af beskyttelsesniveauet til sårbar natur, idet der var en beregnet ammoniakdeposition på 3,1 kgN/ha/år til Hassellose, som ligger ca. 300 meter nordøst for ejendommen.

Husdyrbruget har den 6. september 2012 anmeldt en dyrevelfærdsudvidelse, hvor staldene blev udvidet med en tilbygning imellem de eksisterende stalde på 26,6 * 32 meter og en tilpasning af inventaret i den eksisterende drægtighedsstald.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune har vurderet, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Der er mindre stipladsafvigelser i forhold til det anmeldte dyrehold i § 19c anmeldelsen fra 2012, men det vurderes at være af underordnet betydning. Igennem moderne teknologi er det muligt, at overholde krav til lugt og ammoniakdeposition i forhold til tidligere ansøgninger om udvidelse af dyreholdet.

Denne miljøgodkendelse erstatter vilkår stillet i tidligere godkendelser for husdyrbruget.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist.

Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner.

Vilkår

- 6) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 7) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Alle olie- og syretanke skal tømmes i henhold til gældende regler. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politiko og dialog -> Høring og afgørelser den 19. februar 2014.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse den 17. juli 2014 med en frist på 6 uger til at sende bemærkninger ind.

Der indkom følgende bemærkninger:

1. Der er ytret bekymring omkring den stigende transport i området, dels grundet anvendelsen af Kronborgvej/Vernsgårdvej som skolevej og dels i forhold til direkte gener fra transporten.
2. Der er ytret bekymring omkring vandtryk, når produktionen øges.
3. Der ytres bekymring om, hvorvidt medarbejderne på landbruget har sprøjtecertifikat.
4. Der beskrives røg og lugtgener fra det bestående halmfyrr på ejendommen.
5. Der gives udtryk for en bekymring for brandsikkerheden i forhold til opbevaring af halm.
6. Der bliver gjort opmærksom på, at vejen ikke bliver rengjort ved arbejdstids ophør, men først ved henvendelse.
7. Det beskrives, at der er lugtgener fra spildevand i gyllebeholderen, der er beliggende i det sydlige hjørne nærmest naboejendommene på Kronborgvej.
8. Det bemærkes, at der er anvendt jord fra byggeprocessen i forbindelse med sidste udvidelse af husdyrbruget til at etablere den vold der er mellem staldbygninger og

Kronborgvej mod syd og øst. Der stilles spørgsmål ved om denne jord ikke skulle have været i deponi.

9. Det beskrives, at der ved kraftigt regnvejr står vand op af kloakken på Kronborgvej og der gives udtryk for en bekymring om, at dette vil forværres efter udvidelsen af Kronborgvej 18.
10. Det påpeges at der er støjgener fra ventilationssystemet.
11. Det påpeges, at der er lugtgener fra husdyrbruget.
12. Der gøres opmærksom på en høj aljeforekomst i nabolaget.
13. Det påpeges, at der er fluegener fra husdyrbruget.
14. Det påpeges, at der til tider er rottegener fra husdyrbruget.
15. Der stilles spørgsmål ved anvendelsen af SyreN.

Bemærkningerne gav anledning til følgende ændringer:

1. Ud fra ansøgers bemærkninger til høringssvar, er det Haderslev Kommunes vurdering, at størstedelen af trafikken til og fra Kronborgvej 18 vil ske mod nord, hvor trafikken vil fordele sig på Lundingvej. En stor del af transport med foder og smågrise vil køre længere nordpå til Grarup Overby 31. Da det således primært at transport i forbindelse med markarbejde, der skal mod vest af Vernsgårdvej vurderes denne til at være begrænset nok til ikke at forårsage væsentlige gener. Af denne årsag foretages der ikke ændringer i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne.
2. Provas har gjort opmærksom på, at ansøger må etablere tilstrækkelig bufferkapacitet hos sig selv for at forhindre, at forsyningsledningen suges tom. Der stilles ikke vilkår hertil, da det vurderes til at være uden for husdyrgodkendelsesloven. Vandforsyningen reguleres igennem vandregulativet, hvorfor nærmere aftale skal foretages med Provas. Der sker ikke ændringer i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne.
3. NaturErhvervsstyrelsen fører kontrol med om sprøjteførere på landbrugsbedrifter har gyldige sprøjtecertifikater/beviser. Haderslev Kommune stiller ikke vilkår til dette og fører ikke kontrol med dette. Der sker derfor ingen ændringer i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne.
4. I forhold til gener fra halmfyr, så oplyser ansøger, at der er opmærksomhed på de mulige gener og at ejendommens ansatte er instrueret i at være opmærksomme på røggener. Haderslev Kommune vurderer ikke, at problemstillingen er af et omfang, hvor der er behov for at stille særlige vilkår for at forhindre gener fra halmfyret. Vi mener, at opmærksomhed i dagligdagen er vigtig. Skulle der opstå gener, som ansøger og naboer ikke kan løse sammen vil der mulighed for at klage over generne til Haderslev Kommune
5. Brandsikkerhed håndteres i forbindelse med byggetilladelse til nyt byggeri. Der stilles ikke vilkår til brandsikkerhed i forbindelse med miljøgodkendelse, hvorfor der ikke sker ændringer i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne. Henvendelsen er viderebragt til Brand og Redning, Haderslev Kommune, der vil foretager kontrol af forholdene i uge 38, 2014.
6. Det er færdselsloven der beskriver, at der skal foretages rengøring af vejen og at der skal opsættes skiltning ved jordkørsel, hvis forholdene betyder, at vejen bliver meget glat. Sker dette ikke kan der rettes henvendelse til politiet. Haderslev Kommune er ikke myndighed på dette område og kan derfor heller ikke behandle dette emne i miljøgodkendelsen af et husdyrbrug. Af denne årsag sker der ingen ændringer i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne.

7. I gyllebeholderen der er placeret sydligt opbevares der overfladevand fra tage, befæstede pladser mv. Dette restvand er ikke spildevand og der er derfor givet tilladelse til, at den tidligere gyllebeholder kan anvendes som forsinkelsesbassin frem mod udledning. Denne udledningstilladelse skal fornyes i forbindelse med at flere bygninger tilknyttes, hvilket behandles uafhængigt af denne miljøgodkendelse. Der vurderes ikke, at være flere lugtgener fra beholderen end der vil være fra andre forsinkelsesbassiner med overfladevand. Der ændres derfor ikke i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne.
8. Det er ganske normalt og lovligt, at jord flyttes internt på matriklen i forbindelse med byggearbejder. Det kræver tilladelse, at lave væsentlige terrænændringer, hvilken ansøger fik i situationen dengang og det skal anmeldes, hvis jord skal flyttes til en anden matrikel, hvilket ikke var aktuelt. Jorden på ejendommen er ikke kategoriseret som forurenede og der har derfor ikke været grund til særlige forhold omkring håndteringen heraf. Der ændres ikke i miljøgodkendelsen grundet disse historiske forhold.
9. Der har i første halvår af 2014 været flere kraftige nedbørshændelser, som har betydet oversvømmelser flere steder i Haderslev Kommune. Disse forventes at hænge sammen med at klimaet gradvist forhindrer sig, hvilket betyder at nedbøren i Danmark kommer mere koncentreret end tidligere – det vil sige mere vand på kort tid, men ikke mere regn alt i alt. Lokalt omkring Kronborgvej 29 er der en lavning, hvor overfladevand naturligt vil samle sig, når det regner nok (se kortudsnit nedenfor). På www.haderslev.dk/klima er der adgang til kort og også gode råd om, hvordan man kan sikre sig i forbindelse med oversvømmelse. Det vurderes ikke, at disse forhold vil ændre sig som følge af husdyrbrugets udvidelse grundet forsinkelsesbassin og allerede eksisterende vold, der samler overfladevand på matriklen for Kronborgvej 18. Der foretages ikke ændringer i miljøgodkendelsen til dette emne.

10. Haderslev Kommune har tidligere været på tilsyn på ejendommen efter klage over støj fra ventilationen og fandt ikke, at der var grund til at foretage støjmålinger (sag nr. 14/22001 med tilsyn af 29. juli 2014). Der er opsat vilkår i forhold til støjmåling på

ejendommen fremadrettet, såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der er behov herfor. Det vurderes derfor, at der er taget højde for en sådan gene i miljøgodkendelsen og der foretages derfor ingen ændringer i forhold til dette emne.

11. I forbindelse med udvidelsen af produktionen på Kronborgvej 18 etableres der biologisk luftrensning, hvilket fjerner 65 % af lugten jævnfør miljøstyrelsens teknologiblade. Ansøgningen er indsendt igennem ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hvori lugtgeneafstanden beregnes ud fra antallet af dyr i staldene, staldenes placering i forhold til naboer, anvendte staldtyper og teknologier. Resultatet heraf er, at lugtgeneafstanden er overholdt, som det fremgår af afsnit 2.4.1 Lugt. Haderslev Kommune vurderer ikke, at der er fejl i de indtastninger, der er lavet for effekt af teknologien biologisk luftrensning, da de stemmer overens med teknologibladet. Endvidere vurderes der ikke, at være fejl i forhold til definition af nærmeste nabo. Vi gør opmærksom på, at lugtgeneafstanden måles fra lugtcentrum (hvilket defineres af ansøgningssystemet) og ikke fra nærmeste staldhjørne. Det vurderes at lugtberegningen er korrekt og der foretages derfor ikke ændringer i miljøgodkendelsen i forhold til dette emne.
12. Natur og Miljøklagenævnet har den 17. juli 2014 stadfæstet en miljøgodkendelse, hvor der blandt andet blev klaget over risiko for forøget algevækst. Heraf fremgår det, at en undersøgelse fra Teknologisk Institut viste at algevækst "kun" var af æstetisk karakter og ikke medførte egentlige materialeskader. På den baggrund kan risikoen for algevækst hos naboerne ikke føre til fastsættelse af særlige vilkår. Se NMK-132-00659 ved Natur og Miljøklagenævnet. Haderslev Kommune vurderer på baggrund af denne afgørelse fra Natur og Miljøklagenævnet, at der ikke vil være baggrund for at stille særlige vilkår for at mindske alger og der foretages derfor ikke ændringer i miljøgodkendelsen.
13. I miljøgodkendelsen er der stillet vilkår om, at der på ejendommen skal foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Denne fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Det vurderes ikke, at der er behov for ændringer i miljøgodkendelsen til at skærpe dette.
14. Husdyrbrug er ikke forpligtet til at være tilmeldt egen rotteordning, men kan benytte sig af den kommunale ordning, som Haderslev Kommune tilbyder igennem Mortalin. Ansøger oplyser, at de har en aftale med Chrisal – Dansk Skadedyrsservice.
15. Hensigten med at anvende SyreN er todelt. Der tilsættes svovlsyre for at mindske emissionen af ammoniak og jernsulfat for at mindske lugtgenerne. SyreN er optaget på teknologilisten fra Miljøstyrelsen i 2010 og kan anvendes som alternativ til nedfældning. Der stilles krav i forhold til dokumentation af anvendelsen af disse teknologier (skema 3 i Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse) i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, samt til at det skal anmeldes til kommunen inden anvendelsen finder sted. Ansøger har oplyst, at der ikke vil blive opbevaret SyreN på husdyrbruget fremadrettet. Der vil ikke blive stillet vilkår omkring SyreN i denne miljøgodkendelse og ansøger er gjort opmærksom på de gældende regler i forhold til anmeldelse og dokumentation.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Kronborgvej 18, 6100 Haderslev i henhold til § 12, stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politiko og dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest tirsdag den 14. oktober 2014 klokken 15.00. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. En klage skal være skriftlig og gerne elektronisk. Inden klagefristen udløber, skal klagen være modtaget af Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Derefter videregiver kommunen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, som er klagemyndighed.

Der er fastsat et klagegebyr på 500 kr. Bliver gebyret ikke betalt til tiden, vil klagen ikke blive behandlet. Gebyret bliver opkrævet af Natur- og Miljøklagenævnet, og det bliver tilbagebetalt, hvis et eller flere af følgende forhold gør sig gældende:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse skal ændres eller ophæves.
- Klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller
- Klagen bliver afvist på grund af, at klagefristen ikke er overholdt, eller hvis klager ikke er berettiget til at klage, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Se evt. vejledning om gebyrbetaling på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 4 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af

miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Bram I/S, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev
- Halk Vandforsyning A.M.B.A., Formand Axel Juhl, axel@gramjuhl.dk
- Provas, Fjordagervej 32, 6100 Haderslev, info@provas.dk

Til naboer indenfor konsekvenszonen (567 meter - se bilag 4):

- Jørgen Nissen Skau, Kelstrupvej 42, 6100 Haderslev
- Janis Filimonovs og Kristine Jostina, Kronborgvej 12, 6100 Haderslev
- Arturs Brils, Benedykt Cegielski, Dana Ergle, Danils Vasiljevs, Zbigniew K. Wachowiak, Marciej Wicher, Katarzuna I. Rychlewska, Szymon M. Rychlewski, Sandris Skensbergs, Lukasz s. Figlarz, Marek Janicki, Piotr P. Kubiak, Rafal Maciag, Grzegorz K. Nadstzick og Gints Robeza, Kronborgvej 18, 6100 Haderslev
- Jørn Autzen og Tanja Nielsen, Kronborgvej 21, 6100 Haderslev
- Rafka S. Poskusznny og Krystian P. Posluszny, Kronborgvej 23, 6100 Haderslev
- Anni B. og Erik Schondelmeier, Kronborgvej 29, 6100 Haderslev
- Eddie og Marianne S. Kjær, Lundingvej 80, 6100 Haderslev
- Gustav From Jessen, Løntvej 20, 6100 Haderslev
- Peter Hansen Holm, Olufskærvej 45, 6100 Haderslev
- Bruno Larsen, Olufskærvej 75, 6100 Haderslev
- Jens Toksvig Fuglsang Junker, Vernsgårdvej 10, 6100 Haderslev
- Rasmus Koefoed og Frederikke Bender, Vernsgårdvej 42, 6100 Haderslev
- Kåre og Anette Pedersen, Vilstrup Næsvej 93, 6100 Haderslev
- Thorkil Emil Thomsen, Vilstrup Næsvej 95, 6100 Haderslev

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Jakob Altenborg, Miljø & Natur Landbrugsrådgivning
e-mail: jakob@miljoeognatur.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dnhaderslev-sager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk

- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Ansøgers tekst

Anlæg og produktion

Der ønskes en udvidelse af svineproduktionen fra 1150 søer svarende til 267,4 DE til 3000 søer, svarende til 697,7 DE

I forbindelse med udvidelsen skal der etableres en ny faresstald på ca. 2400 m², to nye drægtighedsstalde på hver 2000 m², en ny løbestald på 2000 m². Herudover skal der etableres to nye overdækkede gyllebeholdere på hver 4000 m³.

Ejendommen er placeret vest for Hejsager. Der ligger naboer relativt tæt på ejendommen i sydlige retninger. De nye bygninger placeres i tilknytning til eksisterende bygninger.

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil medføre en stigning i antallet af transporter. Antallet af transporter stiger fra 713 til ca. 1450 pr. år. Det er hovedsageligt antallet af transporter med husdyrgødning der stiger.

En del af transporterne foregår gennem tæt bebyggelse. I forbindelse med disse transporter er der opmærksomhed på at tage hensyn til beboere og medtrafikanter, og transporterne vurderes ikke at give anledning til øgede gener.

BAT

I relation til anvendelse af BAT er der gjort overvejelser omkring energi og ressourceforbruget, hvor der på ejendommen er opmærksomhed på, at anvende nyeste og mindst ressourceforbrugende teknologi i det omfang det er økonomisk muligt. I ansøgningen har man ligeledes forholdt sig til BAT i relation til management. I relation til de mere direkte forurenende processer på ejendommen, såsom ammoniakfordampning og udbringningsteknikker samt næringsstoffer på markniveau er der gjort overvejelser omkring staldsystem, gyllekøling, luftrensning og fodring. Regler for udbringning af husdyrgødning følges og der er lavet mark- og gødningsplan for bedriften der sikrer optimal udnyttelse af næringsstofferne i gødningen.

Gener

Der er 142 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, samt 2200 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 2500 meter til nærmeste byzone. Geneafstanden som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo er beregnet til 132 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 340 og 563 meter. Der bliver etableret luftrensning i den eksisterende farestald og den nye farestald hvilket er medvirkende til at reducere den korrigerede geneafstand til 132 meter. Herved vil produktionen ikke medføre væsentlige lugtgener for naboerne.

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Håndtering af husdyrgødning og spildevand

Der produceres udelukkende gylle på ejendommen. Alt gyllen udbringes med slæbeslanger eller nedfældes i forbindelse med udbringningen. Gødningen udbringes på ejendommens ejede og forpagtede arealer, samt på aftalerarealer.

Ejendommen er del af et større driftsfællesskab og alle bedriftens arealer og samtlige produktioner skal derfor godkendes i forbindelse med denne godkendelse. Samlet hører der 1023,1 ha til bedriften. Og der produceres samlet 2482,92 DE på bedriftens produktionsejendomme. Heraf afsættes der 325 DE til allerede godkendte aftale arealer og 738 DE skal afsættes til biogasanlæg.

Næringsstofbelastning af natur

Etableringen overholder lovens krav om 30 % reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til referencestalden. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 2701 kg N. Udvidelsen medfører herefter en udledning på 5647 kg N/år, hvilket er en stigning på 2019 kg N/år i forhold til nuværende produktion.

Næringsstofbelastning af vandmiljø

705,85 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse I, og 247,56 ha ligger i nitratklasse III. Arealerne ligger i oplandet til flere forskellige vandoplande, hvor husdyrtrykket er stigende i oplandet til Haderslev Fjord. De arealer der ligger i oplandet til Haderslev Fjord skal derfor leve op til udvaskningen fra et tilsvarende planteavlsbrug. Gennem etablering af 7 % ekstra efterafgrøder kombineret med en reduceret kvælstofkvote på 2 %, reduceres udvaskningen af kvælstof til 46,6 kg N/ha/år, og den vægtede maksimale udvaskning er beregnet til 46,6 Kg N/ha/år.

9,63 ha er beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsopland. Udvasningen til grundvandet kan beregnes til 45-50 mg nitrat/l, og udvidelsen og tiltaget med ekstra efterafgrøder og reduceret N-kvotet reducerer udvaskning med 3 mg nitrat/l.

81,64 ha ligger i fosforklasse I, 13,66 ha ligger i fosforklasse II, og 122,30 ha ligger i fosforklasse III. Iflg. beregningerne i husdyrgodkendelse.dk overholder overskuddet af fosfor lovens krav til fosforoverskud. Herudover er fosfortilførsel reduceret med 2278 kg fosfor. Beregningen giver et fosfor overskud på 6,3 kg P/ha/år.

Væsentlige alternativer

Det er vigtigt for ansøger at bibeholde ejendommen som en enhed. Der er vurderet på mange placeringer af de nye bygninger. Den optimale og foretrukne placering er ikke den ansøgte, men derimod i forlængelse af de eksisterende stalde. På grund af hensynet til naboerne er det ansøgte dog vurderet som den bedste placering, alle forhold taget i betragtning.

Set i forhold til ønsket om at bevare produktionen samlet og samt hensynet til naboer vurderes det, at der ikke findes væsentlige alternativer til det ansøgte.

0 alternativet

0-alternativet er lig med ingen produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da det er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget

2.1.1 Dyrehold og staldindretning

I dette afsnit beskrives dyreholdets sammensætning og staldens indretning.

Ansøgers tekst

Udvidelsen af dyreholdet sker i to faser.

Fase 1

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-218618	Løbe drægtighedsstald
ST-218619	Drægtighedsstald
ST-218620	Farestald

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo07	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	805	130,44
		Ansøgt	1015	164,47
SvSo01	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	345	55,90
		Ansøgt	435	70,49
SvSo09	Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	1150	80,42
		Ansøgt	1450	101,41

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-218618	Nej	SvSo07	Nudrift	483	343			0,00	78,27
			Ansøgt	680	520			0,00	110,19
		SvSo01	Nudrift	345	240			0,00	55,90
			Ansøgt	435	300			0,00	70,49
ST-218619	Nej	SvSo07	Nudrift	322	226			0,00	52,18
			Ansøgt	335	260			0,00	54,28
			Nudrift	1150	341			0,00	80,42
ST-218620	Nej	SvSo09	Ansøgt	1450	370			0,00	101,41
			Nudrift					266,77	
Sum			Ansøgt					336,36	
Ændring alle produktioner:								69,59	

* Ændret fravænningsvægt i alt per årso er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årso = ((Indtastet vægt ved fravænnning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årso). Hvor antal fravænnede smågrise per årso enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående
Der er ingen udegående dyr på ejendommen

Fase 2

Staldoversigt med angivelse af Stald-ID for staldnavn

Ud for betegnelsen for hvert staldafsnit er der angivet et stald-ID, der efterfølgende erstatter det oplyste navn på staldafsnittet.

StaldID	Staldafsnit navn
ST-194021	Løbe drægtighedsstald
ST-194025	Drægtighedsstald
ST-194026	Farestald
ST-194028	Ny drægtighedsstald
ST-194029	Ny farestald

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSo07	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	805	130,44
		Ansøgt	2100	340,28
SvSo01	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Nudrift	345	55,90
		Ansøgt	900	145,84
SvSo09	Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	Nudrift	1150	80,42
		Ansøgt	3000	209,80

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Stald-ID og staldsystemkoder er forklaret i de ovenstående to tabeller. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
ST-194021	Nej	SvSo07	Nudrift	483	343			0,00	78,27
			Ansøgt	740	520			0,00	119,91
		SvSo01	Nudrift	345	240			0,00	55,90
			Ansøgt	570	400			0,00	92,36
ST-194025	Nej	SvSo07	Nudrift	322	226			0,00	52,18
			Ansøgt	360	260			0,00	58,33
ST-194026	Nej	SvSo09	Nudrift	1150	341			0,00	80,42
			Ansøgt	1450	415			0,00	101,41
ST-194028	Nej	SvSo07	Nudrift	0	0			0,00	0,00
			Ansøgt	1000	710			0,00	162,04
		SvSo01	Nudrift	0	0			0,00	0,00
			Ansøgt	330	230			0,00	53,47
ST-194029	Nej	SvSo09	Nudrift	0	0			0,00	0,00
			Ansøgt	1550	465			0,00	108,40
Sum			Nudrift					266,77	
			Ansøgt					695,92	
Ændring alle produktioner:									429,15

* Ændret fravænningsvægt i alt per årso er beregnet efter formlen: Ændret fravænningsvægt per årso = ((Indtastet vægt ved fravæning - 7,3) x aktuelt antal fravænnede smågrise per årso). Hvor antal fravænnede smågrise per årso enten er den indtastede værdi eller det aktuelle antal smågrise ifølge nyeste N-normer (dvs. systemets standardtal).

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående
Der er ingen udegående dyr på ejendommen

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravæning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

StaldID	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	FE / dyr eller kg råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram råprotein per FE / Protein % i foder (fjerkræ)	Gram P per FE / fosfor % i foder (fjerkræ)	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årso / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
ST-194021	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1000,00	131,00	4,80		28,80	7,20
	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1000,00	131,00	4,80		28,80	7,20
ST-194025	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1000,00	131,00	4,80		28,80	7,20
ST-194026	SvSo09	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	400,00	131,00	4,80		28,80	7,20
ST-194028	SvSo07	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1000,00	131,00	4,80		28,80	7,20
	SvSo01	Nudrift	1078,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	1000,00	131,00	4,80		28,80	7,20
ST-194029	SvSo09	Nudrift	462,00	133,40	4,80		28,80	7,20
		Ansøgt	400,00	131,00	4,80		28,80	7,20

Haderslev Kommunes vurdering

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion i de to faser. Vurdering af BAT i forhold til staldsystem, foderteknologi og management beskrives i de efterfølgende afsnit af denne miljøgodkendelse.

Vilkår

- 8) Den årlige produktion på husdyrbruget må i første fase ikke overstige 1450 søer med smågrise op til 7,2 kg svarende til 336,36 DE⁴.
- 9) Den årlige produktion på husdyrbruget må i anden fase ikke overstige 3000 søer med smågrise op til 7,2 kg svarende til 695,92 DE⁵.

2.1.2 Bedste tilgængelige staldsystem

I dette afsnit beskrives ansøgers valg i forhold til at leve op til bedste tilgængelige staldsystem (BAT).

Ansøgers tekst

Miljøstyrelsen har vurderet hvad der er muligt for at overholde BAT i en svineproduktion. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

BAT beregning for fase 1:

	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	BAT niveau	Ammoniak BAT Kg N/år
Eks	Drægtige søer	Delvist spaltegulv løsgående	Søer	1015	2,11	757
Eks	Drægtige søer	Delvist spaltegulv, boksede	Søer, løbe	435	1,74	2141
Eks	Fare stald	Delvist spaltegulv	Søer	1450	0,75	1087
						3985

⁴ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – BEK nr. 764 af 28/06/2012.

⁵ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – BEK nr. 764 af 28/06/2012.

BAT beregning for fase 2:

	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	BAT niveau	Ammoniak BAT Kg N/år
Eks						3985*
Ny	Drægtige søer og Fare stald	Delvist spaltegulv	Søer	1550	2,44	3782
						7767

*Se fase 1 beregningen

Staldene er etableret med delvist spaltegulv og der etableres biologisk luftrensning i farestaldene, og fodertildelingen til søer er lavere end normen. Ammoniakfordampningen kan beregnes til 5647,33 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

Der er ligeledes indsendt fiktiv ansøgning der viser at BAT niveauet kan overholdes i fase 1. BAT niveauet i fase 1 kan beregnet til 3985 kg N. Ammoniakfordampningen fra udvidelsens fase 1 kan beregnes til 3958,40 kg N/år, jævnfør det indsendte fiktive ansøgningskema 64360.

BAT redegørelse for eksisterende stalde

Staldene er etableret med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

Fast gulv

Staldene etableres med delvist spaltegulv, hvilket er den gulvtype med teoretisk laveste fordampning af ammoniak.

Gyllekøling

Der findes ikke gyllekøling i eksisterende stalde til drægtige søer.

Forsuring

Forsuringsanlæg er dyre i investering og i drift. Der er derfor vurderet at udbyttet af en investering i forsuringsanlæg ikke står mål med udbyttet (proportionalitetsprincippet).

Luftrensning

Der etableres biologisk luftrensning af luften i farestalden. Det er vurderet at biologisk luftrensning i dette tilfælde er den bedste måde at reducere lugt og ammoniak.

Sammenfatning

Sammenholdes ansøgers valg og fravalg af staldteknik vurderes det, at det ansøgte lever op til BAT.

BAT redegørelse for nye stalde

Staldene etableres med delvist spaltegulv.

Fast gulv

Staldene etableres med delvist spaltegulv, hvilket er den gulvtype med teoretisk laveste fordampning af ammoniak.

Gyllekøling

Der vil ikke blive etableret gyllekøling i de nye stalde.

Forsuring

Forsuringsanlæg er dyre i investering og i drift. Der er derfor vurderet at udbyttet af en investering i forsuringsanlæg ikke står mål med udbyttet (proportionalitetsprincippet).

Luftrensning

Der etableres biologisk luftrensning af luften i farestalden. Det er vurderet at biologisk luftrensning i dette tilfælde er den bedste måde at reducere lugt og ammoniak.

Sammenfatning

Sammenholdes ansøgers valg og fravalg af staldteknik vurderes det, at det ansøgte lever op til BAT.

Samlet BAT konklusion

Det vurderes, at ejendommen i betragtning af udvidelsens størrelse lever op til hvad der kan forventes af BAT i sådan en produktion. Yderligere reduktioner af emissionerne af ammoniak vil medføre betydelige investeringer, som ikke vil være proportionale med produktionens størrelse og omfanget af nybyggeri. Ligeledes lever bedriften op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav.

Fravalgene af yderligere teknologi skal også ses i lyset af, at man på bedriften lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav. Miljøstyrelsen har i forbindelse med det forberedende arbejde til niveauerne vurderet hvad der kan lade sig gøre i relation til proportionalitetsprincippet.

Haderslev Kommunes vurdering

På baggrund af ansøgers redegørelse ovenfor og de beregninger, som der er vedlagt som bilag 5, vurderer Haderslev Kommune, at husdyrbruget kan leve op til BAT gennem anvendelsen af bedste staldteknologi.

Ansøgers har medsendt beregninger for en vejledende ammoniakemission på 7.767 kgN for den endelige udvidelse af husdyrbruget. Ansøgningen viser en samlet ammoniakemission på 5.647 kgN. Herved overholder den indsendte ansøgning den vejledende emissionsniveau for ammoniak og dermed BAT.

Det vejledende emissionsniveau for fosfor har ansøger beregnet til 16.046 kg P. Den indsendte ansøgning viser et fosforindhold på 14.736 kgN. Herved er også BAT niveauet for fosfor overholdt med den indsendte ansøgning.

Ansøger foreslår anvendelsen af delvis spaltegulv i både eksisterende og nye stalde, samt etablering af biologisk luftrensning i såvel eksisterende som nye farestalde. Biologisk luftrensning har en ammoniak effekt på 90 procent.

Dertil anvendes der en overdækning af alle fire gyllebeholdere (de to eksisterende og de to nye), hvilket er beskrevet nærmere i afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder.

Der stilles vilkår til anvendelsen af biologisk luftrensning i overensstemmelse med teknologibladet Biologisk luftrensning fra Miljøstyrelsen af 29. april 2011.

Vilkår

- 10) Afkast fra staldafsnit ST-194029 og ST-194026 (de to farestalde) skal tilsluttes et biologisk luftrensningsanlæg.
- 11) Luftrensningsanlægget skal forsynes med differenstrykmåler, vandmåler ledningsevnesensor. Ledningsevnesensoren skal være placeret i bundkaret under filter.
- 12) Luftrensningsanlægget skal indstilles til at behandle udsugningsluften op til 352.000 m³ luft pr. time, hvor m³ luft svarer til 100 % af den maksimale ventilationskapacitet fra staldafsnit ST-194029 og ST-194026 (de to farestalde). De første 0-400 m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensningsanlægget.
- 13) Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt, svarende til 8760 timer/år.
- 14) Luftrensningsanlæggets ledningsevne skal være 15 milliSiemens (mS)/cm.
- 15) Tryktabet over luftrensningsanlægget må ikke overstige 40 pascal (Pa).
- 16) Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 17) Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:
 - a. Ledningsevnen (som minimum på timebasis).
 - b. Luftrensningsanlæggets driftstid.
 - c. Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
 - d. Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
 - e. Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.

Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver fjerde måned. Kalibrering af ledningsevnesensorer skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftale med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
- 18) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 5 dage.
- 19) Logbogen/den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensorer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.1.3 Bedste tilgængelige foderteknologi

I dette afsnit beskrives ansøgers valg i forhold til at leve op til bedste tilgængelige foderteknologi (BAT).

Ansøgers tekst

Analogt til det vejledende niveau for ammoniak har Miljøstyrelsen beregnet hvilket niveau der er proportionalt i relation til fosfor.

Dyretype	Antal DE	BAT niveau Kg P/DE	Kg P
Søer	697,7	23	16.046
			16.046

BAT niveauet er for fosfor er beregnet til 16.046 kg P. Mængden af fosfor i gyllen er gennem husdyrgodkendelse.dk beregnet til 14.721 kg P/år. Derved overholdes Miljøstyrelsens vejledende fosfor niveau.

Der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P begrænses mest muligt. Der udarbejdes foderplaner der i den forbindelse optimeres så tildelingen af N og P begrænses mest muligt. Man vil til enhver tid på ejendommen holde sig orienteret om nye muligheder i relation til bedre udnyttelse af næringsstofferne i foderet. Der anvendes reduceret tildeling af foder til søerne således at de tildeles 1400 FE og indholdet af råprotein i foderet er reduceret til 131 g råprotein/FE. Dette er opnået gennem effektivitet i staldene.

Haderslev Kommunes vurdering

På baggrund af ansøgers beregninger, som beskrevet tidligere, vurderer Haderslev Kommune, at husdyrbruget kan leve op til BAT i forhold til ammoniak, men at dette kan gøres uden anvendelsen af foderteknologi. Se afsnit 2.1.2 Bedste tilgængelige staldteknologi for beskrivelsen af, hvorledes BAT opnås gennem staldindretning og afsnit 2.5.2 i forhold til overdækning af gyllebeholdere.

Ansøger anvender 1400 FE til at overholde BAT i forhold til fosfor. Reduktionen af foderenheder giver en effekt på ammoniaktabet også. Som det fremgår af forudgående afsnit er den vejledende emissionsgrænse for amoniak opfyldt med en stor margin.

Reduktionen betyder, at andelen af fosfor i husdyrgødningen falder fra 16.256,92 kg P til 14.736,08 kg P, jævnfør scenarieberegning 64612. Reduktionen af foderenheder medfører således at BAT er overholdt i forhold til fosfor, idet de vejledende emissionsgrænseværdier er overholdt.

For at fastholde dette stilles der vilkår om indholdet af P ab dyr i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Teknologiblad; Fosforindhold i sofoder af 31. maj 2011. Der er herigennem mulighed for, at ansøger kan tilpasse fodringen fremadrettet, da den totale mængde P ab dyr skal være overholdt, men der er mulighed for at variere de enkelte faktorer.

P ab dyr pr. årssø beregnes ud fra ligningen: P ad dyr pr. årssø = (FE pr. årssø x gram fosfor pr. FE)/1000 - 0,58 - (antal fravænnede grise pr. årssø x fravænningsvægt x 0,006 kg P pr kg tilvækst).

For at nedbringe ammoniakemissionen til nærmeste kategoriserede natur er der anvendt reduceret råprotein i foderet, som er nedsat fra 133 g råprotein til 131 gram råprotein.

For at fastholde dette stilles der vilkår om indholdet af N ab dyr i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Teknologiblad; Råprotein i sofoder af 31. maj 2011. Der er herigennem mulighed for at ansøger kan tilpasse fordringen fremadrettet da den totale mængde N ab dyr skal være overholdt, men der er mulighed for at variere de enkelte faktorer.

N ab dyr pr. årssø beregnes ud fra ligningen: $((\text{FEso pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. Feso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.

Følgende faktorer er anvendt fra ansøgningskemaet til de to typer foderkorrektion:

Antal foderenheder	1400 FE (1000 FE for søer i løbe-/drægtighedsstald og 400 FE for søer i farestald).
Antal fravænnede grise pr. årssø	28,8
Fravænningsvægt smågrise	7,2
Gram fosfor pr. FE	4,8
Gram råprotein pr. FE	131

Vilkår

- 20) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årssø x antal årssøer skal være mindre end 14.687,52 kg P pr. år.
- 21) P ab dyr pr. årssø skal beregnes ud fra ligningen: $(\text{FE pr. årssø} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr kg tilvækst})$
- 22) Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årssø x antallet af årssøer skal være mindre end 66.104,54 kgN pr. år.
- 23) N ab dyr skal beregnes ud fra ligningen: $((\text{FEso pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. Feso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.
- 24) Der skal føres logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Antal årssøer
 - Grise pr. årssø
 - Fravænningsalder og -vægt
 - Foderforbrug
 - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
 - Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr Feso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds og diegivningsperioden.
- 25) P ab dyr og N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type 2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

26) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

27) Logbog/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.1.4 Management i stald

Ansøgers tekst

Management

Medarbejdere

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskyllendstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Mark- gødningsplan

Der bliver hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov samt opfylder lovkravene for maksimal tildeling af næringsstoffer. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

Bygninger og driftsinventar bliver løbende renoveret. Der er opmærksomhed omkring i forbindelse med udskiftning af elforbrugende udstyr, at investere i mere energibesparende modeller.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.

- Der udarbejdes årligt mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov og opfylder lovkravene herfor.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større reovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Optimerer brugen af næringsstoffer på ejendomsniveau under hensyntagen til jordens frugtbarhed og det økonomiske afkast.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinfektion

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Dette findes under de respektive afsnit.

Endvidere stilles der vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan, idet det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed og derved bevirker til at forebygge uheld.

Vilkår

28) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Se den vedlagte plan i Bilag 26 – Beredskabsplan.

29) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.

30) "Nærvæd uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.

31) Driftspersonalet skal gøres bekendt med procedurerne i Beredskabsplanen.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8.

Ansøgers tekst

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	2400 m	Starup	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	-	Ingen indenfor 1000 m	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	2200 m	Hejsager	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	-	Ingen områder indenfor 1000 m	50 m
Nabobeboelse med landbrugspligt	81 m	Fra farestald	50 m
Nabobeboelse u. landbrugspligt	60 m	Fra farestald	50 m

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	50 m	Fra nye drægtighedsstalde	15 m

Levnedsmiddelvirksomhed	-	Over 1000 meter	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	2250 m	Hejsager Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	250 m	Syd for ejendom	25 m
Vandløb	220 m	Øst for ejendommen	15 m
Dræn	-	Ingen indenfor 15 meter	15 m
Sø	240 m	Lille sø nordøst	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	8 m	Fra drægtighedsstald	15 m
Naboskel	50 m	Fra farestald	30 m

Der søges om dispensation for afstand til vej. Afstanden bliver efter udvidelse af staldbygningen på ca. 8 m. Vejen er fuldstændig lige på det sted hvor der søges om dispensation for afstanden og der er ligeledes 120 meter til et T-kryds. Herudover er vejen en grusvej med heraf naturlig begrænset hastighed. Ved placeringen af stalden er hensynet til naboer vægtet højt og derfor er placeringen af drægtighedsstalden den eneste mulige på ejendommen, når der ligeledes tages hensyn til planlægningen af produktionen.

Afstandskravene skal kun overholdes for nyt byggeri.

Haderslev Kommunes vurdering

Afstandskravet fra ny drægtighedsstald i forhold til vejen er ikke overholdt og der er derfor søgt om dispensation fra Husdyrgodkendelseslovens § 8, punkt 4 til at opføre den nye drægtighedsstald i en afstand af 8 meter fra den interne vej imellem Vernsgårdvej og Kronborgvej.

Der gives med denne miljøgodkendelse dispensation til at dette og der stilles derfor vilkår om, at drægtighedsstald ST-194028 må opføres i en afstand af 8 meter fra den interne vej. Dispensationen gives da stalden ikke kan placeres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger uden at komme for tæt på enten vej eller naboer. Det vurderes derfor som værende mest hensigtsmæssigt af hensyn til landskab og af hensyn til naboer, at give en dispensation til afstandskravet til vej. Endvidere er der tale om en privat fælles vej på landet (som det officielt benævnes), hvor der er begrænset trafik fra andre end husdyrbruget.

Vilkår

- 32) Drægtighedsstald ST-194028 må opføres i en afstand på mindst 8 meter fra den private fællesvej på landet imellem Vernsgårdvej og Kronborgvej.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

De ansøgte anlæg er placeret indenfor:

	Ja	Nej
Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser mv.:		X
Områder med landskabelig værdi:		X
Uforstyrrede landskaber:		X
Områder med særlig geologisk værdi:		X
Rekreative interesseområder:		X
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer:		X
Kirkeomgivelser:		X
Kystnærhedszonen:		X
Lavsbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering		X
Skovrejsningsområder:		X
Sø- og åbeskyttelseslinie:		X
Kirkebyggelinje:		X
Fortidsmindelinje:		X
Beskyttede sten- og jorddiger:		X
Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser mv.:		X
Områder med landskabelig værdi:		X

Bygningerne ligger udenfor særlige udpegninger.

Der er eksisterende afskærmende beplantning mod syd og nord. Der er planlagt yderligere afskærmende beplantning omkring de nye bygninger og gyllebeholderne.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget ligger i et område, der er i Kommuneplan 2013 er udpeget som uforstyrret landskab, men samtidig også et område der er udpeget som særlig værdifuldt landbrugsområde.

Det vurderes, at disse planforhold ikke har betydning for gennemførelse af det ansøgte projekt, da de nye staldanlæg placeres i tilknytning til eksisterende landbrugsbygninger.

Rent landskabeligt ligger ejendommens bygningsæt oppe på et relativt fladt moræneplateau, der nord for området falder mod Haderslev Fjord, øst for området mod den mindre tunneldal hvor Grarup sø ligger og syd for området mod Hejsager Strand og Lillebælt.

Da området er relativt fladt ud til Lundingvej er ejendommen således godt afskærmet af levende hegn.

De nye staldanlæg opføres i gule sten og med lyst tag som de øvrige staldbygninger, hvilket vil bevirke til at staldene fremstår ensartede og samlede. Staldene opføres med 20 graders taghældning, som det er tilfældet på de eksisterende stalde og på bygningshøjder på mellem 6 og 8 meter, som stemmer overens med de øvrige staldbygninger.

De nye gyllebeholdere opføres i elementer på samme vis som de eksisterende. Alle gyllebeholdere overdækkes med telt i en grå farve, der matcher de lyse tage på staldbygningerne. Gyllebeholderne ligger med indsyn fra de mindre veje mod nord, hvor afskærmende beplantning vil kunne skærme for dette indsyb.

Det vurderes, at bygningerne vil fremstå enstartet i landskabet grundet valg af farver og materialer. Bevarelse af den eksisterende beplantning omkring husdyrbruget suppleret med ny beplantning mod øst og vest i overensstemmelse med bilag 9 vil bevirke til, at skjule bygningerne i landskabet i forhold til indsyn over længere afstand. Der er allerede eksisterende beplantning imellem husdyrbruget og de nærmeste naboer.

Der stilles vilkår omkring vedligeholdelse af den eksisterende beplantning og omkring etablering af ny beplantning. Endvidere stilles der vilkår til udformningen af de nye staldanlæg.

Vilkår

- 33) Den nye farestald ST-194029 må maksimalt være 2400 m² og med en højde til kip på 8 meter. Stalden skal opføres i gule sten og med lyst tag, med en taghældning på 20 grader.
- 34) Den nye løbe- og drægtighedsstald ST-194028 må maksimalt være 6000 m² og med en højde til kip på 6 meter. Stalden skal opføres i gule sten og med lyst tag, med en taghældning på 20 grader.
- 35) Beplantning der er markeret som eksisterende beplantning jævnfør blå streg i bilag 9, skal bevares og skal vedligeholdes. Ved gentilplantning skal dette ske med løvtræarter og buske, der er naturligt hjemmehørende i området.

36) Der skal etableres ny beplantning som det er angivet med rød streg på bilag 9 senest den 31. december året efter, at opførelsen af nærmeste nye staldanlæg eller gyllebeholder er påbegyndt.

37) Ny beplantningen skal etableres i tre rækker og skal bestå af løvtræarter og buske, der er naturligt hjemmehørende i området. De skal efterfølgende bevares og vedligeholdes som eksisterende beplantning.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Elforbrug	300.000 kwh	475.000 kwh
Fyringsolie stuehus	halmfyr	halmfyr
Fyringsolie stald	halmfyr	halmfyr
Diesellole til markbruget	0	0

Markdriften foregår fra anden ejet ejendom.

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Der bruges i videst mulige omfang energisparepære/lavenergi belysning
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-18 og i den periode vil lyset være tændt minimum 8 timer dagligt.
- Det skal understreges at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:

- Ingen opbevaring af korn

Transport:

- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:

- Staldene etableres med undertryksventilation. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation og overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget. Afkasthastigheden er ca. 10-12 m/s. Ventilationen er frekvensstyret.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn er med til at skabe en bevidsthed omkring forbruget og på denne måde er med til at forhindre, at forbruget stiger utilsigtet. Dette opfattes som værende i overensstemmelse med BAT management, hvorfor der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn.

Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

- 38) Husdyrbrugets energiforbrug (el, halm og fyringsolie) skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 39) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Årligt forbrug af drikkevand	5620 m ³	14.700 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	400 m ³	1000 m ³

* Drikkevandet er beregnet ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog i svinehold 2008"

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand. Der etableres vandure/biure, hvor vandforbruget følges.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og i blødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.

Haderslev Kommunes vurdering

Vandforbruget pr årssø med grise indtil fravæning er 5,23 m³ jævnfør Svinehold – en grundbog fra 2011. Dette giver et estimeret forbrug på ca. 15.690 m³ ved en produktion på 3000 årssøer.

De normtal der er angivet i ansøgningsmaterialet mindre, da de er baseret på ældre normtal.

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn er med til at skabe øget fokus på forbruget hvilket vil medvirke til at forbygge, at forbruget stiger utilsigtet. Dette vurderes at være i overensstemmelse med BAT management, hvorfor der stilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentation herfor fremvises i forbindelse med tilsyn.

Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Der er ikke privat vandindvinding på husdyrbruget, som er tilknyttet vandforsyning igennem Provas. Der er derfor ikke behov for vandindvindingstilladelse, men forsyningselskabet skal orienteres om stigningen.

Vilkår

- 40) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

- 41) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Der er 142 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, samt 2200 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 2500 meter til nærmeste byzone. Geneafstanden som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo er beregnet til 179 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 340 og 566 meter. Der bliver etableret luftrensning i den eksisterende farestald og den nye farestald hvilket er medvirkende til at reducere den korrigerede geneafstand til 123,21 meter.

Det biologiske luftreanseanlæg vil først blive etableret i forbindelse med fase 2. Den indsendte fiktive ansøgning som omhandler fase 1 viser at lugtgenekriterierne bliver overholdt i fase 1.

Herved vil produktionen ikke medføre væsentlige lugtgener for naboerne, hverken ved gennemførelse af fase 1 eller fase 2.

Lugtgeneafstand – fase 1

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Generikriterie overholdt
Ekisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	437,49	0,00	0,00	0,00	Generikriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	257,77	0,00	0,00	0,00	Generikriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	FMk	138,35	138,35	123,21	141,09	Generikriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Lugtberegninger – Detaljer om staldafsnit

Byzone

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-218618	2468,13	Nej	Nej
ST-218619	2538,43	Nej	Nej
ST-218620	2553,21	Nej	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-218618	2275,60	Nej	Nej
ST-218619	2213,29	Nej	Nej
ST-218620	2209,22	Nej	Nej

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-218618	152,36	Ja	Ja
ST-218619	135,78	Ja	Ja
ST-218620	119,84	Ja	Ja

Lugtemission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udeglænde	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-218618	SvSo07	680	520	134,40	0,00	6864,00	8320,00	0,00%	6864,00	8320,00
	SvSo01	435	300	66,00	0,00	3960,00	4800,00	0,00%	3960,00	4800,00
ST-218619	SvSo07	335	260	57,20	0,00	3432,00	4160,00	0,00%	3432,00	4160,00
ST-218620	SvSo09	1450	370	81,40	0,00	4884,00	26640,00	0,00%	4884,00	26640,00

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

StaldID	Nudrift ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet lugt effekt	Driftstimer pr. år	Resulterende reduktion (%)
ST-218618	Ingen data				
ST-218619	Ingen data				
ST-218620	Ingen data				

Lugtgenæafstand – fase 2

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret genæafstand (ansægt drift)	Korrigeret genæafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Existerende eller fremtidig byzone	0	Ny	566,12	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange genæafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	340,03	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange genæafstand.
Enkelt bolig	0	FMK	179,02	140,15	123,21	144,57	Genekriterie overholdt. Korrigeret genæafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Lugtgenæberegninger – Detaljer om staldafsnit

Byzone

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-194021	2468,13	Nej	Nej
ST-194025	2535,18	Nej	Nej
ST-194026	2553,58	Nej	Nej
ST-194028	2447,23	Nej	Nej
ST-194029	2492,52	Nej	Nej

Samlet bebyggelse

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-194021	2275,60	Nej	Nej
ST-194025	2217,98	Nej	Nej
ST-194026	2208,77	Nej	Nej
ST-194028	2263,71	Nej	Nej
ST-194029	2271,85	Nej	Nej

Enkelt bolig

StaldID	Afstand til område(meter)	Placering 300-60 grader (ja/nej)	Indgår staldafsnit i beregning for område (ja/nej)
ST-194021	153,96	Ja	Ja
ST-194025	140,10	Ja	Ja
ST-194026	129,75	Ja	Ja
ST-194028	218,61	Ja	Nej
ST-194029	114,11	Ja	Ja

Lugtmission fra produktioner

StaldID	Kode for staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Ton dyr på stald	Antal måneder udeglænde	Lugt fra produktion (LE)	Lugt fra produktion (OU)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt emission fra produktion (LE)	Faktisk lugt emission fra produktion (OU)
ST-194021	SvSo07	740	520	114,40	0,00	6864,00	8320,00	0,00%	6864,00	8320,00
	SvSo01	570	400	88,00	0,00	5280,00	6400,00	0,00%	5280,00	6400,00
ST-194025	SvSo07	360	260	57,20	0,00	3432,00	4160,00	0,00%	3432,00	4160,00
ST-194026	SvSo09	1450	415	91,30	0,00	5478,00	29880,00	65,00%	1917,30	10458,00
ST-194028	SvSo07	1000	730	156,20	0,00	9372,00	11360,00	0,00%	9372,00	11360,00
	SvSo01	330	230	50,60	0,00	3036,00	3680,00	0,00%	3036,00	3680,00
ST-194029	SvSo09	1550	465	102,30	0,00	6138,00	33480,00	65,00%	2148,30	11718,00

Effekt af miljøteknologi til begrænsning af lugt

StaldID	Nudrift ansægt drift	Supplerende teknologi	Indtastet lugt effekt	Driftstimer pr. år	Resulterende reduktion (%)
ST-194021	Ingen data				
ST-194025	Ingen data				
ST-194026	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00%
	Ansægt	Biologisk luftvasker	65,00%	8760,00	65,00%
ST-194028	Ingen data				
ST-194029	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00%
	Ansægt	Biologisk luftvasker	65,00%	8760,00	65,00%

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Lugtgenerne fra husdyrbruget minimeres ved overdækning af de to eksisterende gyllebeholdere samt af de to nye gyllebeholdere. Endvidere igennem etablering af biologisk luftrensning i eksisterende og ny farestald med en effekt på 90 % i forhold til lugt.

De af ansøger beskrevne tiltag til begrænsning af eventuelle lugtgener fastholdes gennem vilkår. Se afsnit 2.5.2. Husdyrgødning og foder for vilkår om overdækning af gyllebeholdere og afsnit 2.1.2 for vilkår vedrørende biologisk luftrensning.

Vilkår

- 42) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 43) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Der kan forekomme støjkilder fra:

- Foderanlæg og kompressor
- Transport til og fra ejendommen
- Periodelvis støj i forbindelse med markdrift

Driftsperiode for støjkilder

- Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-17. Dog med undtagelse af den periodelvise markdrift, hvor virksomheden er afhængig af vejret.
- Foderanlægget er i drift fra 6-18 dagligt, med automatisk fodring 5 gange pr. dag. Der anvendes tørfoder. Foderanlægget er kun til transport af foder da alt foder leveres færdigblandet på ejendommen.
- For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkilder:

- Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse.

Støj forventes primært at stamme fra transport til og fra ejendommen, der ikke ledes forbi de nærmeste naboer – på nær Kronborgvej 12, som er ejet af ansøger.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra Miljøstyrelsen overholdes.

Vilkår

44) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

Mandag til fredag	kl. 07.00-18.00	55 db(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	55 db(A)
Søn- og helligdage	kl. 14.00-18.00	45 db(A)
Alle dage	kl. 18.00-22.00	45 db(A)
Alle dage	kl. 22.00-07.00	40 db(A)

45) Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

46) Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer samt fra udendørsbelysning ved udleveringsrampe og ved foderindlevering.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn under forudsætning af, at udendørs belysning begrænses, eksisterende beplantning bevares og ny beplantning jævnfør afsnit 2.2.2. Landskabet og planforhold etableres.

Der stilles vilkår i forhold til dette.

Vilkår

47) Udendørs belysning må kun være tændt i forbindelse med udendørs arbejdsopgaver i de mørke timer.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr.

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer.

Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 611 af 23. juni 2001).

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at forebygge gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (www.dpil.dk), der erstatter Statens Skadedyrslaboratorium.

Vilkår

- 48) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- 49) Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 50) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af tilskudsfoeder.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

- 51) Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af kommunen vurderes til at være væsentlige.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Til og frakørselsveje er anført på situationsplanen

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Transport -middel	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Transport -middel
Transport af halm	50	26	Traktor	70	26	Traktor
Transport af tilskudsfoder	180	8 tons	Traktor	365	15 tons	Traktor
Levering søer	52	12	Traktor	52	30	Traktor
Afhentning smågrise	37	1000	Traktor	100	1000	Traktor
Afhentning af døde dyr	52		Lastbil	52	-	Lastbil
Udbringning husdyrgødning	290	25 tons	Traktor	760	25 tons	Traktor
Affald	52		Lastbil	52	-	Lastbil
Transporter i alt	713			1451		

Antallet af transporter bør betragtes som retningsgivende. I og med der er tale om levende organismer, kan både udbytter på markerne og stald variere fra år til år, hvilket naturligvis har indflydelse på antallet af transporter

Husdyrgødning

Der køres med husdyrgødning i vækstsæsonen, transporten og udbringning vil have en stigning på 470 læs i forhold til nudrift. Reglerne for udkørsel vil blive overholdt.

Foder og korn

Kørsel i forbindelse med levering af foder vil blive fordoblet.

Transport

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Transport og udbringningen af gyllen vil ske med traktor.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet, da denne ikke ledes forbi de nærmeste naboer.

Der er 3 eksisterende overkørsler etableret fra ejendommen til Kronborgvej. Haderslev Kommune vurderer, at i alt de 3 eksisterende overkørsler opfylder ejendommens behov for ind- og udkørsel til offentlig vej.

Oversigt over de interne transportveje, samt muligheder for ind- og udkørsel til offentligt vej fremgår af bilag 9.

Der stilles ingen vilkår i forhold til transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	400 m ³	1000 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	200 m ³	200 m ³	Trix tank	ja

Beskrivelse af spildevandstilledning

1000 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning efter udvidelsen.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Tagvandet samles og ledes til mindre gyllebeholder, hvorfra det udledes til dræn.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁶ fra stalde og befæstede arealer sker i overensstemmelse med bestemmelserne..

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten på 10 måneder, jævnfør bilag 7, er tilstrækkelig til opbevaring af gylle og vaskevand fra staldene i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der stilles krav om 9 måneder.

⁶ Bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Overfladevand fra staldenes tagareal (i alt 15.875 m² grundareal, 20 graders taghældning) ledes til gyllebeholder/ forsinkelsesbassin på 1000 m³, som har afløb til vejvandsledning via dræn jævnfør aftale fra 6. september 2004. Gyllebeholderen er jævnfør aftalen forsynet med en vandbremse, der sikrer at der maksimalt udledes 10 l/sek til brønden.

Der skal ansøges om udledningstilladelse til om, at den øgede vandmængde kan ledes samme vej. Alternativt skal overfladevandet nedsives lokalt.

De beskrevne forhold fastholdes gennem vilkår.

Vilkår

52) Vand fra vask af stalde samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til gyllebeholder.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Husdyrgødning

Gødningen opbevares i fire beholdere to på 4000 m³, en på 5000 m³ og en på 3000 m³. De vil alle blive overdækkede.

Beskrivelse af risici:

- Utæthed i gyllebeholder
- Overløb af gylle

Beskrivelse af mulige uheld:

- Største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

Beskrivelse af risikominimering/BAT:

- Gyllebeholderne er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllen røres kun op i forbindelse med udbringning og alle ventiler er dobbeltventiler.
- Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb gylle, kemikalie/oliespild. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

Beskrivelse af opbevaring af foder og halm

På ejendommen anvendes der tørfoder. Foderet blandes på anden ejet ejendom og transporteret til ansøgte ejendom dagligt.

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved fosfor udskilles via gødningen. Den primære årsag til den lave fordøjelighed er, at op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn er bundet som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin. Det er derfor nødvendigt, at enzymet fytase er til stede for, at den fytatbundne fosfor bliver tilgængelig for grisen. Der anvendes færdigfoder med ekstra fytase tilsat.

Der anvendes fasefodring på ejendommen.

Management på bedriften stiler mod et minimum af spild af foderrester.

Kemikalier, pesticider og sprøjteudstyr

Alt omgang med pesticider og håndtering af pesticider håndteres fra anden ejet ejendom på bedriften.

Haderslev Kommunes vurdering

Idet håndtering af foder og håndtering af pesticider med videre sker fra en andre ejendom end Kronborgvej 18 vurderes der ikke på dette i denne miljøgodkendelse. Foder er håndteret i miljøgodkendelsen for Grarup Overby 31, 6100 Haderslev og markdrift håndteres dels i gældende lovgivning og dels i miljøgodkendelsen af Sodegade 12.

Opbevaringskapacitet

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning og spildevand er tilstrækkelig, jf. Kapacitetserklæringen i Bilag 7.

Der stilles vilkår om, at der altid skal være minimum 9 måneders opbevaringskapacitet og at der skal føres lagerregnskab for at sikre et fortsat fokus på tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Opbevaringskapacitet i beholder til regnvand vurderes, at være tilstrækkelig da denne er større end 1000 m³. Udledning af regnvand skal herudover ske i overensstemmelse med udledningstilladelse.

Gyllebeholder - overdækket

For at kunne leve op til BAT har ansøger beskrevet at de fire gyllebeholdere på henholdsvis 3000, 5000, 4000 og 4000 m³ bliver overdækket med telt for at mindske udledningen af næringsstoffer. Reduktionen af ammoniakemissioner fra gyllebeholderne reduceres herigennem med 50 procent.

Vilkår

53) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr. på husdyrbruget, svarende til 14.200 m³.

54) I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet til det kommende år. Lagerregnskabet skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

55) Gyllebeholderne der anvendes til husdyrgødning skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning i grå nuance. Umiddelbart efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes. Skader på teltoverdækningen skal udbedres hurtigst muligt.

56) Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderne, med opsamling som kan opsamle eventuelt gylle som pumpes over.

2.5.3 Affald og kemikalier

Ansøgers tekst

Døde dyr

Døde dyr opbevares under kadaverkappe – se bilag Situationsplan (vedlagt ansøgning).

Maksimal mængde:

- 60 søer og 10.000 smågrise – dog med det forbehold at det naturligvis ikke kan forudsiges nøjagtigt.

Bortskaffelse:

- Afhentes af DAKA

Placering af afhentningssted:

- Placeringen er indtegnet på situationsplanen.

Beskrivelsen af fast affald

Affaldstype	Opbevaring	Transportør	Modtage-anlæg	Mængde pr. år	EAK-kode	ISAG kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	13.02.08	06.01
Olietromle	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer	-	-	Kommunal modtagestation	ingen	16.06.01	05.99
Spraydåser		Egen	Kommunal modtagestation	15	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig	Stald	Egen	Kommunal	varieren	18.02.02	05.13

beholder			modtagestation	de		
Tørbatterier – NiCd		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		-	Kommunal modtagestation	ingen	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation	Variere de mængde r	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation	Variere de mængde r	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation	Variere de mængde r	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation	100	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandl er	Produkthandl er	varierer	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Container	Torben Clausen		Variere de mængde r	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Beskrivelse af kemikalier generelt

På ejendommen forekommer ingen opbevaring af klinisk / medicinsk affald (sprøjter medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge eller gennem den kommunale modtage station. Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Beskrivelse af pesticider:

- Alt håndtering af pesticider foretages fra anden ejendom.

Beskrivelse af oliekemikalier:

- Der er ingen oliekemikalier på ejendommen

Beskrivelse af øvrige kemikalier:

- Medicin (Opbevaring af medicin sker i et køleskabskab i forrummet.)
- Desinfektionsmidler (Desinfektionsmidler opbevares forrummet.)

Beskrivelse af egenkontrol

- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.
- En gang årligt udarbejdes "Gødnings- og husdyrindberetning" samt "Mark og gødningsplaner", begge dele anvendes til dokumentation af husdyrholdets størrelse og forbrug af gødning.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og håndteringen af affald er i overensstemmelse med Haderslev Kommunes retningslinjer. Det stilles som vilkår, at farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere og at bortskaffelsen skal dokumenteres. Der stilles endvidere vilkår til opbevaring af diesel- eller fyringsolie af hensyn til opsamling af spild, hvilket opfattes som et affaldsprodukt.

Ansøger har oplyst, at der vil blive etableret kølecontainere til opbevaring af døde smågrise. Dette stilles der ligeledes vilkår om.

Opbevaring og håndtering af kemikalier vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af følgende vilkår. Der stilles ikke vilkår om håndteringen af pesticider med videre, da alt markarbejde sker fra Sodegade 12, 6100 Haderslev. Håndteringen er derfor omfattet af miljøgodkendelsen for denne ejendom.

Vilkår

57) Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.

58) Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affalds-transportør og modtageranlæg der er benyttet.

59) Oliekanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.

60) Døde smågrise skal opbevares i kølecontainere frem til afhentning af DAKA.

61) Der må ikke foregå håndtering af pesticider og sprøjteudstyr på ejendommen.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Staldene etableres med delvist spalte gulv. Der etableres biologisk luftrensning i den eksisterende farestald samt i ny farestald. Gylletanke overdækkes - både eksisterende og nye tanke.

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampningen

Der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P begrænses mest muligt. Der udarbejdes foderplaner der i den forbindelse optimeres så tildelingen af N og P begrænses mest muligt. Man vil til en hver tid på ejendommen holde sig orienteret om nye muligheder i relation til bedre udnyttelse af næringsstofferne i foderet. På bedriften anvendes som udgangspunkt normer for N og P i foderet. Fodereffektiviteten på ejendommen er meget høj og derfor er fodertildeling til søerne reduceret til 1400 FE.

Beregning af ammoniaktab i fase 1**Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav**

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkedøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-685,03 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	Ansøgt(kgN/år)	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:		2734,22
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):		713,27
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:		510,91
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:		0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
ST-218618	SvSo07	1214,40	1162,73	51,67	4,25%	0,00	0,00	0,00	1162,73
		1709,71	1636,97	72,75	4,25%	0,00	183,42	0,00	1453,54
	SvSo01	867,43	696,30	171,13	19,73%	0,00	0,00	0,00	696,30
		1093,71	877,94	215,77	19,73%	0,00	98,46	0,00	779,49
ST-218619	SvSo07	809,60	775,15	34,45	4,25%	0,00	0,00	0,00	775,15
		842,29	806,45	35,84	4,25%	0,00	90,36	0,00	716,08
ST-218620	SvSo09	1035,00	994,71	40,29	3,89%	0,00	0,00	0,00	994,71
		1305,00	1254,21	50,79	3,89%	0,00	244,92	0,00	1009,29
Sum	Nudrift	3926,43	3628,89	297,54		0,00	0,00	0,00	3628,89
	Ansøgt	4950,71	4575,57	375,15		0,00	617,16	0,00	3958,40

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-218618	SvSo07	2,41	14,86
		2,14	13,19
	SvSo01	2,02	12,46
		1,79	11,06
ST-218619	SvSo07	2,41	14,86
		2,14	13,19
ST-218620	SvSo09	0,86	12,37
		0,70	9,95

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-218618	Ingen data				
ST-218619	Ingen data				
ST-218620	Ingen data				

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænnings- vægt	Effekt foderoptimering
ST-218618	Ingen data							
ST-218619	Ingen data							
ST-218620	Ingen data							

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
LA-147478	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00
LA-147479	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
	Flydende husdyrgødningslager	Ansøgt	Ingen	0,00%	0,00	0,00

Beregning af ammoniaktab i fase 2

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for mælkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-2700,60 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1973,52
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	3174,79
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	499,01
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniak- tab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniak- tab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljø- teknologi (kgN/år)	Effekt af foder- optimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lagre (kgN/år)	Faktisk ammoniak- tab fra stald og lagre (kgN/år)
ST-194021	SvSo07	1214,40	1162,73	51,67	4,25%	0,00	0,00	0,00	1162,73
		1860,57	1781,40	79,17	4,25%	0,00	304,21	86,45	1390,74
	SvSo01	867,43	696,30	171,13	19,73%	0,00	0,00	0,00	696,30
		1433,14	1150,41	282,73	19,73%	0,00	196,62	68,76	885,04
ST-194025	SvSo07	809,60	775,15	34,45	4,25%	0,00	0,00	0,00	775,15
		905,14	866,63	38,51	4,25%	0,00	147,99	42,06	676,58
ST-194026	SvSo09	1035,00	994,71	40,29	3,89%	0,00	0,00	0,00	994,71
		1305,00	1254,21	50,79	3,89%	967,00	70,52	70,14	146,55
ST-194028	SvSo07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		2514,29	2407,30	106,98	4,25%	0,00	411,10	116,83	1879,38
	SvSo01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		829,71	666,03	163,69	19,73%	0,00	113,83	39,81	512,39
ST-194029	SvSo09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	
Sum	Nudrift	1395,00	1340,70	54,30	3,89%	1033,69	75,38	74,98	156,65
		3926,43	3628,89	297,54		0,00	0,00	0,00	3628,89
	Ansøgt	10242,85	9466,68	776,17		2000,69	1319,65	499,03	5647,33

Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed

StaldID	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)
ST-194021	SvSo07	2,41	14,86
		1,88	11,60
	SvSo01	2,02	12,46
		1,55	9,58
ST-194025	SvSo07	2,41	14,86
		1,88	11,60
ST-194026	SvSo09	0,86	12,37
		0,10	1,45
ST-194028	SvSo07	0,00	0,00
		1,88	11,60
	SvSo01	0,00	0,00
		1,55	9,58
ST-194029	SvSo09	0,00	0,00
		0,10	1,45

* Ammoniaktab pr. produktionsenhed er ikke type 1 og type 2 korrigeret.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

StaldID	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
ST-194021	Ingen data				
ST-194025	Ingen data				
ST-194026	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Biologisk luftvasker	90,00%	8760,00	967,00
ST-194028	Ingen data				
ST-194029	Nudrift	Biologisk luftvasker	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Biologisk luftvasker	90,00%	8760,00	1034,00

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Effekt af foderoptimering og antal fravænnede smågrise

StaldID	Kode for staldsystem	Nudrift Ansøgt drift	FE	Gram råprotein pr. FE	Gram P pr. FE	Antal fravænnede grise	Fravænningsvægt	Effekt foderoptimering
ST-194021	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	1000,00	131,00	0,00	0,00	0,00	304,21
	SvSo01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	1000,00	131,00	0,00	0,00	0,00	196,62
ST-194025	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	1000,00	131,00	0,00	0,00	0,00	147,99
ST-194026	SvSo09	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	400,00	131,00	0,00	0,00	0,00	70,52
ST-194028	SvSo07	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	1000,00	131,00	0,00	0,00	0,00	411,10
	SvSo01	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	1000,00	131,00	0,00	0,00	0,00	113,83
ST-194029	SvSo09	Nudrift	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Ansøgt	400,00	131,00	0,00	0,00	0,00	75,38

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning fra lager (miljøteknologi og andel dybstrøelse direkte ud)

LagerID	Lager type	Nudrift Ansøgt drift	Tiltag	Indtastet emissions effekt (%)	Andel af dybstrøelse direkte ud	Reduceret ammoniakfordampning (kgN/år)
LA-136085	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
		Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	100,00
LA-136086	Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
		Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	150,00
LA-136087	Mærkestak Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
		Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	125,00
LA-136088	Mærkestak Flydende husdyrgødningslager	Nudrift	Ingen	0,00%	0,00	0,00
		Ansøgt	Overdækning fast	50,00%	0,00	125,00

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsoptagning er i overensstemmelse med BAT jf. afsnit 2.1.2 Bedste tilgængelige staldsystem og afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Der er anvendt biologisk luftrensning og en overdækning af de fire gyllebeholdere som virkemiddel for at overholde BAT - ammoniakreduktionskravet. Dette er der stillet vilkår til i forbindelse med vurdering af BAT, jf. ovenstående.

Som det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, så det samlede ammoniakreduktionskrav opfyldt med en margen på 2700,60 kgN/år. Der stilles derfor ikke skærpende vilkår, men ansøgers valgte ammoniakreducerende tiltag fastholdes ved vilkår i de respektive afsnit..

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Alt flydende husdyrgødning udbringes med udlægningen med slanger eller nedfældes. Udlægning med slanger er BAT jf. EU's BREF notat. Derudover vælges, så vidt muligt, udbringningstidspunkter hvor fordampningen af ammoniak er mindst. Der tages, så vidt det er muligt, altid hensyn til naboer ved udbringning af husdyrgødning. Det forsøges i øvrigt, at udbringe husdyrgødningen indenfor normal arbejdstid, dog kan der i forbindelse med spidsbelastning forekomme udbringning mellem 7.00 og 22.00. Det skal dog understreges, at udbringning af gylle er vigtig for markdriften, og der vil i særlige år kunne opstå vejrmæssige forhold der betyder, at udbringningen vil foregå udenfor ovennævnte tidsrum.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Etableringen overholder lovens krav om 30 % reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til referencestalden. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 2169 kg N. Udvidelsen medfører herefter en udledning på kun 5647 kg N/år, hvilket er en stigning på 2018,43 kg N/år i forhold til nuværende produktion.

Nøgletal emission

	kgN/år
Samlet emission fra stald og lager	5647,33
Meremission fra stald og lager	2018,43

Der er foretaget en række beregninger på afsætningen af ammoniak i de nærmeste naturtyper. Afsætningerne er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Punkterne og depositionerne er ligeledes markeret på bilag med naturpunkter.

Beskrivelse af ammoniakdeposition i naturområder

Kategori 1 natur

Kategori 1 natur er nogle nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Lillebælt beliggende i en afstand af ca. 3100 meter sydøst for staldene.

Produktionen medfører en deposition på 0,0 kg N/ha/år ved afgrænsningen af habitatområdet. Depositionen overholder dermed bekendtgørelsens afskæringskriterier.

Kategori 2 natur

Kategori 2 natur er højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, og overdrev større end 2,5 ha beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev, der ligger ca. 4500 m nordvest for ejendommen. Depositionsberegningen viser, at merdepositionen i overdrevet er 0,0 kg N og totaldepositionen er 0,0 kg N som følge af det ansøgte. Afskæringskriterierne i bekendtgørelsen overholdes dermed.

Kategori 3 natur

Kategori 3-natur er, heder, moser, ammoniakfølsomme skove og overdrev, som ligger udenfor natura 2000.

Der er foretaget depositionsregninger til syv områder. Se vedlagte kort med naturpunkter. Første tal angiver merdeposition og andet tal angiver totaldepositionen.

Fælles for de beregnede merdepositioner er, at merdepositionerne ikke overstiger 1,0 kg N/ha/år, på nær i to punkter med kategori 3 natur, hvor merdepositionen er 1,8 og 1,2 kgN/ha/år.

Udvidelsen vurderes at leve op til bekendtgørelsens krav om maksimal ammoniakdeposition for kategori 1,2 og 3 natur.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven

Husdyrbrugsloven⁷ og bekendtgørelsen⁸ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

⁷ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer

⁸ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31. marts 2009 med efterfølgende ændringer

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Elle- og askeskov	3,6 km SØ	0,0	0,0	14,9	10-20
<i>Kategori 2</i>					
Overdrev	4,3 km NV	0,0	0,0	14,2	10-25
<i>Kategori 3</i>					
Pot. N-følsom skov 1	43 m Ø	0,1-1	4,8-34,3	14,9	10-20
Pot. N-følsom skov 2	305 m S	0,2	0,8	14,9	10-20
Mose 1	325 m NØ	1,0	2,3	14,9	5-25
Pot. N-følsom skov 3	610 m NV	<0,2	<0,8	14,9	10-20
Mose 2	710 m S	0,1	0,2	14,9	5-25
Pot. N-følsom skov 4	750 m NØ	0,3	0,7	14,9	10-20
Pot. N-følsom skov 5	805 m N	0,1	0,3	14,9	10-20
Pot. N-følsom skov 6	810 m N	<0,1	<0,3	14,9	10-20
Overdrev 1	900 m NØ	<0,3	<0,7	14,9	10-25
Mose 3	900 m NØ	0,1	0,3	14,9	5-25
Mose 4	950 m NØ	<0,3	<0,7	14,9	5-25
Overdrev 2	950 m N	<0,1	<0,3	14,9	10-25

Kategori 1-natur

Det nærmestbeliggende naturområde omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er et skovområde med naturtypen Elle- og askeskov, som befinder sig ca. 4,6 km øst for anlægget. Se ovenstående tabel 1 samt bilag 11a. Naturtypen har en tålegrænse mellem 10 og 20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er 14,9 kg N/ha/år, den nedre tålegrænse er således overskredet alene i kraft af baggrundsbelastningen. Ifølge husdyrgodkendelsesloven må naturtyper omfattet af kategori 1 maksimalt modtage en totalbelastning på 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden. Da naturtypen ikke modtager ammoniakdeposition fra anlægget, vurderes det, at den ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Der stilles derfor ingen skærpede vilkår.

Kategori 2-natur

Det nærmestbeliggende naturområde omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er et overdrev, som befinder sig 4,3 km nordvest for anlægget. Se ovenstående tabel 1 og bilag 12a. Overdrev har en tålegrænse mellem 10 og 25 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er 14,2 kg N/ha/år, den nedre tålegrænse er således overskredet alene i kraft af baggrundsbelastningen. Ifølge husdyrgodkendelsesloven må naturtyper omfattet af kategori 2 maksimalt modtage en totalbelastning på 1 kg N/ha/år. Overdrevet modtager ingen ammoniakdeposition fra anlægget pga. den store afstand. Det vurderes derfor, at overdrevets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Der stilles derfor ingen skærpede vilkår.

Kategori 3-natur

Det nærmestbeliggende naturområde omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 3 er en potentiel ammoniakfølsom skov, som befinder sig 43 m øst for anlægget. Se ovenstående tabel 1 og bilag 11b. Potentielt ammoniakfølsom skov har en tålegrænse mellem 10 og 20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området er 14,9 kg N/ha/år, den nedre tålegrænse er således overskredet alene i kraft af baggrundsbelastningen. Ifølge husdyrgodkendelsesloven må naturtyper omfattet af kategori 3 maksimalt modtage en merbelastning på 1 kg N/ha/år. Den potentielt ammoniakfølsomme skov modtager en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år nærmest anlægget og 1 kg N/ha/år fjernest fra anlægget, dvs. påvirkningen befinder sig mellem de to. Totaldepositionen nærmest anlægget er 34,3 kg N/ha/år og 4,8 kg N/ha/år fjernest fra anlægget. Trods den høje totaldeposition er husdyrgodkendelseslovens krav overholdt.

Der findes desuden en mose (Mose 1) 325 m NØ for anlægget. Mosen modtager en merdeposition på 1 kg N/ha/år og en totaldeposition på 2,3 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelseslovens krav er således overholdt.

Derudover findes 5 potentielt ammoniakfølsomme skove, 3 moser og 2 overdrev i nærheden af anlægget. Alle modtager de en merdeposition og totaldeposition af ammoniak fra anlægget på under 1 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelseslovens krav er således overholdt.

Det vurderes samlet for alle naturtyper omfattet af kategori 3, som befinder sig i nærheden af anlægget, at deres naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Der stilles derfor ingen skærpede vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens⁹ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Sø 1	235 m NØ	2,3	4,5	14,9	-
Eng 1	350 m SØ	0,1	0,5	14,9	15-25
Sø 2	380 m NØ	1,0	2,3	14,9	-
Sø 3	415 m SØ	<0,1	<0,5	14,9	-
Sø 4	450 m SØ	<0,1	<0,5	14,9	-
Eng 2	720 m S	0,1	0,2	14,9	15-25
Eng 3	740 m N	0,1	0,3	14,9	15-25
En række søer længere væk og i mindre udsat vindretning	> 350 m	<0,1	<0,5	14,9	-

Det nærmest beliggende naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som ikke er omfattet af husdyrgodkendelsesloven kategoriserede natur, er en sø, som befinder sig ca. 235 m nordøst for anlægget. Se ovenstående tabel 2 og bilag 12. Søen modtager en merdeposition på 2,3 kg N/ha/år og en total deposition på 4,5 kg N/ha/år. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Da der her er tale om mere end 1 kg blev søen besigtiget den 6. maj 2014 for en konkret vurdering. Søen var omgivet af intensivt dyrket landbrugsjord og den vurderes at

⁹ Lov om naturbeskyttelse nr. 951 af 3. juni 2013 med efterfølgende ændringer

være en næringsrig sø med ret grumset vand og en vanddybde på 0,5-1 m ca. Søens bred bestod i stort omfang af kunstigt skabte høje brinker og en del af søbredden var tilgroet med buske. Der var ingen bræmme omkring søen. Der blev fundet liden andemad, lyse-siv og manna sødgræs i søen. Der blev desuden fundet vandbænkebidder, vårflyelarver med huse og døgnflyelarver. Søen tilstand vurderes at være ringe. Søer af denne type har ingen fastsatte tålegrænser. Det vurderes, at søen primært påvirkes af ammoniakfordampning og afdrift fra det omgivende landbrugsareal. En øget ammoniakdeposition fra anlægget vurderes ikke at ville ændre søens naturtilstand.

Der stilles derfor ingen skærpede vilkår, der gøres dog opmærksom på at Vandløbslovens krav om bræmmer og Randzonenlovens krav om randzoner skal overholdes.

Der findes desuden 3 enge og en række søer i nærheden af anlægget. Alle modtager en merdeposition fra anlægget på 1 kg N/ha/år eller derunder. Se ovenstående tabel 2 og bilag 12. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år, desuden er tålegrænsen for fersk eng mellem 15 og 25 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning i området på 14,9 kg N/ha/år vurderes hverken de ferske enge eller søerne at ændre naturtilstand som følge af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Der stilles derfor ingen skærpede vilkår.

Der er redegjort for og vurderet på § 3 beskyttede moser og overdrev i nærheden af anlægget i ovenstående afsnit 'Beskyttede naturtyper efter husdyrloven'. De behandles derfor ikke i dette afsnit. På bilag 12 fremgår de som skraverede arealer.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁰ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

¹⁰ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

Tabel 3: Ammoniakdeposition til Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)
Lillebælt	Ca. 3 km SØ	0,0	0,0	14,55

Natura 2000

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er nr. 112 Lillebælt, som omfatter habitatområde H96 og fuglebeskyttelsesområde F47. Natura 2000-området befinder sig ca. 3 km sydøst for anlægget på Kronborgvej 18. Se tabel 3 og bilag 20a.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. I bilag 21 findes en beskrivelse af Natura 2000-området samt dets udpegningsgrundlag.

Den nærmest beliggende habitatnaturtype er Elle- askeskov, som befinder sig ca. 3,6 km sydøst for anlægget. Naturtypen modtager ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk en samlet ammoniakdeposition fra anlægget på 0,0 kg N/ha/år, projektet vurderes derfor ikke at ville påvirke naturtypen væsentligt.

Fuglebeskyttelsesområde F47 er blandt andet udpeget for at beskytte havørnen. Ved den potentielt ammoniakfølsomme skov ca. 43 m øst for staldanlægget har DOF observeret fouragerede havørn i 2007. Havørnen er omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og har gunstig bevaringsstatus. Havørnen er desuden vurderet som værende sårbar på DK Rødlisten. Da skoven ikke vurderes at ændre tilstand som følge af det ansøgte projekt (se ovenstående afsnit Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven), vurderes det, at en mulig forekomst af fouragerende havørne i området omkring skoven ikke vil blive påvirket væsentligt af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpede vilkår.

Bilag IV

Der er fundet løvfrøer i tilknytning til en række søer i nærheden af anlægget. Det nærmeste fund er i søen ca. 400 m NØ for anlægget. Se bilag 20a. Søen modtager en merbelastning af ammoniak på 1 kg N/ha/år og en totalbelastning på 2,3 kg N/ha/år. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Der findes desuden en sø ca. 235 m nordøst for anlægget. Der er ikke tidligere fundet løvfrøer ved søen. For at være på den sikre side er der blevet lyttet efter løvfrøer ved søen ved skumringstid den 14. maj 2014. Der var helt tydeligt løvfrøer i området, men ikke i tilknytning til denne sø tættest på ejendommen. Da der ingen løvfrøer var at høre ved søen og søen har ringe naturtilstand, høje søbrinker og befinder sig midt i en intensivt dyrket mark, vurderes det, at søen ikke er leve- og/eller rasteområde for løvfrøer i området. Se nærmere beskrivelse af søen i ovenstående afsnit 'Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven'. De øvrige søer/vandhuller hvor der er fundet løvfrøer i området befinder sig alle længere væk fra anlægget og modtager dermed en merdeposition af ammoniak på under 1 kg N/ha/år. Se bilag 20a. Samlet vurderes det på den baggrund, at søernes tilstand og funktion som yngle- og rasteområdet for løvfrøer ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af projektet.

Haderslev Kommune ligger ikke inde med informationer om andre fundne bilag IV arter omkring ejendommen. Det kan dog på den baggrund ikke udelukkes, at en nærmere undersøgelse ville vise, at der findes flere af de på bilag IV nævnte arter i området. For en gennemgang af de potentielt forekommende bilag IV arter i Haderslev Kommune se bilag 22.

Det vurderes dog, at en evt. forekomst omkring ejendommen af andre padder, flagermus, birkemus, markfirben, odder, snæbel og de forskellige omfattede insekter ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte ændring på ejendommen.

Der stilles derfor ikke skærpede vilkår.

Samlet vurdering af naturpåvirkning

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af det nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Forpagtede arealer

- Henning Rasmussen, Olufskærvej 80, 6100 Haderslev
- Karsten Scherrebeck-Boisen, Hejsager Strandvej 117, 6100 Haderslev
- Gunnar Rosenlund, Halkvej 64, 6100 Haderslev
- Ingrid Margrethe Petersen, Tværbjerg 17, 6100 Haderslev
- Jens Junker, Vernsgårdvej 10, 6100 Haderslev
- Bruno Larsen, Olufskærvej 75, 6100 Haderslev
- Claus, Deneken, Knavvej 50, 6100 Haderslev
- Søren Bang, Hyrup Bygade 7, 6100 Haderslev
- Jørgen Solmer, Kabdrupvej 60, 6100 Haderslev
- Jens Christian Jørgensen, Sønder Kabdrupvej 29, 6100 Haderslev
- Halk-Grarup Menighedsråd, Bankelvej 16, 6100 Haderslev
- Maibritt Jacobsen, Lundingvej 55, 6100 Haderslev

Aftalearealer

- Peter Holm, Olufskærvej 45, 6100 Haderslev
- Peter Hansen, Vandlingvej 151, 6100 Haderslev
- Jens Georg Jepsen, Vandlingvej 153, 6100 Haderslev
- Johannes Jensen, Kongstedvej 14, 6500 Vojens

Arealoplysninger

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE: **0,00 DE**

Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder: **Ja**

Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital på 2,3 for visse kvægbedrifter: **Nej**

Er bedriften et økologisk landbrug: **Nej**

% af samlet areal med efterafgrøder udover PD-krav: **7,00 %**

Reduceret kvælstofnorm: **2,00 %**

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
1	8,28	Ja	JB5	Nej	S2	S2	8,28	0,00	0,00	0,00	0,00	8,28	0,00	0,00	0,00
2	0,23	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23
3	0,23	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00
4	# 0,57	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,57	0,00	0,00	0,00	0,57	0,00	0,00	0,00
5	# 0,77	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,77	0,00	0,00	0,00	0,77	0,00	0,00	0,00
14	1,09	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	1,09	0,00	0,94	0,00	0,14	0,00
15	# 2,35	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	2,35	0,00	0,00	0,00	2,35	0,00	0,00	0,00
16	# 8,95	Ja	JB5	Nej	S2	S2	8,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	8,95*
19	# 8,25	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	8,25	0,00	0,00	0,00	8,25	0,00	0,00	0,00
20	# 0,43	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00
24	5,48	Ja	JB5	Nej	S2	S2	5,48	0,00	0,00	0,00	0,00	5,48	0,00	0,00	0,00
27	# 6,58	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	6,58	0,00	0,00	0,00	6,58	0,00	0,00	0,00
28	# 11,08	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	11,08	0,00	0,00	0,00	11,08	0,00	0,00	0,00
31	# 6,64	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	6,64	0,00	0,00	0,00	6,64	0,00	0,00	0,00
32	# 6,66	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	6,66	0,00	0,00	0,00	6,66	0,00	0,00	0,00
36	# 12,63	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	12,63	0,00	0,00	0,00	12,63	0,00	0,00	0,00
37	# 7,07	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	7,07	0,00	0,00	0,28	7,07	0,00	0,00	0,00
38	# 3,02	Ja	JB5	Nej	S2	S2	2,03	0,71	0,00	0,28	0,00	3,02*	0,00*	0,00*	0,00*
39	0,29	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00*	0,29*	0,00*	0,00*
42	# 10,23	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	10,23	0,00	0,00	0,00	10,23	0,00	0,00	0,00
43	# 6,91	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	1,22	0,00	5,69	0,00	5,69	0,00	0,00	1,22
46	# 3,61	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	3,61	0,00	0,00	0,00	3,61	0,00	0,00	0,00
47	# 0,88	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,88	0,00	0,00	0,00	0,88	0,00	0,00	0,00
48	# 3,49	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	3,49	0,00	0,00	0,00	3,49	0,00	0,00	0,00
49	# 2,88	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	2,88	0,00	0,00	0,00	2,88	0,00	0,00	0,00
51	# 24,72	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	24,72	0,00	0,00	0,00	24,72	0,00	0,00	0,00
52	# 16,12	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	16,12	0,00	0,00	1,02	16,12	0,00	0,00	0,00
53	# 7,67	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	7,67	0,00	0,00	0,00	7,67	0,00	0,00	0,00
57	# 16,30	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	16,30	0,00	0,00	0,00	16,30	0,00	0,00	0,00
61	# 2,99	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	2,99	0,00	0,00	0,00	2,99	0,00	0,00	0,00
62	# 2,70	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	2,70	0,00	0,00	0,00	2,70	0,00	0,00	0,00
64	# 1,80	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	1,80	0,00	0,00	0,00	1,80	0,00	0,00	0,00
65	# 45,24	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	45,24	0,00	0,00	0,00	45,24	0,00	0,00	0,00
66	# 5,18	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	5,18	0,00	0,00	0,00	5,18	0,00	0,00	0,00
72	# 15,50	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	15,50	0,00	0,00	0,00	15,50	0,00	0,00	0,00
73	# 2,79	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	2,79	0,00	0,00	0,00	2,79	0,00	0,00	0,00

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
74	# 0,76	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,76	0,00	0,00	0,00	0,76	0,00	0,00	0,00
75	# 2,96	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,96	0,00	0,00	0,00	2,96	0,00	0,00	0,00
76	# 3,31	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	3,31	0,00	0,00	0,00	3,31	0,00	0,00	0,00
77	# 23,67	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	23,67	0,00	0,00	0,00	23,67	0,00	0,00	0,00
78	# 9,01	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	9,01	0,00	0,00	0,00	9,01	0,00	0,00	0,00
79	# 4,83	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	4,83	0,00	0,00	0,00	4,83	0,00	0,00	0,00
80	# 1,50	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00
85	# 5,97	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	5,97	0,00	0,00	0,00	5,97	0,00	0,00	0,00
86	# 0,21	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00
90	# 2,91	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,91	0,00	0,00	0,00	2,91	0,00	0,00	0,00
91	# 9,96	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	9,96	0,00	0,00	0,00	9,96	0,00	0,00	0,00
92	# 2,79	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,79	0,00	0,00	0,06	2,79	0,00	0,00	0,00
97	# 1,42	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	1,42	0,00	0,00	0,00	1,42	0,00	0,00	0,00
98	4,29	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,26	4,03	0,00	0,00	0,00	4,29	0,00	0,00	0,00
99	# 0,72	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,72	0,00	0,00	0,00	0,72	0,00	0,00	0,00
100	# 3,28	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	3,28	0,00	0,00	0,00	3,28	0,00	0,00	0,00
101	# 8,62	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	8,62	0,00	0,00	0,00	8,62	0,00	0,00	0,00
102	# 2,64	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,64	0,00	0,00	0,00	2,64	0,00	0,00	0,00
105	5,50	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	5,50	0,00	0,00*	5,50*	0,00*	0,00*
118	2,38	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	2,38	0,00	0,00*	2,38*	0,00*	0,00*
119	8,19	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	8,19	0,00	0,00*	8,19*	0,00*	0,00*
120	1,83	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	1,83	0,00	0,00	1,83	0,00	0,00
122	11,05	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	11,05	0,00	0,00	11,05	7,19	0,00
123	3,01	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	3,01	0,00	0,00	0,00	0,00	3,01
124	2,52	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	2,52	0,00	0,00	2,52	0,00	0,00
125	2,47	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	2,47	0,00	0,00	2,47	0,00	0,00
126	2,22	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	2,22	0,00	0,00	0,00	0,00	2,22
129	# 4,97	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	4,97	0,00	0,00	0,00	4,97	0,00	0,00	0,00
130	# 0,87	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,55	0,00	0,32	0,00	0,50	0,00	0,00	0,37
133	# 0,22	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00
134	13,20	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	13,20	0,00	0,00	0,00	0,50	13,20
135	4,49	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	4,49	0,00	0,00	4,49	0,00	0,00
136	3,08	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	3,08	0,00	0,00	3,08	0,00	0,00
137	6,40	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,03	0,00	6,37	0,00	4,50	0,00	0,00	1,90
140	7,17	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	7,17	0,00	7,17	0,00	0,00	0,00
141	# 1,13	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	1,13	0,00	0,00	0,00	1,13	0,00	0,00	0,00
142	# 21,45	Ja	J85	Nej	S2	S2	1,07	20,38	0,00	0,00	0,00	21,45	0,00	0,00	0,00
144	# 17,21	Ja	J85	Nej	S2	S2	12,88	4,32	0,00	0,00	0,00	17,21	0,00	0,00	0,00
148	2,38	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	2,38	0,00	2,38	0,00	0,00	0,00
149	0,49	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,35	0,00	0,00	0,14
152	7,25	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	7,25	0,00	6,80	0,00	0,46	0,00
153	4,50	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	4,50	0,00	0,00	3,00	0,87	0,63
154	29,34	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	29,34	0,00	0,00*	0,00*	0,00*	29,34*
155	4,46	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	4,46	0,00	0,00	0,00	0,00	4,46
156	3,72	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	3,72	0,00	0,00	0,00	0,00	3,72
157	1,99	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	1,99	0,00	0,00	0,00	0,00	1,99

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skitte	Ref. Sæd-skitte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
158	4,90	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	4,90	0,00	4,90	0,00	0,00	0,00
159	# 7,08	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	3,93	0,00	3,14	0,00	7,08	0,00	0,00	0,00
55	# 11,21	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	11,21	0,00	0,00	0,00	11,21	0,00	0,00	0,00
63	# 2,27	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00
56	# 2,15	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,15	0,00	0,00	0,00	2,15	0,00	0,00	0,00
60	# 2,73	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	2,73	0,00	0,00	0,00	2,73	0,00	0,00	0,00
93	# 31,56	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	31,56	0,00	0,00	0,00	31,56	0,00	0,00	0,00
87	# 20,41	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	20,41	0,00	0,00	7,04	20,41	0,00	0,00	0,00
22	3,37	Ja	J85	Nej	S2	S2	3,37	0,00	0,00	0,00	0,00	3,37	0,00	0,00	0,00
25	3,60	Ja	J85	Nej	S2	S2	3,60	0,00	0,00	0,00	0,00	3,60	0,00	0,00	0,00
145	15,31	Ja	J85	Nej	S2	S2	15,31	0,00	0,00	0,00	0,00	15,31	0,00	0,00	0,00
127	# 24,94	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	24,73	0,00	0,21	0,00	24,94*	0,00*	0,00*	0,00*
116	30,47	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	10,57	0,00	19,89	0,00	0,04	0,00	0,00	30,47
150	4,00	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	4,00	0,00	3,95	0,00	0,05	0,00
12	15,42	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	15,42	0,00	15,42	0,00	0,00	0,00
146	20,45	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,01	0,00	20,44	0,00	0,00	0,00	0,00	20,45
138	# 7,21	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,01	0,00	7,20	0,00	7,21	0,00	0,00	0,00
40	3,02	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	3,02	0,00	0,00*	3,02*	0,00*	0,00*
103	7,47	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	7,47	0,00	0,00*	7,47*	0,00*	0,00*
107	4,57	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	4,57	1,22	0,00*	4,57*	0,00*	0,00*
108	2,72	Ja	J84	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	2,72	0,00	0,00*	2,72*	0,00*	0,00*
106	2,04	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	2,04	0,00	0,00*	2,04*	0,00*	0,00*
121	17,02	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	17,02	0,00	0,00	17,02	4,45	0,00
109	# 47,20	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	47,20	0,00	0,00	0,00	47,20	0,00	0,00	0,00
18	# 16,20	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	16,20	0,00	0,00	0,00	16,20	0,00	0,00	0,00
29	# 10,40	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	10,40	0,00	0,00	0,00	10,40	0,00	0,00	0,00
33	# 42,46	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	42,46	0,00	0,00	0,00	42,46	0,00	0,00	0,00
44	# 10,68	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	10,68	0,00	0,00	0,00	10,68	0,00	0,00	0,00
58	# 17,28	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	17,28	0,00	0,00	0,00	17,28	0,00	0,00	0,00
67	# 43,47	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	43,47	0,00	0,00	0,00	43,47	0,00	0,00	0,00
81	# 15,58	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	15,58	0,00	0,00	0,00	15,58	0,00	0,00	0,00
50	# 18,77	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	18,77	0,00	0,00	0,00	18,77	0,00	0,00	0,00
59	# 27,18	Ja	J85	Nej	S2	S2	0,00	27,18	0,00	0,00	0,00	27,18	0,00	0,00	0,00
Total	1015,08						61,67	705,85	0,00	247,56	9,63	809,66	81,64	13,66	122,30

Marker markeret med # er manuelt udpeget til at indgå i beregning af overfladeudvaskning svarende til et plantebrug.

De stjernemarkerede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes at de 1015,08 ha udbringningsarealer, som vist på Bilag 10 - Udbringningsarealer, udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede og modtagne mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en ændring af arealer skal anmeldes som det beskrives i afsnit 1. Generelle forhold.

Modtaget husdyrgødning

Udbringningsarealerne modtager ikke kun husdyrgødning produceret på Kronborgvej 18, men også fra de øvrige husdyrbrug knyttet til Bram I/S. Der er tale om i alt 1.787 DE, som kommer fra følgende ti ejendomme;

Ejendom (Adresse)	Produktion (DE)
Kabdrupvej 39	309,27
Grarup Overby 31	424,11
Lundingvej 65	124,30
Småkjærvej 70	57,2
Sverdrupvej 23	81,23
Sverdrupvej 21	26,02
Verngårdsvej 10	260,18
Sodegade 12	365,52
Sodegade 16	46,39
Hyrup Bygade	92,78
Samlet	1787

De angivne mængder af modtaget husdyrgødning svarer ikke i alle tilfælde til de mængder, som der reelt er tilladelse til på de enkelte ejendomme. Det betyder, at der er behov for øget afsætning af husdyrgødning i takt med, at produktionen på de enkelte ejendomme udvides.

Der stilles i denne miljøgodkendelse vilkår om de maksimale mængder husdyrgødning, der må afsættes på arealerne. Stiger produktionen på bedriftens ejendomme, således at denne mængde overskrides, så skal der ansøges om arealgodkendelse af tredjeparts arealer eller der skal søges om et tillæg til miljøgodkendelsen af den pågældende ejendom, hvor der vil skulle ske en vurdering af de samlede udbringningsarealer.

Igennem gødningsregnskaberne for de enkelte ejendomme vil der for hvert planår være en opgørelse over modtagelse af afsætning af de enkelte ejendommers husdyrgødning. Dette i overensstemmelse med Bekendtgørelse af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, der administreres af NaturErhvervsstyrelsen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at ved manglende udnyttelse af det tilladte dyrehold på bedriftens ejendomme, så kan dette blive nedskrevet i overensstemmelse med kontinuitetsprincippet.

Arealgodkendte aftalearealer

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes 30 DE til adressen Vandlingvej 151, 80 DE til adressen Vandlingvej 153 og 77 DE til adressen Olufskærvej 45. Hver af disse har en gældende arealgodkendelse, hvori der er stillet vilkår omkring udbringelsen af den husdyrgødning de modtaget fra miljøgodkendte husdyrbrug.

Herudover afsættes 138 DE til adressen Kongstedvej 14, som har en miljøgodkendelse, hvori der er angivet at han modtager denne mængde og der er stillet vilkår omkring udbringning på arealer.

Husdyrgødning afsat til biogasanlæg

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes 738 DE til Sønderjysk Biogas.

Sønderjysk Biogas er beliggende i Haderslev Kommune og har den nødvendige VVM tilladelse og miljøgodkendelse, men opførelse af anlægget er ikke begyndt endnu. Der stilles derfor vilkår om, at udvidelsen af dyreholdet på Kronborgvej 18 ikke må påbegyndes før der foreligger en kontrakt med Sønderjysk Biogas eller et andet godkendt biogasanlæg. Endvidere stilles der vilkår om, at der ikke må modtages restprodukter i form af afgasset biomasse og udbringes på de angivne udbringningsarealer udover de angivne mængder nitrat og fosfor, som der er søgt om.

Der stilles vilkår om en udnyttelsesprocent på 75 ved afgasset biomasse, der modtages af husdyrbruget.

Husdyrgødning afsat til egne og forpagtede arealer

Herudover afsættes 1419,92 DE til egne ejede eller forpagtede udbringningsarealer som vist på Bilag 10 – Udbringningsarealer. Det vurderes, at de samlede arealer udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

Vandløb og skrånende arealer

Der ligger vandløb op til enkelte af udbringningsarealerne. Kun ved mark 39 er skrånende areal på mere end 6 grader ned mod arealet. Da vandløbet er rørlagt er dette dog uproblematisk.

Se oversigtskortet på bilag 16.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler vedrørende udbringning på skrånende arealer til enhver tid skal overholdes.

Fredede fortidsminder og beskyttede diger

Der er registreret beskyttede sten- og jorddiger langs flere af udbringningsarealerne, men ikke på selve udbringningsarealet og heller ikke, hvor staldbygningerne udvides. Se oversigtskortet på bilag 17.

Tilsvarende er der heller ikke registreret fredede fortidsminder på udbringningsarealerne.

Vilkår

- 62) Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 1015,08 ha udspretningsareal, der fremgår af Bilag 10 - Udbringningsarealer.
- 63) 1063 DE pr. planår skal afsættes til godkendt tredje part (aftalearealer eller biogasanlæg) og må ikke udbringes på egne udbringningsarealer.
- 64) Der skal foreligge kontrakt på afsætning af husdyrgødning til aftalearealer og til biogasanlæg inden dyreholdet på Kronborgvej 18 påbegyndes udvidet. En kopi af disse kontrakter skal indsendes til Haderslev Kommune.
- 65) Ved modtagelse og udbringning af afgasset biomasse må angivelser af nitrat og fosfor i vilkår 68) ikke overskrides. Dette skal dokumenteres igennem gødningsregnskab ført pr. planår. Disse gødningsregnskaber skal gemmes i fem år og skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 66) Modtaget biomasse skal have en udnyttelsesprocent på minimum 75.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Nudrift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
ff	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Svinegylle	25947,95	6424,11	0,00	266,77
ff	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Dybstrøelse	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Svinegylle	26195,85	6383,37	0,00	309,27
ff	Svinegylle	10978,72	2710,11	0,00	124,30
ff	Svinegylle	5054,58	1246,00	0,00	57,20
ff	Svinegylle	7259,67	1800,09	0,00	81,23
ff	Svinegylle	2298,87	566,95	0,00	26,02
ff	Svinegylle	22981,10	5671,61	0,00	260,18
ff	Svinegylle	9061,00	2214,00	0,00	95,39
ff	Svinegylle	31381,09	9021,92	0,00	309,65
ff	Svinegylle	32280,08	7972,00	0,00	365,52

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Ingen data				

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Svinegylle	32280,08	7972,00	0,00	365,52
Ingen adresse	Svinegylle	26000,92	6619,00	0,00	263,44

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	115157,91	29419,16	0	1266,57
Total	115157,91	29419,16	0	1266,57

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, kår, geder	DE - svin og andre dyr
ff	Fjerkrægylle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Svinegylle	60418,65	14736,07	0,00	695,92
ff	Kvæggylle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Minkgylle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Dybstrøelse	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Fast gødning	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Ajle	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00
ff	Svinegylle	10978,72	2710,11	0,00	124,30
ff	Svinegylle	5054,58	1246,00	0,00	57,20
ff	Svinegylle	7259,67	1800,09	0,00	81,23
ff	Svinegylle	2298,87	566,95	0,00	26,02
ff	Svinegylle	22981,10	5671,61	0,00	260,18
ff	Svinegylle	32280,08	7972,00	0,00	365,52
ff	Svinegylle	40233,44	11874,00	0,00	424,11
ff	Svinegylle	26195,85	6383,37	0,00	309,27
ff	Svinegylle	4499,00	1118,00	0,00	46,39
ff	Svinegylle	8998,00	2236,00	0,00	92,78

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Antal DE
Ingen data				

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Vandlingvej 151	Svinegylle	2613,00	642,00	0,00	30,00
Vandlingvej 153	Svinegylle	6968,00	1712,00	0,00	80,00
Kongstedvej 14	Svinegylle	13985,00	4020,00	0,00	138,00
Olufskærvej 45	Svinegylle	7777,00	2233,00	0,00	77,00
Uspecificeret biogasanlæg	Svinegylle	65770,00	16752,00	0,00	738,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	124084,96	30955,20	0	1419,92
Total	124084,96	30955,20	0	1419,92

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune stiller vilkår til den producerede mængde af nitrat og fosfor, som udbringes på egne udbringningsarealer, som den totale mængde som produceres på husdyrbruget. Disse vilkår stilles som et led i at fastholde den ansøgte produktion.

Det vurderes herudover, at udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealer er i overensstemmelse med BAT såfremt at husdyrgødningsbekendtgørelsen¹¹ overholdes.

Vilkår

67) Der må maksimalt produceres 695,92 DE, svarende til 60.418,65 kg N og 14.736,07 kg P på husdyrbruget.

68) Der må afsættes 1.419,32 DE, svarende til 124.084,96 kgN og 30.995,20 kgP på udspretningsarealet angivet på Bilag 10 - Udbringningsarealer.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Ansøgers tekst

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 77,38 %	1,08	48,7
DE_{real}	1,40	46,6

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{real} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kgN/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	46,0
Merudvaskning fra husdyrbrug	0,6

Beregning af maksimal nitratudvaskning på bedrifter med arealer, hvor der er krav om udvaskning svarende til et plantebrug.

Vægtet maksimal udvaskning på bedriften beregnes som et arealvægtet gennemsnit af udvaskning fra arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug og arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. Udvasningen ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug anvendes i vægtningen i de tilfælde hvor denne er lavere end udvaskning svarende til et plantebrug.

	Maksimalt Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kgN/ha)
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer uden krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 58,30 % Omfatter: 27,77 % af arealet	0,82	48,5
Udvaskning svarende til et plantebrug: 72,23 % af arealet		45,9
Beregning af udvaskning ved det maksimale dyretryk (DE_{max}) på arealer med krav om udvaskning svarende til et plantebrug. DE reduktionsprocent: 84,71 % Omfatter: 72,23 % af arealet	1,19	49,0
Vægtet maksimal udvaskning på bedriften		46,6

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringningsarealerne er beliggende i forskellige kystoplande; Haderslev Fjord, Lillebælt Bredning, Avnø Vig og Sydlige Lillebælt nord for Als. En del af disse oplande er med stigende dyretryk og der udføres derfor beregninger for udvaskningen af nitrat set i forhold til planteavlsniveau.

Udbringningsarealerne i oplandene Avnø Vig (339,34 ha) og Haderslev Fjord (389,3 ha) udleder til Natura 2000 området Lillebælt og har et stigende dyretryk. Der er derfor krav om reduktion af nitratudvaskningen svarende til planteavlsniveau. Arealerne udgør sammen andelen på 72,23 %, der er omfattet i ansøgers beregning ovenfor omkring overholdelse af

¹¹ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

planteavlslsniveau. Da det vægtede maksimale udvaskning på bedriften er 46,6 kgN/ha er det samme som DE_{reel} med 46,6 kgN/ha vurderes det, at det ansøgte lever op til planteavlslsniveau. For at komme ned på dette udvaskningsniveau er der anvendt syv procent ekstra efterafgrøder udover kravet fra Plantedirektoratet. Dette fastholdes gennem vilkår.

Der skal endvidere ske en vurdering af afskæringskriterierne i forhold til udledning af nitrat til Natura 2000 – se bilag 23.

Som beregnet udgør udvaskning fra udbringningsarealerne i Avnø Vig mere end fem procent, hvorfor der foretages en konsekvensvurdering. Konsekvensvurderingen (se bilag 25) redegør for kommunens vurdering af, at det er af underordnet betydning, at Avnø Vig modtager nitratudvaskningen fra ét projekt i stedet for fra flere mindre husdyrbrug, så længe nitratudvaskningen fra arealerne er den samme.

Udbringningsarealerne beliggende i oplandet til Haderslev Fjord udleder til Natura 2000 og her er dyretrykket ligeledes stigende. Her beregnes bidraget til at være mindre end fem procent og afskæringskriteriet dermed overholdt.

Udbringningsarealerne beliggende i oplandet Lillebælt Bredning (179,22 ha) udleder ligeledes til Natura 2000 området Lillebælt, men her er dyretrykket ikke stigende. Som det fremgår af bilag 23, så er andelen af udvaskningen lavere end fem procent, hvorfor det vurderes at afskæringskriteriet er overholdt. Da dyretrykket ikke er stigende skal udvaskningen på disse arealer ikke leve op til planteavlslsniveau. De er en del af de 27,77 % arealer, som indgår i ansøgers beregning af planteavlslsniveau ovenfor omkring overholdelse af planteavlslsniveau.

Udbringningsarealerne i oplandet Sydlige Lillebælt nord for Als (114,76 ha) udleder ligeledes til Lillebælt, men til en del der ikke er omfattet af Natura 2000, hvorfor der ikke udføres beregning i forhold til afskæringskriterier. Da oplandet endvidere har et faldende dyretryk er der heller ikke krav om overholdelse af planteavlslsniveau på disse arealer.

Arealer i nitratklasser

En del af udbringningsarealerne ligger i klassificerede nitratklasser, som er identificeret ud fra to forhold: kvælstofreduktionspotentiale og oplande til sårbare og meget sårbare Natura 2000 områder. Ud af de 1015,08 ha er 705,85 ha klassificeret som nitratklasse I og 247,56 ha som i nitratklasse III. De specifikke marker fremgår af tabellen under afsnit 3.1. Markoplysninger.

For arealer indenfor nitratklasse I skærpes det generelle harmonikrav til 85 % af de generelle regler. For arealer indenfor nitratklasse II skærpes de generelle harmonikrav til 50 % af de generelle regler. Det er dog stadig muligt for ansøgere med arealer i nitratklasser at anvende det generelle harmonitryk, hvis der anvendes virkemidler som øget antal efterafgrøder ud over de generelle krav, reduceret kvælstofnorm eller ændret standardsædskifte.

I den aktuelle ansøgning er der anvendt syv procent ekstra efterafgrøder, samt en reduceret kvælstofnorm på to procent. Dette fastholdes igennem vilkår.

Vilkår

- 69) Der skal anvendes syv procent ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødsning.

70) Kvælstofnormen skal reduceres med to procent i forhold til plantedirektoratets norm.

71) Ekstra efterafgrøder og reduktion af kvælstofnorm skal dokumenteres igennem gødningsregnskabet eller lignende. Dokumentation skal opbevares i 5 år og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.4 Nitrat (grundvand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til grundvand.

Ansøgers tekst

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarmN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
37	7,1	45	-3	44	46
52	16,1	45	-3	44	46
92	2,8	45	-3	44	46
87	20,4	45	-3	44	46
107	4,6	49	-3	49	51

Haderslev Kommunes vurdering

9,63 ha ud af de i alt 1015,08 ha udbringningsarealer er beliggende i grundvandsklasse, som det fremgår af tabellen under afsnit 3.1 Markoplysninger.

Som det fremgår af ovenstående FarmN beregning for de nitratfølsomme indvindingsområder, så er merbelastningen af de aktuelle marker på -3 mg nitrat/l.

Eftersom udvaskningen fra rodzonen ikke overstiger 50 mg/l og der ikke sker en merudvaskning fra de aktuelle udbringningsarealer stilles der ikke yderligere vilkår til efterafgrøder eller særlige afgrøder end det fremgår af de forudgående afsnit.

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningsystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	809,66 ha	4,8 kg P/ha/år	9,8 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	81,64 ha	4,8 kg P/ha/år	8,8 kg P/ha/år
Lavbundslande og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	13,66 ha	4,8 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	122,30 ha	4,8 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: Ja

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: -2278,0 kg P.

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : 8,5 kg P/ha/år.

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: 30,1 kg P/ha/år.

P-afførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 23,9 kg P/ha/år.

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 6,3 kg P/ha/år.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil medføre et fosforoverskud, der overskrider beskyttelsesniveauet for fosforoverskud, idet der er en margin på 2278 kg P. For at komme ned på denne udvaskning er der anvendt reducerede foderenheder, som beskrevet i afsnit 2.1.3 Bedste tilgængelige foderteknologi. Ansøgningens forudsætninger fastholdes gennem vilkår.

Da udbringningsarealerne ligger i oplandet til et Natura 2000 område, som er overbelastet med fosfor stiller Haderslev Kommune krav om, at udvaskningen af fosfor ikke end 5 pct. af den totale fosforudledning til recipienten, hvilket beskrives nærmere i Bilag 24 – Udvasning af fosfor til Natura 2000. Af beregninger i bilaget, som viser et "worst case" scenario fremgår det, at udvaskningen til Natura 2000 ikke er af en størrelse, som vurderes at skade Natura 2000 området.

Beregningerne er foretaget for de 389,3 ha der ligger i oplandet til Haderslev Fjord, 339,43 ha der ligger i opland til Avnø Vig og i forhold til de 179,22 ha, der ligger i oplandet til Lillebælt Bredning. Oplandet Sydlige Lillebælt nord for Als er ikke belastet af fosfor, da udledningen herfra ikke er til Natura 2000.

Som det fremgår af bilag 18 og 19, så er en række udbringningsarealer beliggende i opland til Halk Nor, Bankel Sø og Haderslev Dam. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at disse arealer ikke er beskyttet tilstrækkeligt af det fastsatte beskyttelsesniveau, hvorfor arealerne opløftes i fosforklasse efter angivelser i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4. Registreringen i fosforklasser fremgår af oversigten i afsnit 3.1 markoplysninger og er medtaget i ovenstående beregninger.

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Udbringningen af husdyrgødning foretages således at generne i forhold natur minimeres mest muligt. Udbringningen sker med slæbeslanger eller gennem nedfældning. Herved begrænses fordampningen mest mulig og afsætningen på nærliggende natur vurderes som minimal.

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak på særligt kvælstoffølsomme naturarealer, dels ved afdrift, erosion og udvaskning af næringsstoffer.

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven

Husdyrbrugsloven¹² og bekendtgørelsen¹³ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 1-natur

Mark 14 og mark 12 grænser op til habitatskovnaturtypen Elle- og askeskov. Se bilag 13. Elle- og askeskov har ifølge Natura 2000-planen for Lillebælt høj-god skovtilstand, men prognosen er ugunstig fordi kvælstofdepositionen overstiger laveste ende af af tålegrænseintervallet på alle arealer. Markerne hælder ikke over 6 grader mod skovarealet og der er hhv. 5-10 m fra mark 14 til skovarealet og ca. 20 m fra mark 12 til skovarealet, desuden er driften af markerne uændret fra nudrift til ansøgt drift. Det vurderes på den baggrund, at de beskyttede skovarealer ikke vil blive påvirket væsentligt, af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Der stilles derfor ingen supplerende vilkår.

Kategori 2 natur

Der findes ingen naturtyper omfattet af kategori 2 i nærheden af udbringningsarealerne. Se bilag 13. Det vurderes på den baggrund, at tilstanden af natur omfattet af kategori 2 ikke vil ændre sig, som følge af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18. Der stilles derfor ingen skærpede vilkår.

Kategori 3-natur

Markerne 109, 18, 29, 31, 48, 50, 75, 67, 76, 72, 73, 20, 57, 78, 79, 98, 102, 64, 63, 5, 24, 22, 144, 1, 43, 42, 51, 130, 116, 122, 153, 118, 108, 150, 152 grænser alle op til potentielt ammoniakfølsomme skovarealer. Se bilag 13. Fra mark 43, 42 og 51 er der over 6 graders hældning mod skovarealerne, men da driften af markerne er uændret fra nudrift til ansøgt drift vurderes skovene ikke at modtage en merbelastning fra markerne. Det vurderes samlet for alle de potentielt ammoniakfølsomme skove, at deres naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Markerne 77, 85, 40 grænser alle op til moseområder. Se bilag 13. Fra mark 77 er der over 6 graders hældning mod moseområdet, men da driften af markerne er uændret fra nudrift til ansøgt drift vurderes mosen ikke at modtage en merbelastning fra markerne. Det vurderes

¹² Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer

¹³ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31. marts 2009 med efterfølgende ændringer

samlet for alle moseområderne, at deres naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Kronborgvej 18.

Der stilles derfor ingen supplerende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁴ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Der befinder sig en lang række beskyttede søer på eller ved udbringsarealerne. Se bilag 14. Markerne 36, 28, 62, 63, 53, 66, 42, 127, 133, 145, 25, 121, 40, 12 og 14 grænser desuden alle op til beskyttede enge.

De nævnte naturtyper er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, det ansøgte må derfor ikke medføre en ændring af naturområdernes tilstand.

Den ansøgte arealdrift er uændret i forhold til den nuværende arealdrift, det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en ændring af naturområdernes tilstand. Der stilles derfor ikke skærpede vilkår.

Der gøres dog opmærksom på, at der ifølge randzonenloven skal etableres en 10 m dyrknings-, plantnings-, gødnings- og sprøjtningssfrizone omkring søerne, som alle er over 100 m².

Der gøres desuden opmærksom på at en sø mellem mark 129 og 127 er forsvundet mellem 2008 og 2010. Dette forhold vil blive behandlet separat uafhængigt af miljøgodkendelsen.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹⁵ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

– beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)

¹⁴ Lov om naturbeskyttelse nr. 951 af 3. juni 2013 med efterfølgende ændringer

¹⁵ Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

– ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier

Natura 2000

Markerne 12, 14 og 106 befinder sig indenfor Natura 2000-området 'Lillebælt'. Se bilag 20b. Mark 152 og 40 grænser op til samme Natura 2000-område. Det er kun mark 12 og 14 som befinder sig i nærheden af beskyttede habitatnaturtyper i Natura 2000-området og arealdriften af disse vurderes ikke at påvirke Natura 2000-området og dets udpegningsgrundlag væsentligt. Se ovenstående afsnit om Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven, kategori 1-natur.

For en gennemgang af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området 'Lillebælt' se bilag 21.

Det vurderes, at Natura 2000-området ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte arealdrift på Kronborgvej 18.

Bilag IV

Løvfrøer

Der er fundet løvfrøer på mark 145, 25 og 22 og ved mark 122 i tilknytning til søer. Se bilag 20b. For at forhindre at løvfrøernes yngle- og rasteområde på/ved disse marker beskadiges, stilles der vilkår om en 10 m gødsknings-, sprøjtnings-, dyrknings og jordbearbejdningsfri bræmme omkring søerne.

Brømmer på mark 22, 25 og 145 ses herunder:

Bræmme ved mark 122 ses herunder:

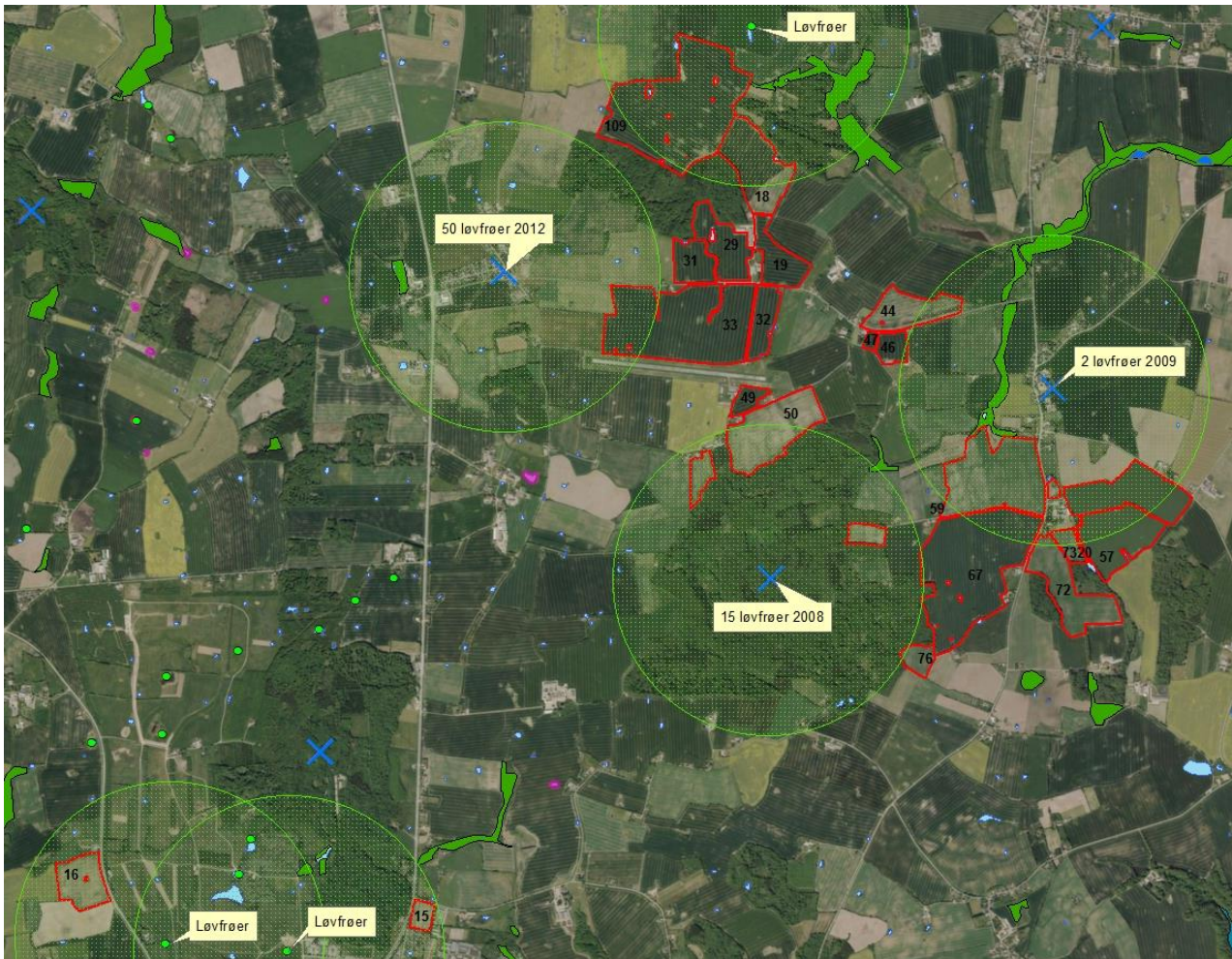

Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder, men lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer er de mest optimale. Et godt ynglested for løvfrøen kan også være gamle, lysåbne mergelgrave med lavvandede partier og god vandkvalitet. Løvfrøen har en god spredningsevne og kan med ret stor sikkerhed indtage nye vandhuller og oversvømmelser inden for en afstand af 1 km fra en eksisterende bestand.

Der er derfor foretaget en vurdering af, i hvilke søer i tilknytning til udbringningsarealerne, det ikke kan udelukkes at løvfrøerne har yngle- og rasteområde. Der stilles vilkår til disse søer om en 10 m gødsknings-, sprøjtnings-, dyrknings og jordbearbejdningfri bræmme for at sikre at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for løvfrøer.

Herunder ses grønne cirkler, som markerer 1000 m fra fund af løvfrøer ved de nordligste udbringningsarealer. Der er således søer på mark 16, 18, 109 og 33, som skal vurderes nærmere:

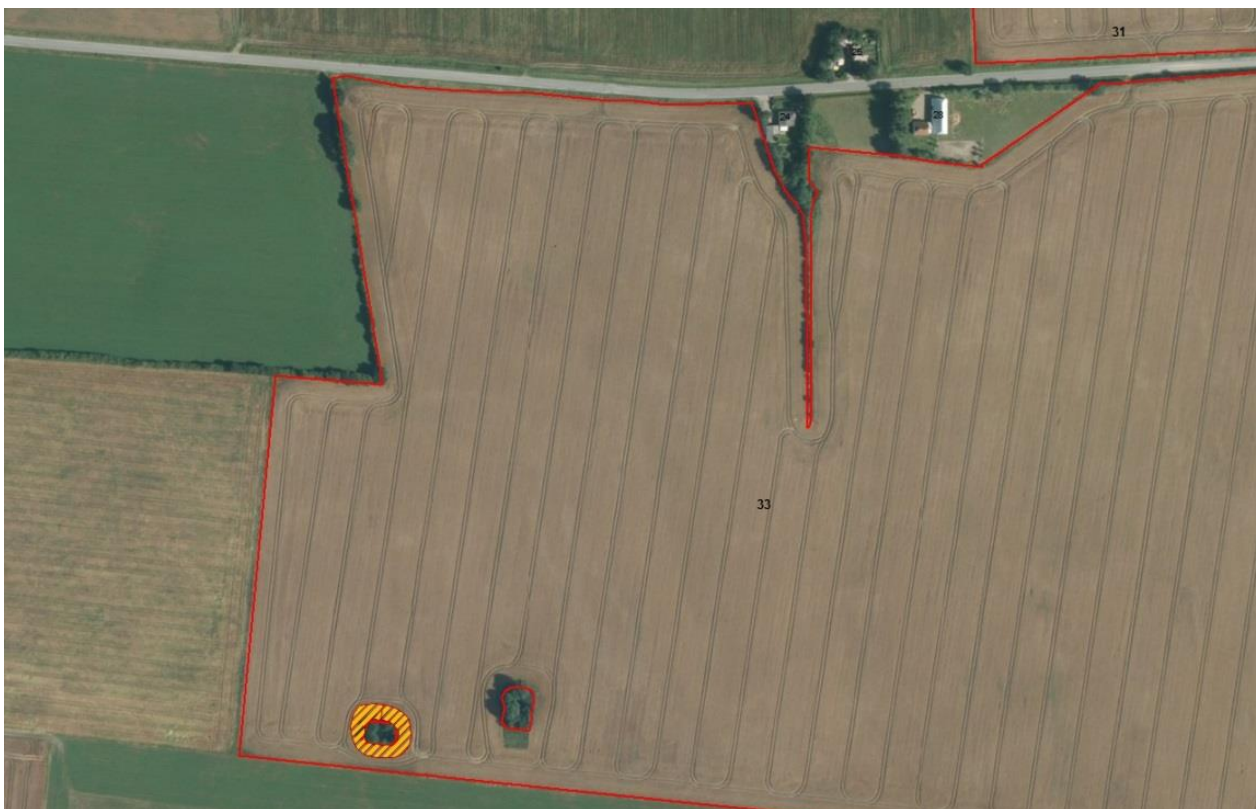
Ud fra en gennemgang af luftfotos og nærhed til kendte forekomster af løvfrøer ved de nordligste udbringningsarealer er det vurderet, at 4 af søerne på mark 109 og en af søerne på mark 33 skal beskyttes af en bræmme på 10 m. Da det ikke kan udelukkes at disse søer er yngle- og rasteområde for løvfrøer. Der stilles vilkår til dette. Se hvilke søer der er tale om på kortene herunder. Søen på mark 16, ved mark 18 og de øvrige søer på mark 33 og 109 vurderes ikke at kunne være yngle- og rasteområde for løvfrøer pga. mangel på åben vandflade.

10 m bræmmer omkring søer på mark 109:

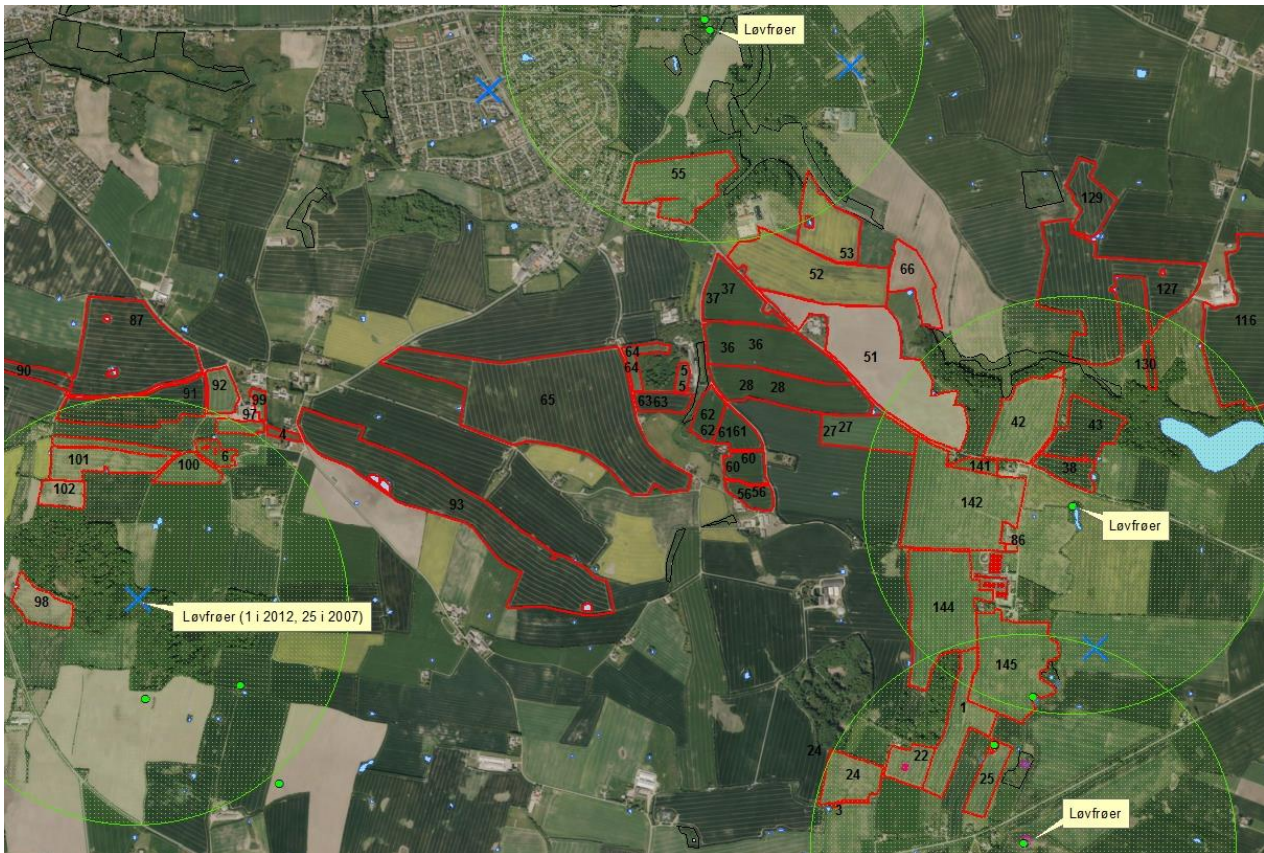

10 m bræmme omkring sø på mark 33:

Herunder ses grønne cirkler, som markerer 1000 m fra fund af løvfrøer ved de sydvestligste udbringningsarealer. Der er således søer på 98, 38, 43, 51, 101, 24, 3 og 53 som skal vurderes nærmere:

Ud fra en gennemgang af luftfotos og nærhed til kendte forekomster af løvfrøer ved de sydvestligste udbringningsarealer er det vurderet, at søen på hhv. mark 98, 101 og søen ved mark 24 og 3 skal beskyttes af en bræmme på 10 m, da det ikke kan udelukkes at disse søer er yngle- og rasteområde for løvfrøer. Der stilles vilkår til dette. Søen ved mark 24 og 3 er meget tilgroet, men det vurderes alligevel, at der er tilstrækkelig åben vandflade til at det ikke kan udelukkes, at der kan være løvfrøer i tilknytning til søen. Der grænser en græsmark op til søen, som ligeledes kunne gøre søen interessant for løvfrøer. Se hvilke søer der er tale om på kortene herunder.

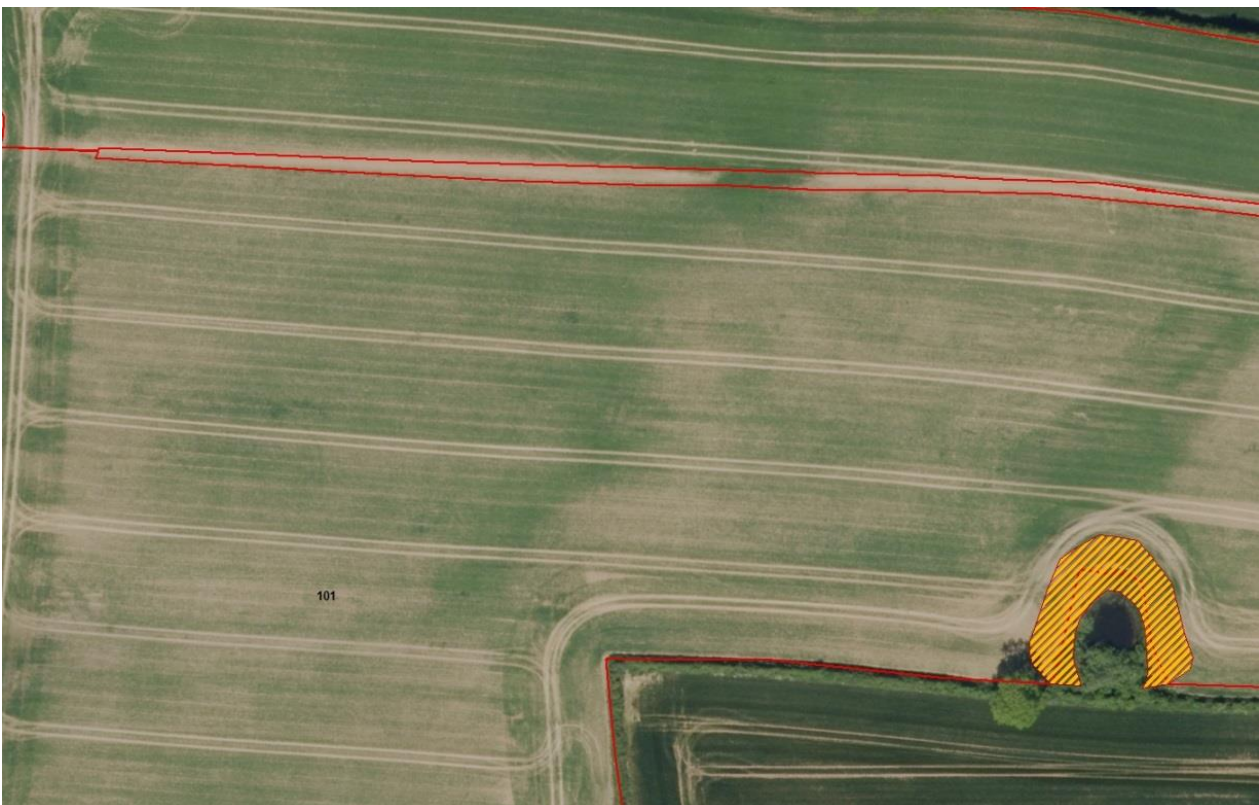
Søerne på hhv. mark 38, 43, 53 og 51 vurderes ikke at kunne være yngle- og rasteområde for løvfrøer pga. voldsom tilgroning og mangel på åben vandflade. Søen ved mark 51 er fjernet fra registreringen, da den er besigtiget af Naturstyrelsen i 2012, som kunne konstatere, at der ikke har været tale om en sø i flere år.

10 m bræmme omkring sø på mark 98:

10 m bræmme omkring sø på mark 101:

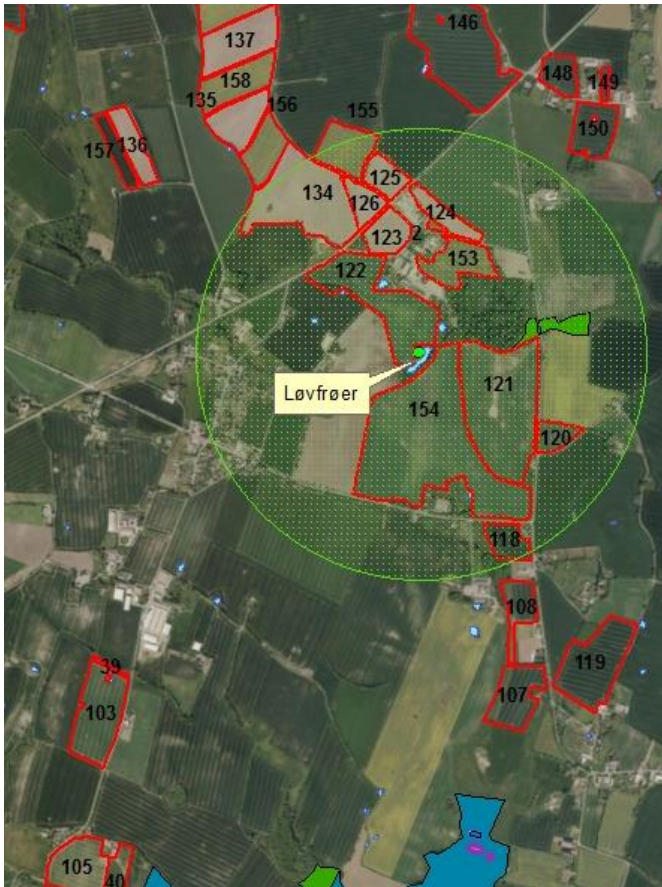

10 m bræmme omkring sø ved mark 24 og 3:

Herunder ses en grøn cirkel som markerer 1000 m fra fund af løvfrøer ved de sydøstligste udbringningsarealer. Der er således søer på mark 122 og 154 som skal vurderes nærmere:

Ud fra en gennemgang af luftfotos og nærhed til kendte forekomster af løvfrøer ved de sydøstligste udbringningsarealer er det vurderet, at søen ved mark 154 er helt tilgroet og vurderes at være uinteressant for løvfrøer. Søerne omkring mark 122 befinder sig alle 10 m eller mere væk fra marken. Der stilles derfor ingen supplerende vilkår i dette område.

Øvrige bilag IV arter

Haderslev Kommune ligger ikke inde med informationer om andre fundne bilag IV arter omkring ejendommen. Se bilag 20b. Det kan dog på den baggrund ikke udelukkes, at en nærmere undersøgelse ville vise, at der findes flere af de på bilag IV nævnte arter i området. For en gennemgang af de potentielt forekommende bilag IV arter i Haderslev Kommune se bilag 22.

Det vurderes dog, at en evt. forekomst af padder, flagermus, birkemus, markfirben, odder, snæbel og de forskellige omfattede insekter omkring ejendommen ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte ændring på ejendommen.

Der stilles derfor kun skærpede vilkår i forhold til løvfrøer i området som gennemgået i ovenstående afsnit.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning ved udbring

Samlet set vurderes ammoniakdeposition eller afstrømning fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra udbringningsarealerne er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Øvrige forhold

Markerne 53 og 66 befinder sig delvist indenfor det igangværende vådområdeprojekt Lønt Bæk. Såfremt vådområdeprojektet gennemføres kan den del af arealerne der indgår i vådområdeprojektet ikke længere benyttes som udbringningsareal. Der skal derfor findes andre arealer, hvis der ikke længere er arealer nok til at leve op til miljøgodkendelsen. Der stilles vilkår til dette.

Vilkår

- 72) På mark 22, 25, 145, 122, 109, 33, 98, 101, 24 og 3 skal der etableres en gødsknings-, sprøjtning-, dyrknings og jordbearbejdningsfri bræmme på 10 m omkring søer på/ved markerne, som angivet på kortene i ovenstående afsnit.
- 73) Såfremt vådområdeprojekt Lønt Bæk gennemføres skal den jord der indgår i vådområdeprojektet udtages af udbringningsarealet, og nyt udbringningsareal skal findes såfremt der ikke længere er arealer nok til at leve op til miljøgodkendelsen.

3.7 Gener fra udbringning

I dette afsnit beskrives de gener der kan være forbundet med udbringning af husdyrgødning og det vurderes hvorledes disse kan minimeres.

Ansøgers tekst

Der er på husdyrbruget stor opmærksomhed på at tage hensyn til naboer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der vil i videst muligt omfang kun blive udbragt husdyrgødning indenfor normal arbejdstid, dog kan det i visse perioder være nødvendigt at udbringe gødning på andre tidspunktet. Disse perioder forsøges minimeret, men særligt vejret kan være med til at sammenpresse udbringningen.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at når husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁶ overholdes vil der ikke være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning.

Vi henviser herudover til godt landmandskab i forhold til en hensynsfuld kørsel og tidspunkt for markarbejde.

¹⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	85
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	87
Bilag 3 – Oversigtskort over anlæg	92
Bilag 4 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	93
Bilag 5 – BAT beregninger	94
Bilag 6 - Oversigtskort over afløb	95
Bilag 7 – Kapacitetserklæring.....	96
Bilag 8 – Transportveje	97
Bilag 9 – Beplantningsplan.....	98
Bilag 10 – Udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer)	99
Bilag 11a – Kort over kategoriseret natur ved anlæg.....	100
Bilag 11b – Kort over kategori 3-natur ved anlæg.....	101
Bilag 12 – Kort over § 3 natur ved anlæg	102
Bilag 13 – Kort over kategoriseret natur ved arealer	103
Bilag 14 – Kort over § 3 natur ved arealer	104
Bilag 15 – Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer.....	105
Bilag 16 – Kort over vandløb og skrånende arealer	106
Bilag 17 – Kort over fortidsminder, sten og jorddiger	107
Bilag 18 – Kort over søplande.....	108
Bilag 19 – Udtalelse vedr. søplande.....	109
Bilag 20a - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster v. anlæg.....	110
Bilag 20b - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster v. arealer	111
Bilag 21 – Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)	112
Bilag 22 – Potentielle bilag IV arter.....	120
Bilag 23 – Udvaskning af nitrat til Natura 2000	124
Bilag 24 – Udvaskning af fosfor til Natura 2000	142
Bilag 26 - Beredskabsplan	159
Bilag 27 – Ansøgningen.....	165

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse - [BEK nr. 879 af 26/06/2010](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse - [LBK nr. 951 af 03/07/2013](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1208 af 30/09/2013](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr. 1280 af 08/11/2013](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr. 915 af 27/06/2013](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1321 af 21/12/2011](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

Haderslev

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr. 1505 af 14/12/2006](#) (Museumsloven)
- Lov om randzoner – [LOV nr. 591 af 14/06/2011](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan findes på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis der ikke er indsat en husdyrproduktion på 1450 søer i de eksisterende bygninger inden for 2 år fra denne afgørelses meddelelse.
- 3) Miljøgodkendelsens fase 2 bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.
- 4) Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 5) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 6) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 7) Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. rengøring af staldanlæg og bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager mv. Alle staldafsnit og opbevaringsanlæg skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning. Alle opbevaringsanlæg til foder skal tømmes. Alle olie- og syretanke skal tømmes i henhold til gældende regler. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.
- 8) Den årlige produktion på husdyrbruget må i første fase ikke overstige 1450 søer med smågrise op til 7,2 kg svarende til 336,36 DE.
- 9) Den årlige produktion på husdyrbruget må i anden fase ikke overstige 3000 søer med smågrise op til 7,2 kg svarende til 695,92 DE.
- 10) Afkast fra staldafsnit ST-194029 og ST-194026 (de to farestalde) skal tilsluttes et biologisk luftrensingsanlæg.
- 11) Luftrensingsanlægget skal forsynes med differenstrykmåler, vandmåler ledningsevnesensor. Ledningsevnesensoren skal være placeret i bundkaret under filter.
- 12) Luftrensingsanlægget skal indstilles til at behandle udsugningsluften op til 352.000 m³ luft pr. time, hvor m³ luft svarer til 100 % af den maksimale ventilationskapacitet fra staldafsnit ST-194029 og ST-194026 (de to farestalde). De første 0-400 m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensingsanlægget.
- 13) Luftrensingsanlægget skal være i drift året rundt, svarende til 8760 timer/år.
- 14) Luftrensingsanlæggets ledningsevne skal være 15 milliSiemens (mS)/cm.

- 15) Tryktabet over luftrensingsanlægget må ikke overstige 40 pascal (Pa).
- 16) Luftrensingsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
- 17) Der skal føres en logbog for luftrensingsanlægget, hvori følgende registreres:
 - a. Ledningsevnen (som minimum på timebasis).
 - b. Luftrensingsanlæggets driftstid.
 - c. Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
 - d. Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
 - e. Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.

Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensingsanlægget. Luftrensingsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver fjerde måned. Kalibrering af ledningsevnesensorer skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftale med producenten skal opbevares på husdyrbruget.

- 18) Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensingsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 5 dage.
- 19) Logbogen/den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensorer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 20) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som $P \text{ ab dyr pr. årssø} \times \text{antal årssøer}$ skal være mindre end 14.687,52 kg P pr. år.
- 21) P ab dyr pr. årssø skal beregnes ud fra ligningen: $(FE \text{ pr. årssø} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr kg tilvækst})$
- 22) Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som $N \text{ ab dyr pr. årssø} \times \text{antallet af årssøer}$ skal være mindre end 66.104,54 kgN pr. år.
- 23) N ab dyr skal beregnes ud fra ligningen: $((FE_{\text{so}} \text{ pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FE}_{\text{so}})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.
- 24) Der skal føres logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- 25) P ab dyr og N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type 2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.
- 26) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 27) Logbog/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 28) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne

miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Se den vedlagte plan i Bilag 26 – Beredskabsplan.

- 29) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
- 30) "Nærved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
- 31) Driftspersonalet skal gøres bekendt med procedurerne i Beredskabsplanen.
- 32) Drægtighedsstald ST-194028 må opføres i en afstand på mindst 8 meter fra den private fællesvej på landet imellem Vernsgårdvej og Kronborgvej.
- 33) Den nye farestald ST-194029 må maksimalt være 2400 m² og med en højde til kip på 8 meter. Stalden skal opføres i gule sten og med lyst tag, med en taghældning på 20 grader.
- 34) Den nye løbe- og drægtighedsstald ST-194028 må maksimalt være 6000 m² og med en højde til kip på 6 meter. Stalden skal opføres i gule sten og med lyst tag, med en taghældning på 20 grader.
- 35) Beplantning der er markeret som eksisterende beplantning jævnfør blå streg i bilag 9, skal bevares og skal vedligeholdes. Ved gentilplantning skal dette ske med løvtræarter og buske, der er naturligt hjemmehørende i området.
- 36) Der skal etableres ny beplantning som det er angivet med rød streg på bilag 9 senest den 31. december året efter, at opførelsen af nærmeste nye staldanlæg eller gyllebeholder er påbegyndt.
- 37) Ny beplantningen skal etableres i tre rækker og skal bestå af løvtræarter og buske, der er naturligt hjemmehørende i området. De skal efterfølgende bevares og vedligeholdes som eksisterende beplantning.
- 38) Husdyrbrugets energiforbrug (el, halm og fyringsolie) skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 39) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 40) Husdyrbrugets vandforbrug skal årligt aflæses og registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 41) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 42) Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 43) Såfremt kommunen vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af kommunen og derefter gennemføres af bedriften.

- 44) Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:
- 45) Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/ beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.
- 46) Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.
- 47) Udendørs belysning må kun være tændt i forbindelse med udendørs arbejdsopgaver i de mørke timer.
- 48) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- 49) Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen.
- 50) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning mv., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr på ejendommen
- 51) Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af kommunen vurderes til at være væsentlige.
- 52) Vand fra vask af stalde samt vand fra befæstede oplagspladser betragtes som flydende husdyrgødning og skal ledes til gyllebeholder.
- 53) Der skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr. på husdyrbruget, svarende til 14.200 m³.
- 54) I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenterer, at der er opbevaringskapacitet til det kommende år. Lagerregnskabet skal opbevares i 5 år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 55) Gyllebeholderne der anvendes til husdyrgødning skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning i grå nuance. Umiddelbart efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes. Skader på teltoverdækningen skal udbedres hurtigst muligt.
- 56) Hvis der ikke bruges traktor med sugeanordning, skal der anlægges en beton tankplads ved gyllebeholderne, med opsamling som kan opsamle eventuelt gylle som pumpes over.
- 57) Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.
- 58) Husdyrbruget skal kunne fremvise kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal affaldstyper og mængder fremgå, samt hvilken affalds-transportør og modtageranlæg der er benyttet.
- 59) Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
- 60) Døde smågrise skal opbevares i kølecontainere frem til afhentning af DAKA.

- 61) Der må ikke foregå håndtering af pesticider og sprøjteudstyr på ejendommen.
- 62) Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 1015,08 ha udspretningsareal, der fremgår af Bilag 10 - Udbringningsarealer.
- 63) 1063 DE pr. planår skal afsættes til godkendt tredje part (aftalearealer eller biogasanlæg) og må ikke udbringes på egne udbringningsarealer.
- 64) Der skal foreligge kontrakt på afsætning af husdyrgødning til aftalearealer og til biogasanlæg inden dyreholdet på Kronborgvej 18 påbegyndes udvidet. En kopi af disse kontrakter skal indsendes til Haderslev Kommune.
- 65) Ved modtagelse og udbringning af afgasset biomasse må angivelser af nitrat og fosfor i vilkår 68) ikke overskrides. Dette skal dokumenteres igennem gødningsregnskab ført pr. planår. Disse gødningsregnskaber skal gemmes i fem år og skal forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 66) Modtaget biomasse skal have en udnyttelsesprocent på minimum 75.
- 67) Der må maksimalt produceres 695,92 DE, svarende til 60.418,65 kg N og 14.736,07 kg P på husdyrbruget.
- 68) Der må afsættes 1.419,32 DE, svarende til 124.084,96 kgN og 30.995,20 kgP på udspretningsarealet angivet på Bilag 10 - Udbringningsarealer.
- 69) Der skal anvendes syv procent ekstra efterafgrøder udover de til enhver tid gældende krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødsning.
- 70) Kvælstofnormen skal reduceres med to procent i forhold til plantedirektoratets norm.
- 71) Ekstra efterafgrøder og reduktion af kvælstofnorm skal dokumenteres igennem gødningsregnskabet eller lignende. Dokumentation skal opbevares i 5 år og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 72) På mark 22, 25, 145, 122, 109, 33, 98, 101, 24 og 3 skal der etableres en gødsknings-, sprøjtnings-, dyrknings og jordbearbejdningsfri bræmme på 10 m omkring søer på/ved markerne, som angivet på kortene i ovenstående afsnit.
- 73) Såfremt vådområdeprojekt Lønt Bæk gennemføres skal den jord der indgår i vådområdeprojektet udtages af udbringningsarealet, og nyt udbringningsareal skal findes såfremt der ikke længere er arealer nok til at leve op til miljøgodkendelsen.

Bilag 3 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 4 - Oversigtskort over lugtgeneafstand

Lugtgeneafstand på 567 meter

Bilag 5 - BAT beregninger

Miljøstyrelsen har vurderet hvad der er muligt for at overholde BAT i en svineproduktion. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

BAT - Fase 1

	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	BAT niveau	Ammoniak BAT Kg N/år
Eks	Drægtige søer	Delvist spaltegulv løsgående	Søer	1015	2,11	757
Eks	Drægtige søer	Delvist spaltegulv, boksede	Søer, løbe	435	1,74	2141
Eks	Fare stald	Delvist spaltegulv	Søer	1450	0,75	1087
						3985

BAT - Fase 2

	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	BAT niveau	Ammoniak BAT Kg N/år
Eks						3985*
Ny	Drægtige søer og Fare stald	Delvist spaltegulv	Søer	1550	2,44	3782
						7767

*Se fase 1 beregningen

Staldene er etableret med delvist spaltegulv og der etableres biologisk luftrensning i farestaldene, og fodertildelingen til søer er lavere end normen. Ammoniakfordampningen kan beregnes til 5646 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

Der er ligeledes indsendt fiktiv ansøgning der viser at BAT niveauet kan overholdes i fase 1. BAT niveauet i fase 1 kan beregnet til 3985 kg N. Ammoniakfordampningen fra udvidelsens fase 1 kan beregnes til 3958 kg N/år

Bilag 6 - Oversigtskort over afløb

Bilag 7 – Kapacitetserklæring

Erklæring om tilstrækkelig kapacitet

Navn: Bram I/S
 Adresse: Kronborgvej 18

Besætning på ejendom	Antal	Normproduktion tons*	
		Gylle	Dybstrøelse
Søer	3000	18960	
I alt		18960	

*Normproduktionen er inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand men uden regnvand fra gylletank jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03.

Opførelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig		Overkapacitet	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Eksisterende gylletank I	3000					
Eksisterende gylletank II	5000					
Ny gylletank III	4000					
Ny gylletank IV	4000					
I alt	16000	10	14200	9	1800	1

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

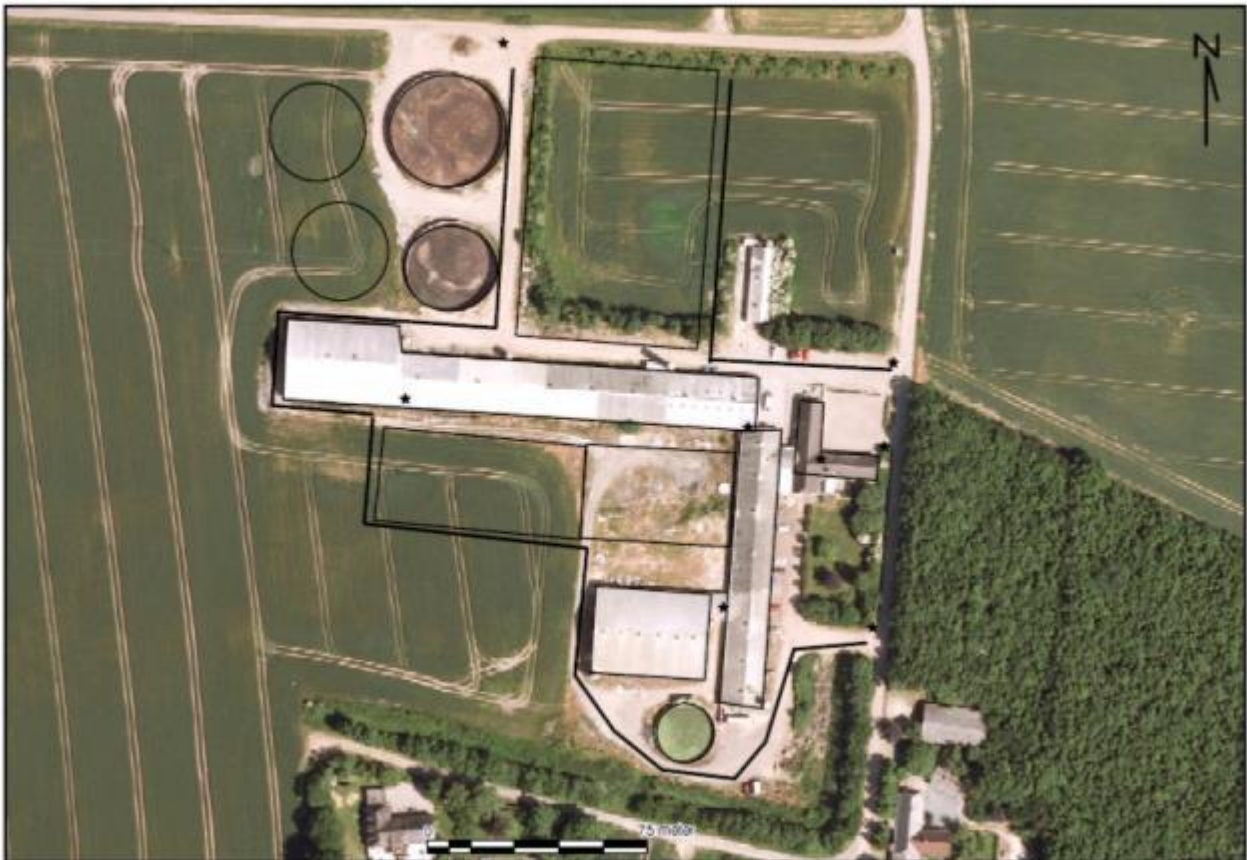
 Ejer/forpagters underskrift

Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

 Konsulentens underskrift

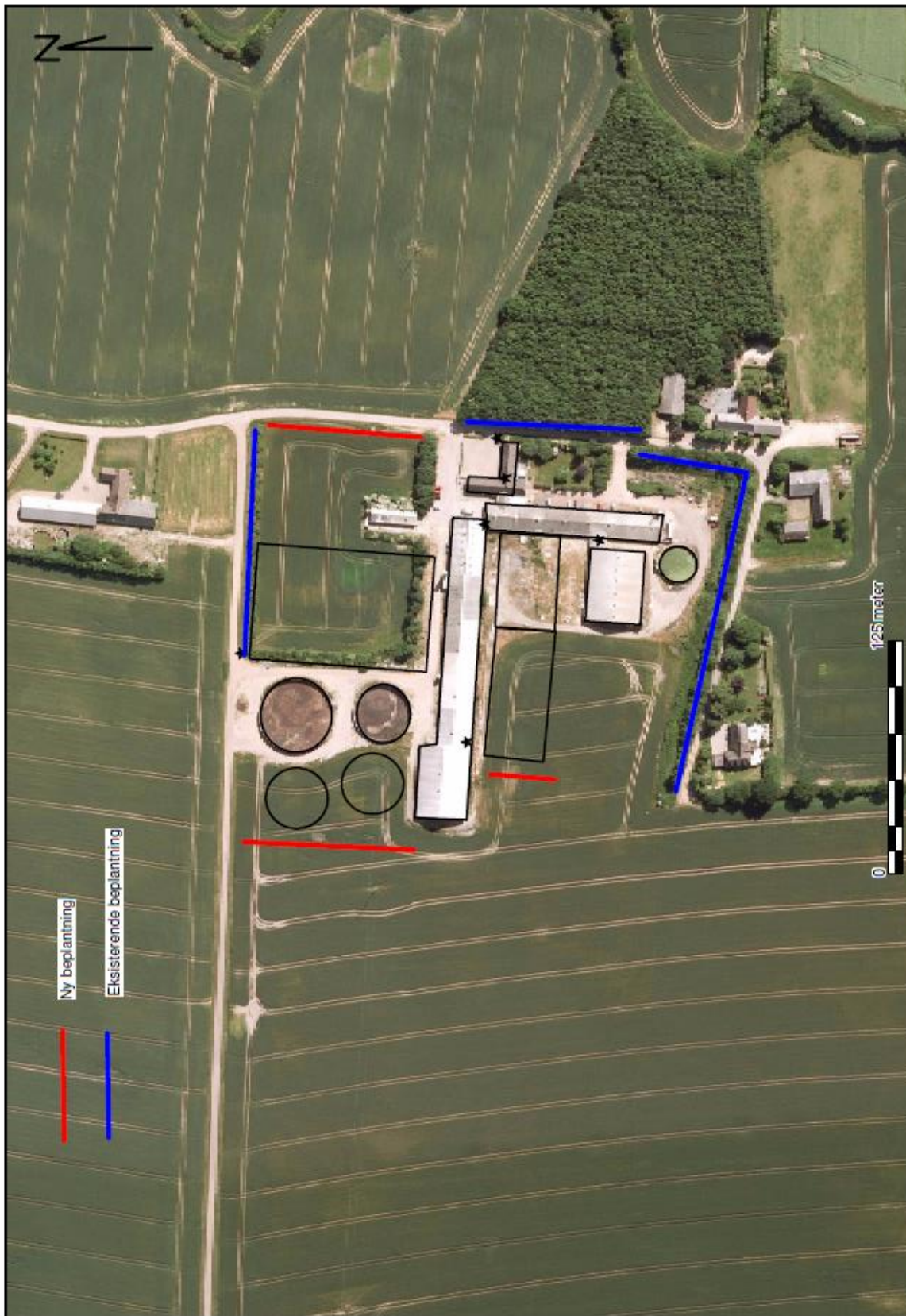

Bilag 8 - Transportveje

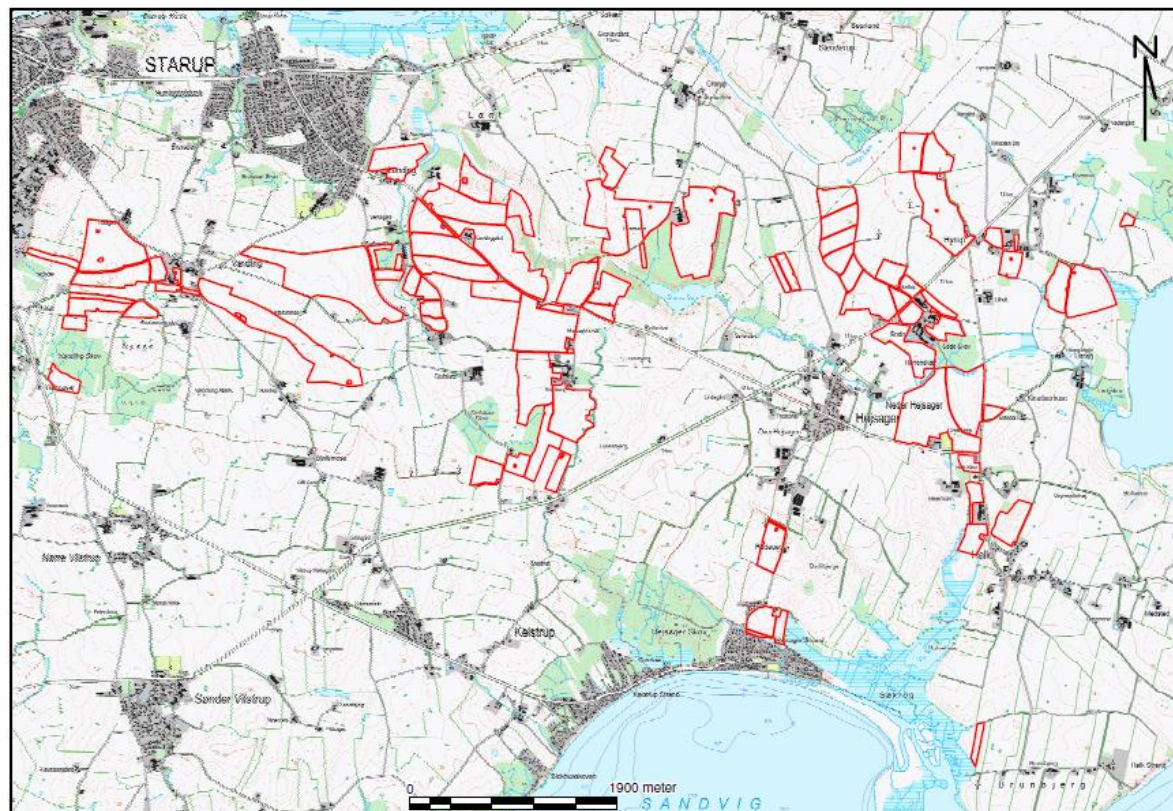
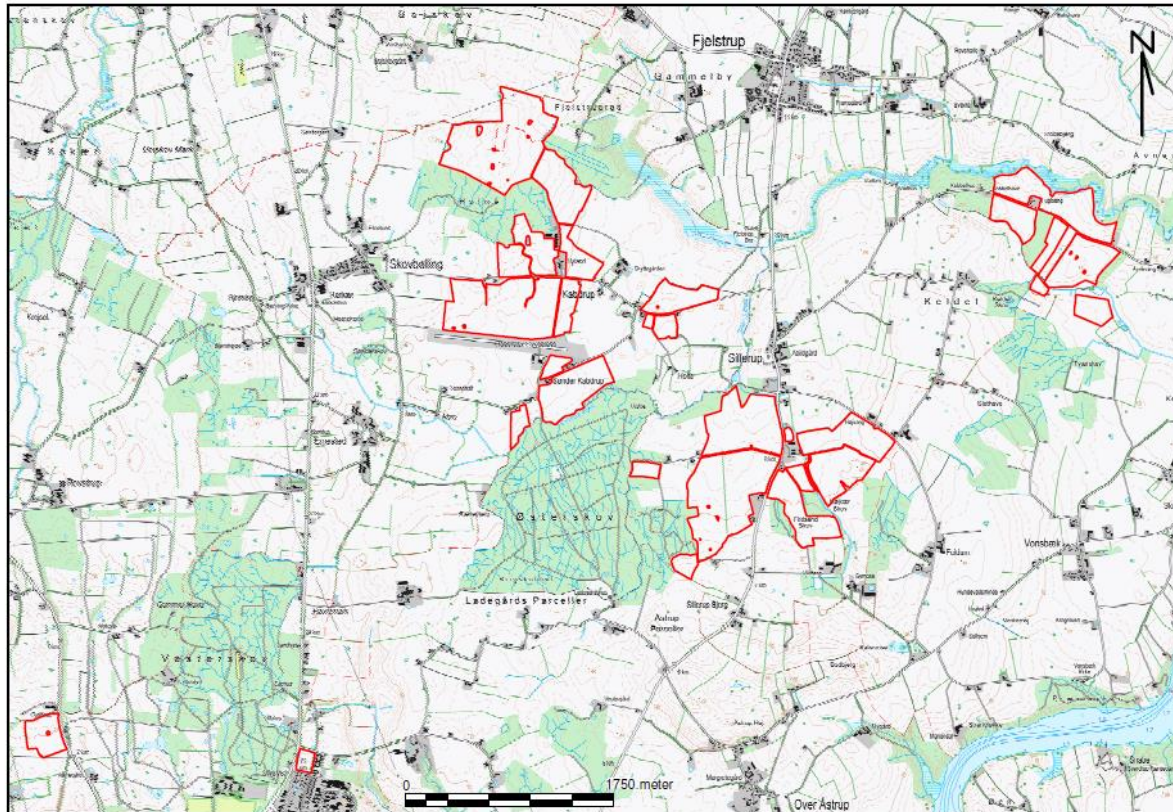

Bilag 9 - Beplantningsplan

Bilag 10 - Udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer)

Bilag 11a - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

Bilag 11b - Kort over kategori 3-natur ved anlæg

Bilag 12 - Kort over § 3 natur ved anlæg

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Natur og Landbrug
Sagsbehandler: HDAJ
Journalnummer: 13/39772
Udskrevet den: 01.05.2014
1:14.000

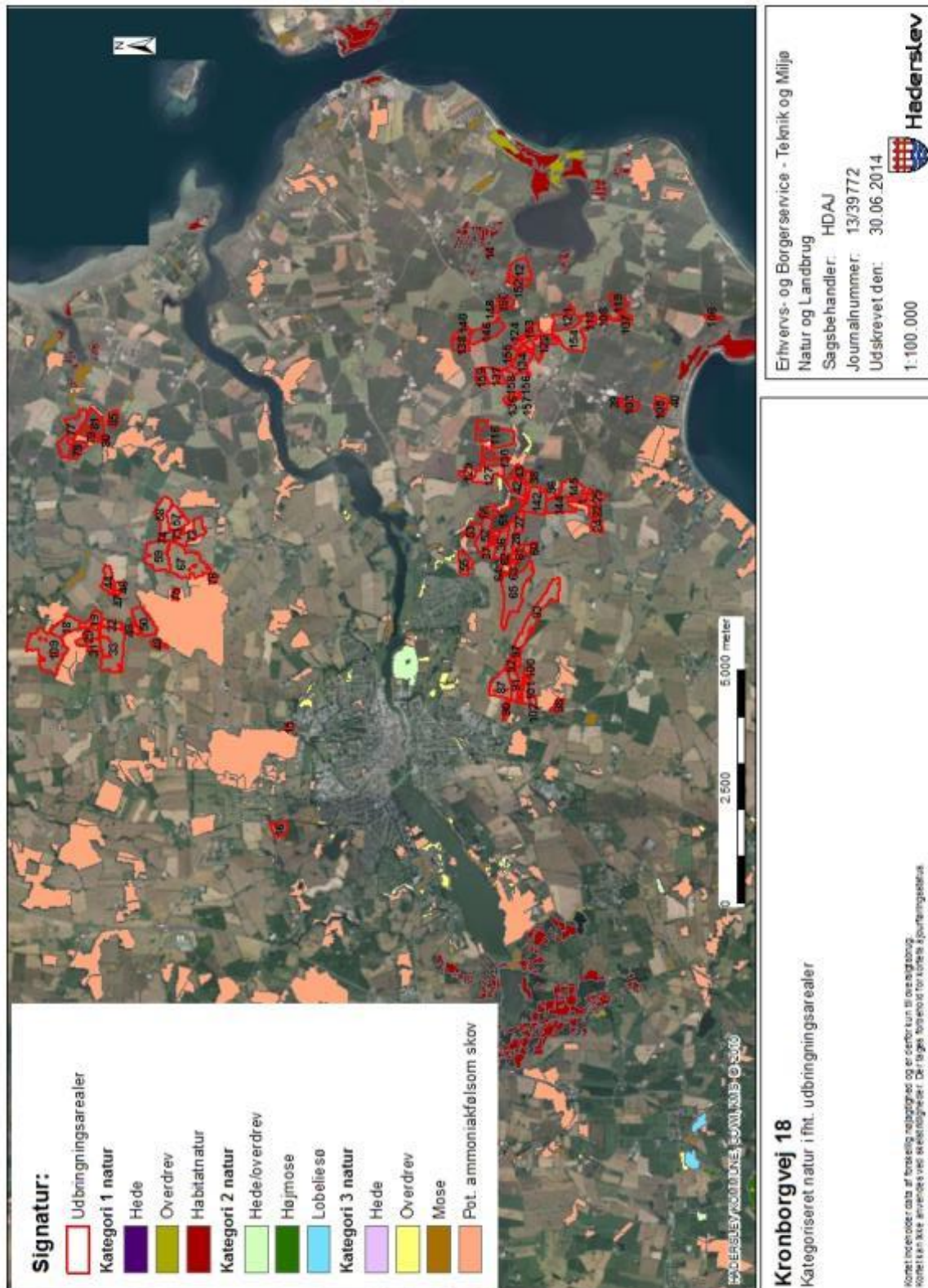

Kronborgvej 18
§ 3 beskyttet natur i fnt. anlægget

Kortet indeholder data af teknisk naturgrund og er derfor kun til orientering.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstrøgssager. Der tilgås forbehold for kortets ajourføringssituation.

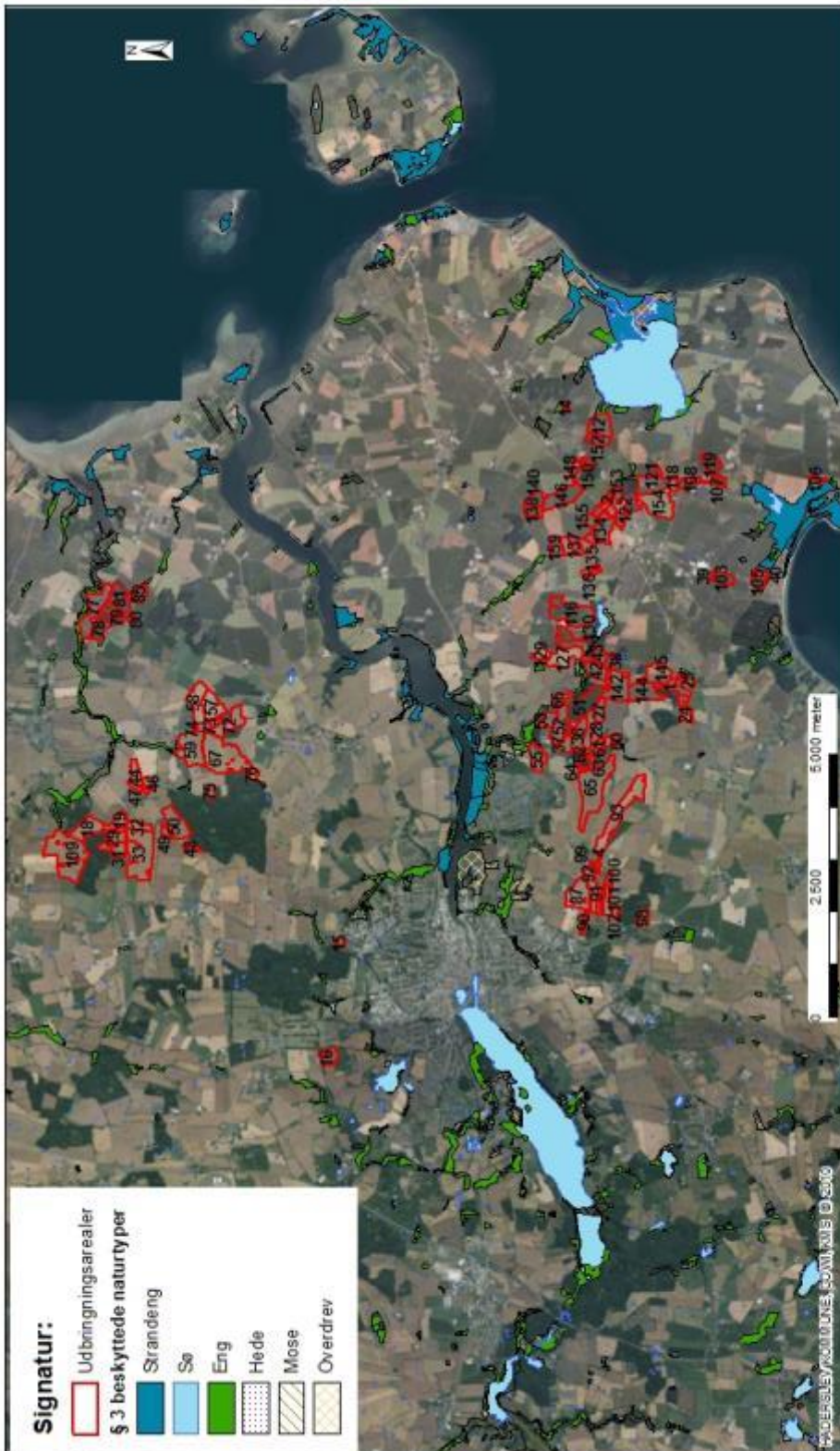

Bilag 13 – Kort over kategoriseret natur ved arealer

Bilag 14 - Kort over § 3 natur ved arealer

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: HDAJ
 Journalnummer: 13/39772
 Udskrivet den: 23.06.2014

1:100.000

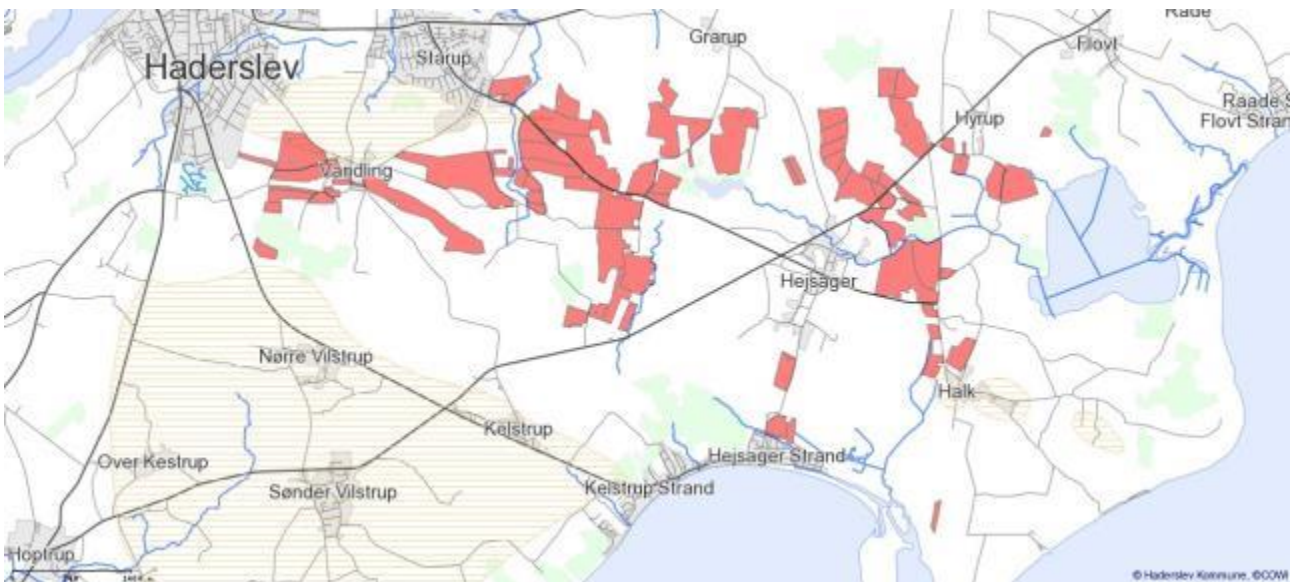
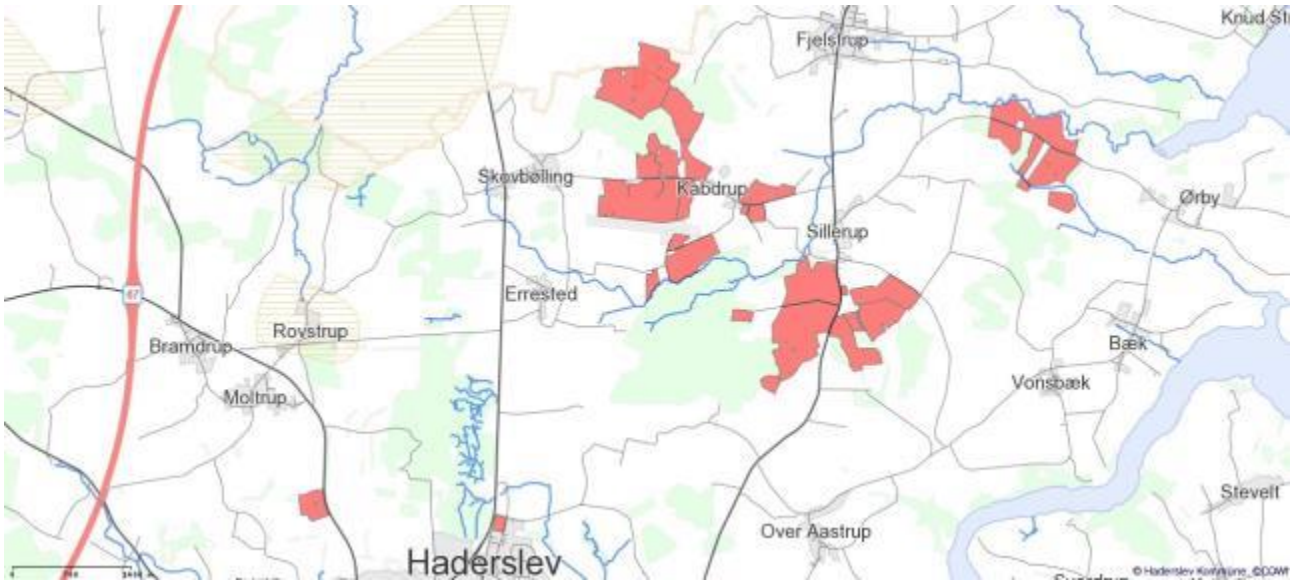

Kronborgvej 18
 § 3 beskyttet natur i fht. udbringingsarealer

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering.
 Kortet kan ikke anvendes ved skæbningsfærd.

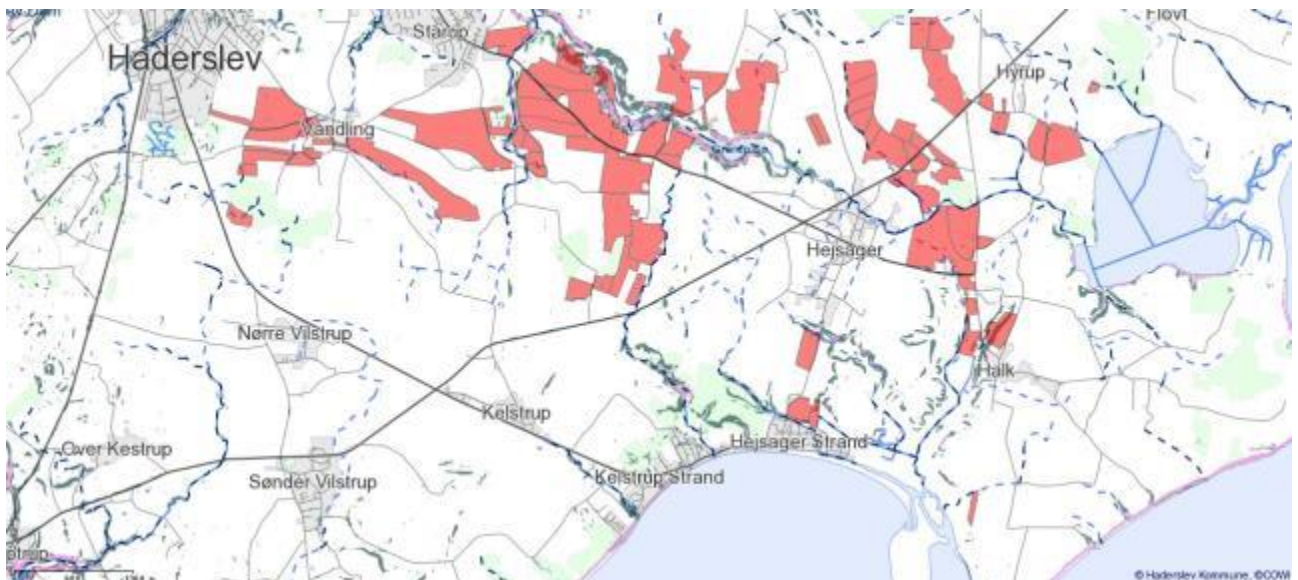
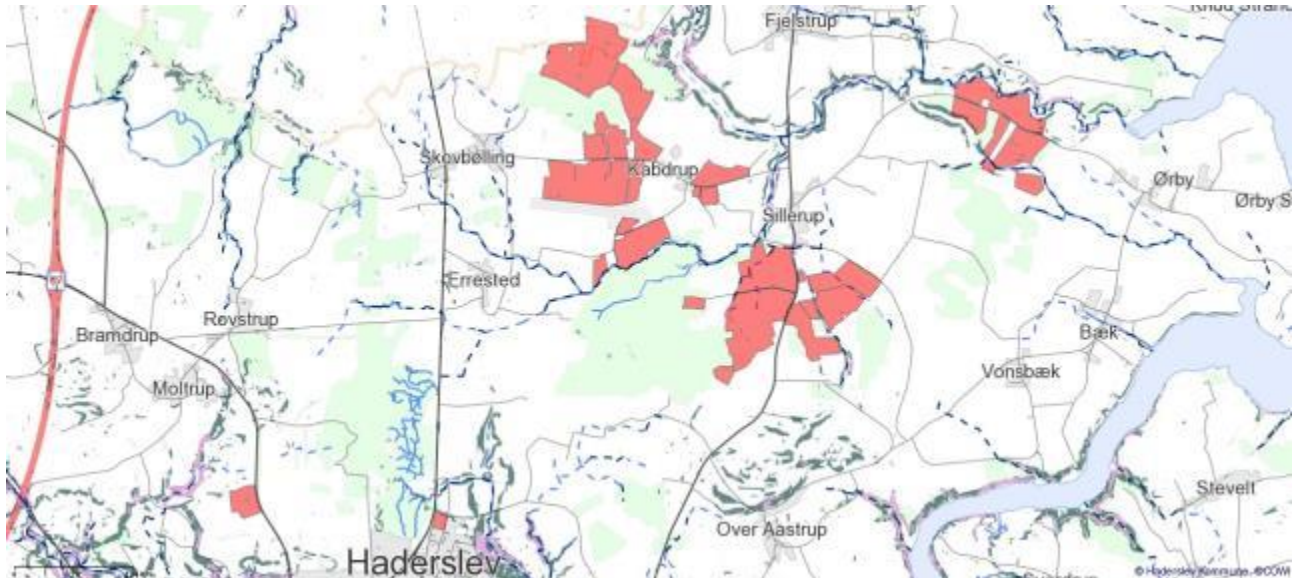

Bilag 15 - Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer

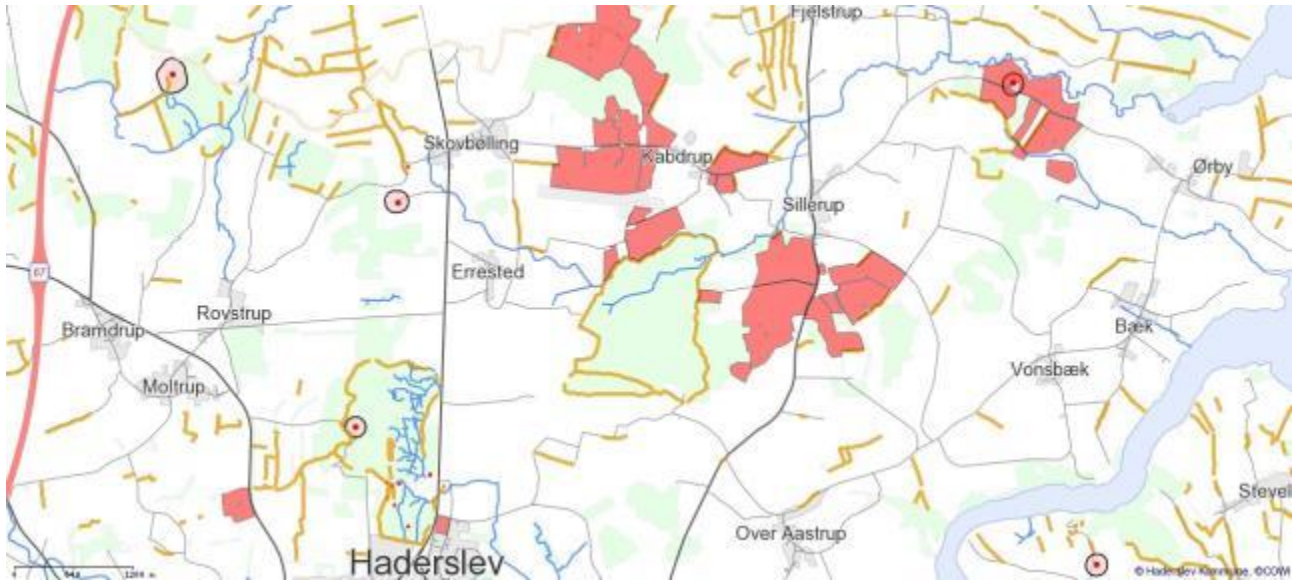

Bilag 16 - Kort over vandløb og skrånende arealer

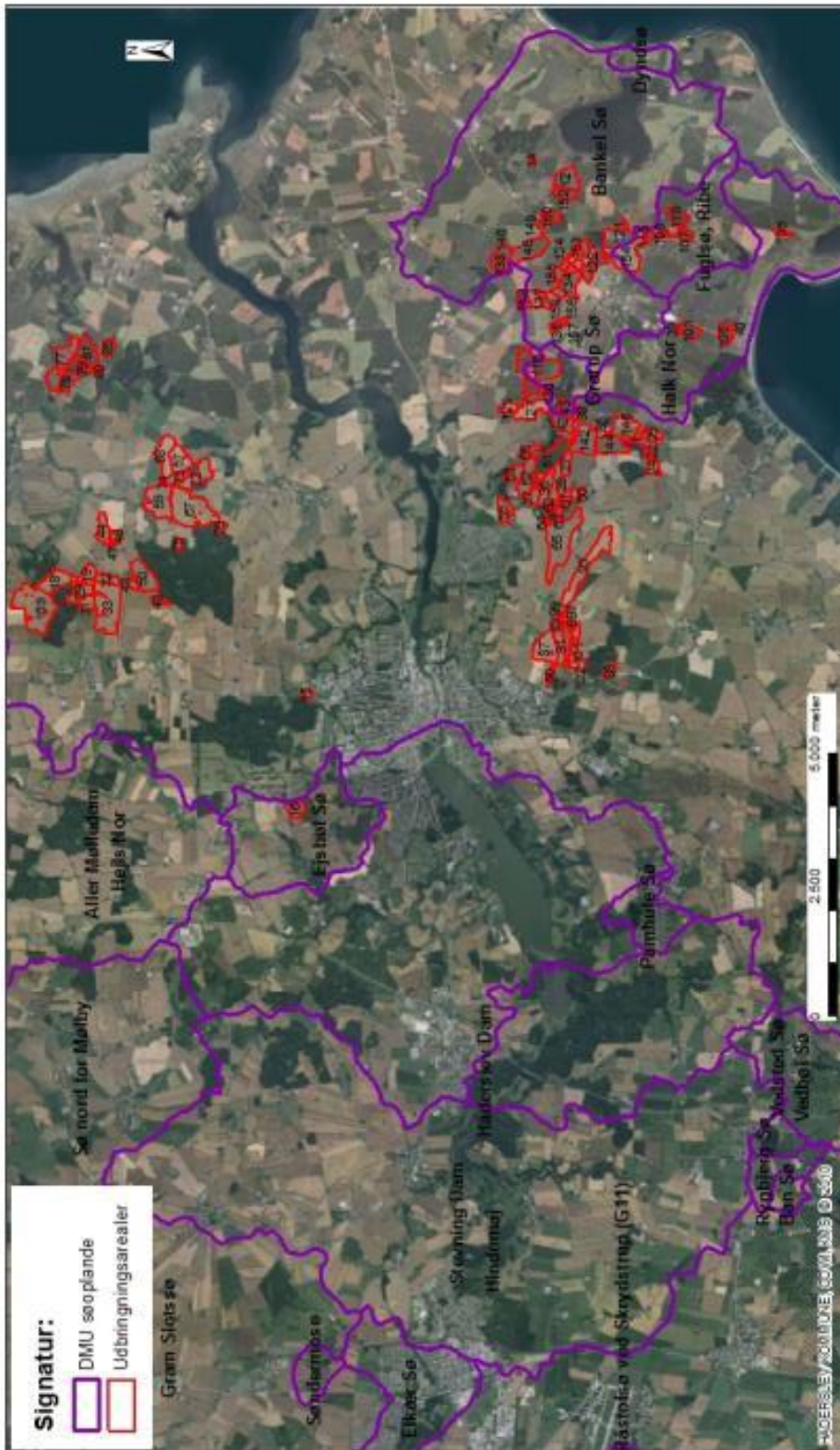

Bilag 17 - Kort over fortidsminder, sten og jorddiger

Bilag 18 - Kort over søplande

Erhvervs- og BorgerService - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: HDAJ
 Journalnummer: 13/39772
 Udstreket den: 01.05.2014

1:100.000

Kronborgvej 18
 Søplande i fht. udbringingsarealer

Alle metadata er data af forvejet indhold og er offentlig tilgængelig. Alle metadata er anvendt ved udarbejdelse af kortet. For yderligere oplysninger kontakt os på telefon 7462 2222.

Bilag 19 – Udtalelse vedr. søplande

- Markerne 106, 40, 105, 103, 39, 119, 107, 108, 118, 154 ligger i opland til Halk Nor.
- Markerne 14, 12, 152, 150, 149, 148, 146, 140, 138, 137, 158, 135, 156, 134, 155, 125, 126, 123, 124, 134, 122, 2, 153, 121, 120, 116, 159, 43, 157 og 136 ligger i opland til Bankel Sø.
- Mark 16 ligger i opland til Haderslev Dam.

Haderslev Kommune vurderer, at Halk Nor og Bankel Sø, som begge er habitatnaturtypen kystlagune (1150) og befinder sig indenfor Natura 2000-området Lillebælt, ikke beskyttes tilstrækkeligt af det fastsatte beskyttelsesniveau. Derfor skal arealer indenfor søoplandet til disse opløftes i fosforklasse efter angivelserne i Husdyrbekendtgørelsens bilag 4.

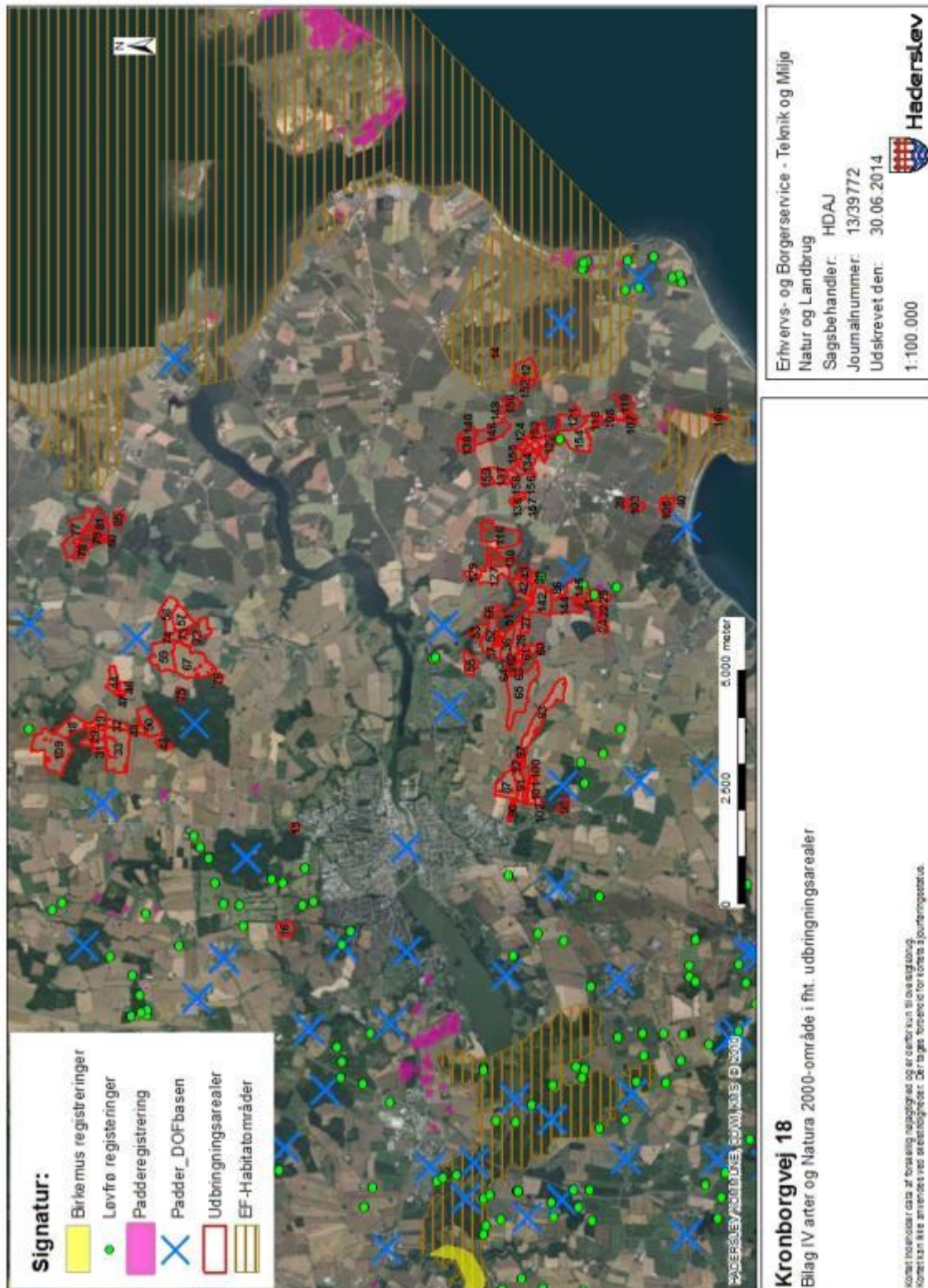
Haderslev Dam er bindeled mellem Natura 2000-området 'Pamhule Skov og Stevning Dam' med Hindemede på den ene side og Natura 2000-området 'Lillebælt' på den anden side, Haderslev Kommune vurderer, at Haderslev Dam ikke beskyttes tilstrækkeligt at det fastsatte beskyttelsesniveau. Derfor skal arealer indenfor søoplandet opløftes i fosforklasse efter angivelserne i Husdyrbekendtgørelsens bilag 4.

Dvs. drænedede arealer indenfor søoplandene omfattes af fosforklasser på følgende måde:

- Fosforklasse 1: Drænet ler med fosfortal 6 eller mindre
- Fosforklasse 2: Lavbundsarealer (drænedede, ikke omfattet af okkerklasse I)
- Fosforklasse 3: Drænet ler- el. ikke lerjord med fosfortal større end 6 eller ukendt fosfortal

Bilag 20b - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster v. arealer

Bilag 21 – Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdets jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle.

Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksede og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Bågø, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning: I "Udkast til vandplan, Lillebælt" er den samlede tilførsel af kvælstof til hele Lillebælt inkl. den del, der ligger udenfor Natura 2000-området angivet til 5436 ton N i perioden 2001-2005. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2947 ton N.

Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringsalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af Lillebælt rammes Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning: Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i

hovedparten af området strandene og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold: Hydrologien i dele af habitat-området landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandene og rigkærene samt den nedbrudte højmosé på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Båge og ved Emtekær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96):

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skævn vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandene
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
2120	Hvide klitter og vandremiler
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

- 3260 Vandløb med vandplanter
 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
 7230 Riggær
 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
 9130 Bøgeskove på muldbund
 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
 *prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk.1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane			T	F2, F4
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F1
Plettet rørvagtel		Y		F1
Engsnarre		Y		F1
Klyde		Y		F1
Brushane		Y		F3
Mosehornugle		Y		F3
Fjordterne		Y		F3
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F3
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Hvinand		T	F4,F7
	Toppet skallesluger		T	F4

Y: Ynglende art.
 T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.
 Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være

regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	trusselvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Fiskeri med bundslæbende redskaber og skibsfart
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er	Tilgroning med invasive arter

strande	ukendt	
1230 - Klinter eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelse	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	grødeskæring, bundoprensning, regulering med uhensigtsmæssig hydrologi, belastning med næringsstoffer
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	Oplægning af materiale fra vandløbsvedligeholdelse, påvirkning af næringsstoffer og sprøjtemidler fra tilstødende arealer, samt uhensigtsmæssig hydrologi og stedvis store

		bevoksninger af invasive arter
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstandssænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugsarealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold.
7230 - Rigkær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugsarealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold
9110 - Bøgeskove på morbund uden kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91D0 - *skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området vurderes som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
Skæv vindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skæv vindelsnegl er indberettet som ukendt. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Sump vindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sump vindelsnegl vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig.	Markant nedgang i bestanden bl.a. som følge af forringet fødegrund-

	I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	lag, forstyrrelser, risiko for påvirkning med miljøfarlige stoffer, bifangster af marsvin i fiskenet
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser, tilgroning af strandenge
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for Rørhøg, som vurderes at have stabile bestande i området	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	afvanding af enge og moser, forstyrrelser samt rørhøst.
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglepar har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag.
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag

	gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	
Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestands-størrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

KILDER

Basisanalysen for Lillebælt: Habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Lillebælt.

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks miljøundersøgelser, Århus Universitet

Faglig rapport nr. 644. Arter 2006, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

Faglig rapport nr. 582. Arter 2004-2005, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

EIONET: <https://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del I. Karakterisering af vandområder og opgørelse af vandpåvirkninger. Teknisk rapport Sønderjyllands Amt. 2004

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Teknisk Rapport. Sønderjyllands Amt, 2006

Bilag 22 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 23a – Udbringningsarealer i delopland Avnø Vig

Oplandet Avnø Vig afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Oplandet har jf. miljøstyrelsens tal fra CHR-registeret et meget svagt faldende dyretryk fra 2007 til 2012 med en meget usikker tendens. Da oplandet er lille og under 10.000 DE har Haderslev Kommune lavet en supplerende vurdering af udviklingen i dyreholdet, som konkluderer at Avnø Vig oplandet reelt har et stigende dyretryk siden 2007. Der stilles derfor særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 – 6.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier (pkt. 1A-1C og pkt. 2A-2B) for, hvornår et projekt kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter.

Et projekt for husdyrbrug skal kunne overholde de samlede afskæringskriterier nævnt nedenfor for ikke at have en skadevirkning på et vandområde. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles godkendelse til det ansøgte.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke, at der godkendes husdyrproduktioner, der hindrer, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland, på sigt vil falde.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-

situationen. Er kriterierne ikke overholdt kan der efter omstændighederne alligevel meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068)

Afskæringskriterium for påvirkning fra projekter i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1A: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007

Pkt. 1B: Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen

Pkt. 1C: Gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A: Miljøstyrelsen har senest februar 2013 udsendt en samlet oversigt over udviklingen i dyreholdet fra 2007 til 2012 fordelt på de forskellige vandoplande. Antallet af dyr er udtrukket fra CHR-registeret og omregnet til DE. Oversigten viser, om husdyrholdet i perioden 2007-2012 er faldet eller steget, samt om det kan antages, at der er tale om en sikker eller usikker udviklingstendens på baggrund af lineær regression. I de tilfælde hvor tendensen er usikker skal vurderingen af om afskæringskriteriet er overholdt tage udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Er der sket en stigning er afskæringskriteriet ikke overholdt.

Afskæringskriteriet kan undlades hvis oplandet afvander til et vandområde hvor nitratudvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Hvis der er sket en stigning i dyreholdet i et opland kan det ansøgte projekt kun gennemføres hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen af kvælstof til et niveau på linje med planteavlbrug, dvs. til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtypen. Reduktion af kvælstofudvaskning kan ske ved forskellige tiltag: ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm, ved direkte afbrænding af husdyrgødning eller ved separation og afsætning af den faste del til forbrænding, biogas eller ud af vandoplandet. Kommunen kan også godkende ansøgninger, som kun vedrører husdyrtyper, som afgræsser vedvarende græsarealer i hovedparten af tiden, idet udvaskningen herfra er mindre end fra planteavlbrug.

I oplande, der er mindre end 1.000 ha og i oplande, hvor antallet af DE er mindre end 10.000 er der større usikkerhed i CHR-dataene og kommunen kan suppleres med lokal viden om udviklingen. I Haderslev Kommune er ingen vandoplande under 1.000 ha, men antallet af DE i oplandet til Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredningen er under 10.000.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt (Avnø Vig)

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterium 1A

Fra 2007 til 2012 er antallet af dyreenheder i oplandet til Lillebælt, delopland Avnø Vig faldet fra 3.494 DE til 3.303 DE, hvilket svarer til et fald på 5,7 pct. Dyreholdet er faldet i oplandet, med en usikker tendens (r^2 er under 0,5), Da tendensen er usikker og oplandet er lille (4.481 ha) vurderer Haderslev Kommune, at tendensen fra CHR skal eftertjekkes ved at der foretages en konkret analyse af udviklingen, som skal afgøre om afskæringskriterium 1A er overholdt.

Udvikling i dyretrykket / antal DE i oplandet til N112 Lillebælt (Avnø Vig)			
	Lillebælt (Avnø Vig - DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Procent
2007	3.494	0	0,00
2008	3.374	-120	-3,1
2009	3.238	-256	-7,5
2010	3.199	-295	-8,7
2011	3.566	72	6,7
2012	3.303	-191	-5,7*
Forklaringsgrad r^2	0,02		
Tendens	Usikkert fald (2012 < 2007)		

Kilde: www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm (hentet 10-02-2012) * Den faldende tendens er analyseret yderligere af Haderslev Kommune, som har ændret tendensen til svagt stigende.

Haderslev Kommune har meddelt godkendelse til udvidelse af dyreholdet indenfor Avnø Vig oplandet med i alt ca. 300 DE i slutningen af 2012 og i 2013, som formodes at ville blive implementeret i løbet af 2013/2014. Udvidelsen vil medføre at dyreholdet indenfor oplandet vil formodes at øges til ca. 3.600 DE, hvilket er en lille stigning i forhold til niveauet i 2007 på omkring 3 pct. Dermed er det kommunens vurdering at dyreholdet indenfor Avnø Vig oplandet reelt er stigende.

Haderslev Kommune vurderer, at afskæringskriteriet i forhold til 1A ikke er overholdt fordi det vurderes at der reelt er sket en stigning i antallet af DE i oplandet. Der stilles derfor krav om, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne ikke må overstige udvaskningen af kvælstof ved planteavlssædskifte. Kan dette overholdes er det Haderslev Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke vil have en skadevirkning af kvælstofudvaskning til overfladevande i kumulation med andre planer og projekter.

Vurdering af afskæringskriterium 1B

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstofafstrømningen reduceret, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. Kvælstofbelastningen til Lillebælt forventes at blive reduceret yderligere med ca. 7 pct. fra 2005-2009 til 2015. Se Figur 3. Dette forventes som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for Hovedvandopland Lillebælt/Fyn. Tiltagene omfatter Vandmiljøplan III, Regeringens energiaftale, øget anvendelse af biogas og anden strukturudvikling i landbruget, "Miljømilliard-projekter", samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet.

Kvælstof	2005-2009		2015	
	tons N	%	tons N	%
Naturlig baggrundsbelastning ¹⁾	1213,31	25	1213,31	26
Landbrug	2967,33	62	2890,93	62
Punktkilder:				
Renseanlæg	355,05	7	350,57	7
Regnbetingede udledninger	59,22	1	59,22	1
Dambrug	61,15	1	61,15	1
Industri	5,75	0	5,75	0
Spredt bebyggelse	67,01	1	59,37	1
Havbrug	47,05	1	47,05	1
Bruttotilførsel	4775,87		4687,36	
Retension	337,95	7	330,72	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4437,92		4356,64	

- 1) Baggrundsbidrag for N er vurderet ud fra DMU's tema over baggrundsbidrag.

Figur 1: Den samlede årlige vandbårne kildeopsplittede stofafstrømning fra Hovedvandopland Lillebælt beregnet som normaliseret belastning for perioden 2005-2009. Punktkildedata er dog fra 2010. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Den totale punktkildebelastning af kvælstof til overfladevande forventes reduceret fra 578 til 566 t/år fra 2010 til 2015, hvilket svarer til en reduktion på 2 pct. Se Figur 4. Denne reduktion forventes opnået ved forbedret spildevandsrensning. Tilsvarende forventes fosforbelastningen fra punktkilder at blive reduceret fra 77-71 T/år, svarende til 7,8 % Denne reduktion forventes opnået bl.a. ved forbedret spildevandsrensning og nedlæggelse af dambrug.

Punktkildebelastning af overfladevande Hovedvandopland Lillebælt/Jylland						
Type	BI5 t/år		Kvælstof t/år		Fosfor t/år	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Renseanlæg	263	251	355	351	35	34
Regnbetingede udløb	177	177	42	42	16	16
Industri	5,1	5,1	5,7	5,7	0,8	0,8
Dambrug	153	153	61	61	5,1	5,1
Havbrug	294	294	47	47	4,9	4,9
Spredt bebyggelse	259	138	67	59	15	10
Total	1151	1018	578	566	77	71

Figur 2: Punktkilde belastningen til overfladevande i Hovedvandopland Lillebælt/Jylland er opgjort på nuværende belastning og baseline 2015. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Samlet vurderer Haderslev Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Lillebælt i perioden 2005-2010. Pkt. 1B vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 1C

Haderslev Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen eller miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland. Pkt. 1C vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 2A og 2B

Avnø-Vig er jf. Arealinfo udpeget som et følsomt Natura 2000 område og ikke som et meget sårbart område og Haderslev Kommune vurderer, at Lillebælt delområde Avnø Vig ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Nitratudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området. Jf. pkt. 2A.

Beregning af kvælstofbidrag fra arealer i opland til Avnø Vig:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Avnø Vig	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	4.500
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland s. 176 tabel 2.4.8.)	70.515
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (middel 25)
Areal til udspredding i alt, ha (X)	339,34
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	46,0

Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	46,6
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år $(X*Y*(1-0,25))$ (Z)	11.859,93
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. $(Z/70.515)*100$	16,82

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil bidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 16,82 % af den samlede nitratudvaskning til Natura 2000-området. Afskæringskriterium 2 på 5 % er således ikke overholdt.

Konklusion

Da afskæringskriterie 2 ikke er overholdt, vurderer Haderslev Kommune, at det ikke kan udelukkes, at det ansøgte projekt kan påvirke Natura 2000-området Lillebælt væsentligt. Der er derfor udarbejdet en konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for området. Konsekvensvurderingen fremgår af bilag 25, som redegør for at projektet ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000-området Lillebælt.

Bilag 23b - Udbringningsarealer i delopland Haderslev Fjord

Oplandet Haderslev Fjord har et stigende dyretryk og afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der stilles derfor særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier (pkt. 1A-1C og pkt. 2A-2B) for, hvornår et projekt kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rastepladser for beskyttede arter.

Et projekt for husdyrbrug skal kunne overholde de samlede afskæringskriterier nævnt nedenfor for ikke at have en skadevirkning på et vandområde. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles godkendelse til det ansøgte.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke, at der godkendes husdyrproduktioner, der hindrer, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland, på sigt vil falde.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-situationen. Er kriterierne ikke overholdt kan der efter omstændighederne alligevel meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068)

Afskæringskriterium for påvirkning fra projekter i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1A: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007

Pkt. 1B: Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen

Pkt. 1C: Gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A: Miljøstyrelsen har senest februar 2013 udsendt en samlet oversigt over udviklingen i dyreholdet fra 2007 til 2012 fordelt på de forskellige vandoplande. Antallet af dyr er udtrukket fra CHR-registeret og omregnet til DE. Oversigten viser, om husdyrholdet i perioden 2007-2012 er faldet eller steget, samt om det kan antages, at der er tale om en sikker eller usikker udviklingstendens på baggrund af lineær regression. I de tilfælde hvor tendensen er usikker skal vurderingen af om afskæringskriteriet er overholdt tage udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Er der sket en stigning er afskæringskriteriet ikke overholdt.

Afskæringskriteriet kan undlades hvis oplandet afvander til et vandområde hvor nitratudvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Hvis der er sket en stigning i dyreholdet i et opland kan det ansøgte projekt kun gennemføres hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen af kvælstof til et niveau på linje med planteavlbrug, dvs. til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtypen. Reduktion af kvælstofudvaskning kan ske ved forskellige tiltag: ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm, ved direkte afbrænding af husdyrgødning eller ved separation og afsætning af den faste del til forbrænding, biogas eller ud af vandoplandet. Kommunen kan også godkende ansøgninger, som kun vedrører husdyrtyper, som afgræsser vedvarende græsarealer i hovedparten af tiden, idet udvaskningen herfra er mindre end fra planteavlbrug.

I oplande, der er mindre end 1.000 ha og i oplande, hvor antallet af DE er mindre end 10.000 er der større usikkerhed i CHR-dataene og kommunen kan supplerer med lokal viden om udviklingen. I Haderslev Kommune er ingen vandoplande under 1.000 ha, men antallet af DE i oplandet til Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredningen er under 10.000.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterium 1A

Fra 2007 til 2012 er antallet af dyreenheder i oplandet til Lillebælt, delopland Haderslev Fjord steget fra 13.668 DE til 13.864 DE, hvilket er en stigning svarende til 1,4 pct. Dyreholdet er altså steget i oplandet, med en usikker tendens (r^2 er mindre end 0,5) siden 2007.

Udvikling i dyretryk / antal DE i oplandet til N112 Lillebælt (Haderslev Fjord)			
	Lillebælt (Haderslev Fjord - DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Procent
2007	13.668	0	0,00
2008	13.842	154	1,1
2009	13.997	329	2,4
2010	14.008	340	2,5
2011	14.277	609	4,5
2012	13.864	196	1,4
Forklaringsgrad r^2	0,36		
Tendens	Stigning med usikker tendens		

Kilde: www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm (hentet 10-02-2012)

Haderslev Kommune vurderer, at afskæringskriteriet i forhold til 1A ikke er overholdt fordi der er sket en stigning i antallet af DE i oplandet. Der stilles derfor krav om, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne ikke må overstige udvaskningen af kvælstof ved planteavlssædskifte. Kan dette overholdes er det Haderslev Kommunes vurdering, at det ansøgte, ikke vil have en skadevirkning af kvælstofudvaskning til overfladevande i kumulation med andre planer og projekter.

Vurdering af afskæringskriterium 1B

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstofafstrømningen reduceret, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. Kvælstofbelastningen til Lillebælt forventes at blive reduceret yderligere med ca. 7 pct. fra 2005-2009 til 2015. Se Figur 3. Dette forventes som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for Hovedvandopland Lillebælt/Fyn. Tiltagene omfatter Vandmiljøplan III, Regeringens energiaftale, øget anvendelse af biogas og anden strukturudvikling i landbruget, "Miljømilliard-projekter", samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet.

Kvælstof	2005-2009		2015	
	tons N	%	tons N	%
Naturlig baggrundsbelastning ¹⁾	1213,31	25	1213,31	26
Landbrug	2967,33	62	2890,93	62
Punktkilder:				
Renseanlæg	355,05	7	350,57	7
Regnbetingede udledninger	59,22	1	59,22	1
Dambrug	61,15	1	61,15	1
Industri	5,75	0	5,75	0
Spredt bebyggelse	67,01	1	59,37	1
Havbrug	47,05	1	47,05	1
Bruttotilførsel	4775,87		4687,36	
Retention	337,95	7	330,72	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4437,92		4356,64	

- 1) Baggrundsbidrag for N er vurderet ud fra DMU's tema over baggrundsbidrag.

Figur 3: Den samlede årlige vandbårne kildeopsplittede stofafstrømning fra Hovedvandopland Lillebælt beregnet som normaliseret belastning for perioden 2005-2009. Punktkildedata er dog fra 2010. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Den totale punktkildebelastning af kvælstof til overfladevande forventes reduceret fra 578 til 566 t/år fra 2010 til 2015, hvilket svarer til en reduktion på 2 pct. Se Figur 4. Denne reduktion forventes opnået ved forbedret spildevandsrensning. Tilsvarende forventes fosforbelastningen fra punktkilder at blive reduceret fra 77-71 T/år, svarende til 7,8 % Denne reduktion forventes opnået bl.a. ved forbedret spildevandsrensning og nedlæggelse af dambrug.

Punktkildebelastning af overfladevande Hovedvandopland Lillebælt/Jylland						
Type	BI5 t/år		Kvælstof t/år		Fosfor t/år	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Renseanlæg	263	251	355	351	35	34
Regnbetingede udløb	177	177	42	42	16	16
Industri	5,1	5,1	5,7	5,7	0,8	0,8
Dambrug	153	153	61	61	5,1	5,1
Havbrug	294	294	47	47	4,9	4,9
Spredt bebyggelse	259	138	67	59	15	10
Total	1151	1018	578	566	77	71

Figur 4: Punktkilde belastningen til overfladevande i Hovedvandopland Lillebælt/Jylland er opgjort på nuværende belastning og baseline 2015. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Samlet vurderer Haderslev Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Lillebælt i perioden 2005-2010. Pkt. 1B vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 1C

Haderslev Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen eller miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland. Pkt. 1C vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 2A og 2B

Oplandet til Haderslev Fjord er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Haderslev Fjord ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 2B er derfor ikke aktuelt, men nitratudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området, jf. pkt. 2A.

Beregning af kvælstofbidrag fra arealer i opland til Haderslev Fjord:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Haderslev Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	18.500
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland s. 176, tabel 2.4.8.)	284.115
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 % (25 %)
Areal til udspredning i alt, ha (X)	389,3
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	46,0
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	46,6
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (X*Y*(1-0,25)) (Z)	13.606,4
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (Z/284.115)*100	4,79

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil bidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 4,79 % af den samlede nitratudvaskning til Natura 2000-området. Afskæringskriterium 2 på 5 % er således overholdt.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen eller sigtedybden i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 23c - Udbringningsarealer i delopland Lillebælt Bredning

Oplandet Bredningen har et faldende dyretryk og afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der stilles derfor ikke særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier (pkt. 1A-1C og pkt. 2A-2B) for, hvornår et projekt kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rastepladser for beskyttede arter.

Et projekt for husdyrbrug skal kunne overholde de samlede afskæringskriterier nævnt nedenfor for ikke at have en skadevirkning på et vandområde. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles godkendelse til det ansøgte.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke, at der godkendes husdyrproduktioner, der hindrer, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland, på sigt vil falde.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-situationen. Er kriterierne ikke overholdt kan der efter omstændighederne alligevel meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068)

Afskæringskriterium for påvirkning fra projekter i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1A: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007

Pkt. 1B: Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen

Pkt. 1C: Gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A: Miljøstyrelsen har senest februar 2013 udsendt en samlet oversigt over udviklingen i dyreholdet fra 2007 til 2012 fordelt på de forskellige vandoplande. Antallet af dyr er udtrukket fra CHR-registeret og omregnet til DE. Oversigten viser, om husdyrholdet i perioden 2007-2012 er faldet eller steget, samt om det kan antages, at der er tale om en sikker eller usikker udviklingstendens på baggrund af lineær regression. I de tilfælde hvor tendensen er usikker skal vurderingen af om afskæringskriteriet er overholdt tage udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Er der sket en stigning er afskæringskriteriet ikke overholdt.

Afskæringskriteriet kan undlades hvis oplandet afvander til et vandområde hvor nitratudvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Hvis der er sket en stigning i dyreholdet i et opland kan det ansøgte projekt kun gennemføres hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen af kvælstof til et niveau på linje med planteavlbrug, dvs. til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtypen. Reduktion af kvælstofudvaskning kan ske ved forskellige tiltag: ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm, ved direkte afbrænding af husdyrgødning eller ved separation og afsætning af den faste del til forbrænding, biogas eller ud af vandoplandet. Kommunen kan også godkende ansøgninger, som kun vedrører husdyrtyper, som afgræsser vedvarende græsarealer i hovedparten af tiden, idet udvaskningen herfra er mindre end fra planteavlbrug.

I oplande, der er mindre end 1.000 ha og i oplande, hvor antallet af DE er mindre end 10.000 er der større usikkerhed i CHR-dataene og kommunen kan supplerer med lokal viden om udviklingen. I Haderslev Kommune er ingen vandoplande under 1.000 ha, men antallet af DE i oplandet til Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredningen er under 10.000. Dette er dog pt. uden betydning for Lillebælt Bredningen, da dyretrykket her er stigende.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoeportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterium 1A

Fra 2007 til 2012 er der sket et klart fald i antallet af dyreenheder i oplandet til Lillebælt, delopland Bredningen fra 7.456 DE til 6.408 DE, hvilket svarer til et fald på 14,1 pct. Dyreholdet er faldet siden 2007 i oplandet, med en sikker tendens (r^2 er 0,75).

Udvikling i dyretryk / antal DE i oplandet til N112 Lillebælt (Bredningen)			
	Lillebælt (Bredningen - DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Procent
2007	7.456	0	0,00
2008	7.185	-271	-3,6
2009	6.520	-936	-12,6
2010	6.400	-1056	-14,2
2011	6.574	-882	-11,8
2012	6.408	-1048	-14,1
Forklaringsgrad r^2	0,73		
Tendens	Klart fald		

Kilde: www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm (hentet 10-02-2012)

Haderslev Kommune vurderer således, at afskæringskriteriet i forhold til 1A er overholdt fordi der er sket et fald i antallet af DE i oplandet. Der stilles derfor ikke krav om, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne ikke må overstige udvaskningen af kvælstof ved planteavlssædskifte. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke vil have en skadevirkning af kvælstofudvaskning til overfladevande i kumulation med andre planer og projekter.

Vurdering af afskæringskriterium 1B

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstofafstrømningen reduceret, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. Kvælstofbelastningen til Lillebælt forventes at blive reduceret yderligere med ca. 7 pct. fra 2005-2009 til 2015. Se Figur 3. Dette forventes som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for Hovedvandopland Lillebælt/Fyn. Tiltagene omfatter Vandmiljøplan III, Regeringens energiaftale, øget anvendelse af biogas og anden strukturudvikling i landbruget, "Miljømilliard-projekter", samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet.

Kvælstof	2005-2009		2015	
	tons N	%	tons N	%
Naturlig baggrundsbelastning ¹⁾	1213,31	25	1213,31	26
Landbrug	2967,33	62	2890,93	62
Punktkilder:				
Renseanlæg	355,05	7	350,57	7
Regnbetingede udledninger	59,22	1	59,22	1
Dambrug	61,15	1	61,15	1
Industri	5,75	0	5,75	0
Spredt bebyggelse	67,01	1	59,37	1
Havbrug	47,05	1	47,05	1
Bruttotilførsel	4775,87		4687,36	
Retention	337,95	7	330,72	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4437,92		4356,64	

- 1) Baggrundsbidrag for N er vurderet ud fra DMU's tema over baggrundsbidrag.

Figur 5: Den samlede årlige vandbårne kildeopsplittede stofafstrømning fra Hovedvandopland Lillebælt beregnet som normaliseret belastning for perioden 2005-2009. Punktkildedata er dog fra 2010. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Den totale punktkildebelastning af kvælstof til overfladevande forventes reduceret fra 578 til 566 t/år fra 2010 til 2015, hvilket svarer til en reduktion på 2 pct. Se Figur 4. Denne reduktion forventes opnået ved forbedret spildevandsrensning. Tilsvarende forventes fosforbelastningen fra punktkilder at blive reduceret fra 77-71 T/år, svarende til 7,8 % Denne reduktion forventes opnået bl.a. ved forbedret spildevandsrensning og nedlæggelse af dambrug.

Punktkildebelastning af overfladevande Hovedvandopland Lillebælt/Jylland						
Type	BI5 t/år		Kvælstof t/år		Fosfor t/år	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Renseanlæg	263	251	355	351	35	34
Regnbetingede udløb	177	177	42	42	16	16
Industri	5,1	5,1	5,7	5,7	0,8	0,8
Dambrug	153	153	61	61	5,1	5,1
Havbrug	294	294	47	47	4,9	4,9
Spredt bebyggelse	259	138	67	59	15	10
Total	1151	1018	578	566	77	71

Figur 6: Punktkilde belastningen til overfladevande i Hovedvandopland Lillebælt/Jylland er opgjort på nuværende belastning og baseline 2015. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Samlet vurderer Haderslev Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Lillebælt i perioden 2005-2010. Pkt. 1B vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 1C

Haderslev Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen eller miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland. Pkt. 1C vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 2A og 2B

Haderslev Kommune vurderer, at Lillebælt delområde Bredningen ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret, nitratudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området. Jf. pkt. 2A.

Beregning af kvælstofbidrag fra arealer i oplandet til Lillebælt - Bredningen:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Bredningen	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	12.900
Udvaskningsniveau 2005-2009, kg N/ha/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland – s. 176 tabel 2.4.8a.)	20,4
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (12.900 ha x 20,4 kg N/ha/år)	263.160
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (middel 25)
Areal til udspredning i alt, ha (X)	179,22
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	46,0
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	46,6
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (X*Y*(1-0,25) (Z)	6.263,74
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (Z/263.160)*100	2,38

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil bidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 2,38 % af den samlede nitratudvaskning til Natura 2000-området. Afskæringskriterium 2 på 5 % er således overholdt.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen eller sigtedybden i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 24a – Fosforudvaskning til Avnø Vig

Oplandet Avnø Vig afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der kan derfor være behov for at stille særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 – 6.

Afskæringskriterier

Haderslev Kommune skal således foretage en vurdering af, hvorvidt der i konkrete projekter er behov for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor af hensyn til tilstanden i sårbare Natura 2000-udpegede recipienter, dvs. marine områder eller søer.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case". Tabet af fosfor fra landbrugsjord vurderes, maksimalt at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjord er der gennemsnitligt ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

I forhold til nitratpåvirkning af vandområder beskriver Miljøstyrelsen, at dette ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Haderslev Kommune antager, at grænsen for en målbar fosforpåvirkning er det samme og opsætter på dette grundlag følgende afskæringskriterier for hvornår fosforpåvirkninger er skadelige for tilstanden i sårbare Natura 2000 udpegede recipienter:

Pkt. 1 1 % i meget sårbare vandområder (lukkede bassiner - typisk rene eller sårbare søer)

Pkt. 2 5 % i øvrige vandområder

Hvis påvirkningen med fosfor fra et projekt udgør mindre end 5 % (1 % i fosforfølsomme søer) af den samlede påvirkning af den relevante recipient, vil der som udgangspunkt ikke være behov for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau for fosfor - Jf. Vejledende notat om konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 29. Det skal dog vurderes om der i den konkrete sag er særlig risiko i forbindelse med landskabsforhold. Heri indgår afstand til vandløb eller sø, terrænhældning, erosion, jordbundsforhold, dræn samt fosfortal. Ved særlig risiko kan der i oplandet til sårbare vandområder stilles skærpende vilkår, f.eks. randzoner eller jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, opløftning til - eller skærpelse af fosforklasse.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterier

Oplandet til Avnø Vig er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Avnø Vig ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 1 er derfor ikke aktuelt, men fosforudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede fosforudvaskning til området, jf. pkt. 2.

Beregning for ejede og forpagtede arealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Avnø Vig	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	4.500
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	1.457
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	

Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Avnø Vig, ha	339,34
Fosforoverskud, kg P/ha	6,3
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. ((Fosforoverskud kg P/ha x 8 år)/(2000 kg P/ha)) x 100	2,52
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P (Udbringningsareal ha x "worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha) x (forøgelse af fosfor i jordpuljen pct. / 100) Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct. ("Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P / 1457 kg P) x 100	8,54 0,59 %

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland,(83.440kg P) * (Opland til Avnø Vig / Opland til Lillebælt/Jylland(257.700))

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 0,59 % af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til fosforbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af fosforkoncentrationen i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 24b - Fosforudvaskning til Haderslev Fjord

Oplandet Haderslev Fjord afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der kan derfor være behov for at stille særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Haderslev Kommune skal således foretage en vurdering af, hvorvidt der i konkrete projekter er behov for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor af hensyn til tilstanden i sårbare Natura 2000-udpegede recipienter, dvs. marine områder eller søer.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case". Tabet af fosfor fra landbrugsjord vurderes, maksimalt at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjord er der gennemsnitligt ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

I forhold til nitratpåvirkning af vandområder beskriver Miljøstyrelsen, at dette ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Haderslev Kommune antager, at grænsen for en målbar fosforpåvirkning er det samme og opsætter på dette grundlag følgende afskæringskriterier for hvornår fosforpåvirkninger er skadelige for tilstanden i sårbare Natura 2000 udpegede recipienter:

Pkt. 1 1 % i meget sårbare vandområder (lukkede bassiner - typisk rene eller sårbare søer)

Pkt. 2 5 % i øvrige vandområder

Hvis påvirkningen med fosfor fra et projekt udgør mindre end 5 % (1 % i fosforfølsomme søer) af den samlede påvirkning af den relevante recipient, vil der som udgangspunkt ikke være behov for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau for fosfor - Jf. Vejledende notat om konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 29. Det skal dog vurderes om der i den konkrete sag er særlig risiko i forbindelse med landskabsforhold. Heri indgår afstand til vandløb eller sø, terrænhældning, erosion, jordbundsforhold, dræn samt fosfortal. Ved særlig risiko kan der i oplandet til sårbare vandområder stilles skærpende vilkår, f.eks. randzoner eller jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, opløftning til - eller skærpelse af fosforklasse.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterier

Oplandet til Haderslev Fjord er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Haderslev Fjord ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 1 er derfor ikke aktuelt, men fosforudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede fosforudvaskning til området, jf. pkt. 2.

Beregning for ejede og forpagtede arealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Haderslev Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	18.500
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	5.990
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	

Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Haderslev Fjord, ha	389,3
Fosforoverskud, kg P/ha	6,3
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. ((Fosforoverskud kg P/ha x 8 år)/(2000 kg P/ha)) x 100	2,52
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P (Udbringningsareal ha x "worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha) x (forøgelse af fosfor i jordpuljen pct. / 100) Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct. ("Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P / 5990 kg P) x 100	9,81 0,16 %

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland,(83.440kg P) * (Opland til Haderslev Fjord / Opland til Lillebælt/Jylland(257.700)

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 0,16 % af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til fosforbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af fosforkoncentrationen i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 24c - Fosforudvaskning til Lillebælt Bredning

Oplandet Bredningen afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der kan derfor være behov for at stille særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

4.1 Afskæringskriterier

Haderslev Kommune skal således foretage en vurdering af, hvorvidt der i konkrete projekter er behov for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor af hensyn til tilstanden i sårbare Natura 2000-udpegede recipienter, dvs. marine områder eller søer.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case". Tabet af fosfor fra landbrugsjord vurderes, maksimalt at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjord er der gennemsnitligt ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

I forhold til nitratpåvirkning af vandområder beskriver Miljøstyrelsen, at dette ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Haderslev Kommune antager, at grænsen for en målbar fosforpåvirkning er det samme og opsætter på dette grundlag følgende afskæringskriterier for hvornår fosforpåvirkninger er skadelige for tilstanden i sårbare Natura 2000 udpegede recipienter:

- Pkt. 1 1 % i meget sårbare vandområder (lukkede bassiner - typisk rene eller sårbare søer)

Pkt. 2 5 % i øvrige vandområder

Hvis påvirkningen med fosfor fra et projekt udgør mindre end 5 % (1 % i fosforfølsomme søer) af den samlede påvirkning af den relevante recipient, vil der som udgangspunkt ikke være behov for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau for fosfor - Jf. Vejledende notat om konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 29. Det skal dog vurderes om der i den konkrete sag er særlig risiko i forbindelse med landskabsforhold. Heri indgår afstand til vandløb eller sø, terrænhældning, erosion, jordbundsforhold, dræn samt fosfortal. Ved særlig risiko kan der i oplandet til sårbare vandområder stilles skærpende vilkår, f.eks. randzoner eller jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, opløftning til - eller skærpelse af fosforklasse.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredning. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt Bredning og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoeportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterier

Oplandet til Lillebælt Bredning er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Lillebælt Bredning ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 1 er derfor ikke aktuelt, men fosforudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede fosforudvaskning til området, jf. pkt. 2.

Beregning for ejede og forpagtede arealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Lillebælt Bredning	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	12.900
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	4.177
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	

Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Lillebælt Bredning, ha	179,22
Fosforoverskud, kg P/ha	6,3
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. ((Fosforoverskud kg P/ha x 8 år)/(2000 kg P/ha)) x 100	2,52
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P (Udbringningsareal ha x "worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha) x (forøgelse af fosfor i jordpuljen pct. / 100) Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct. ("Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P / 4177 kg P) x 100	4,52 0,11 %

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland,(83.440kg P) * (Opland til Lillebælt Bredning/ Opland til Lillebælt/Jylland(257.700)

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 0,11 % af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til fosforbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af fosforkoncentrationen i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 25 - Konsekvensvurdering i fht. udvaskning til Natura 2000 område N112 Lillebælt

Da afskæringskriterie 2 ikke er overholdt til Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Avnø Vig, vurderer Haderslev Kommune, at det ikke kan udelukkes, at det ansøgte projekt kan påvirke Natura 2000-området Lillebælt væsentligt. Der er derfor udarbejdet en konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for området.

Konsekvensvurdering efter Habitatbekendtgørelsens § 7 stk 2

Habitatkonsekvensvurderingen tager udgangspunkt i bilag 3 i Bek. nr. 359 af 25/03/2010¹⁷

1. Udpegede internationale naturbeskyttelsesområder, som det ansøgte projekt må antages at kunne påvirke væsentligt

1.1. Geografisk placering

Natura 2000-område nr. 112 Lillebælt med habitatområde nr. 96, fuglebeskyttelsesområde nr. 47 og Ramsarområde nr. 15. Natura 2000-området ligger i Haderslev, Kolding, Middelfart og Assens kommuner og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Lillebælt.

Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen.

1.2. Områdets udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område Lillebælt (N 112).

Habitatområde nr. 96:

Naturtyper

- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1230 Klinter eller klipper ved kysten
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 Hvide klitter og vandremiler
- 2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter

¹⁷ Bilag 3 ' Oplysninger og vurderinger, der skal gives i konsekvensvurderingen vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder' i Bek. nr. 359 af 25/03/2010 'Bekendtgørelse om VVM, konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om kulbrinteindvinding, rørledninger, m.v. på søterritoriet og kontinentalsoklen'

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230 Rigkær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
Arter
1014 Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*)
1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Fuglebeskyttelsesområde nr. 47:

Sangsvane (T)	Havørn (Y)
Rørhøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
Engsnarre (Y)	Klyde (Y)
Brushane (Y)	Mosehornugle (Y)
Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
Dværgterne (Y)	Bjergand (T)
Ederfugl (T)	Hvinand (T)
Toppet skallesluger	

1.3. En beskrivelse af området og dets tilstand

1.3.1. Området ^{Fejl! Bogmærke er ikke defineret.}

Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion, og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde. Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Området indeholder desuden 3 større beboede øer og 7 holme samt mange store og små kystlaguner, der typisk er opstået ved, at krumoddesystemer har afsnøret en del af havområdet. I tilknytning til krumodderne er der stedvis udviklet store strandengsarealer med naturlige tidevandsrender.

Kystlagunerne og strandengene indeholder et artsrigt plante- og dyreliv og udgør betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, områder på Årø og Bålgø, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter.

I kystområderne er der også mange vigtige og store forekomster af rigkær, som ofte er udviklet i tilknytning til strandengene. Rigkærene indeholder stedvis en meget artsrig vegetation. Desuden er der forekomster af bl.a. kalkoverdrev og sure overdrev. I den jyske del af området mangler der en detaljeret kortlægning af kalkoverdrev.

I habitatområdets skove forekommer skovnaturtyperne bøg på mor, bøg på muld, egeblandskov, skovbevokset tørvemose og elle- og askeskov.

Marsvin er udbredt i farvandet, især i områdets nordlige del er de hyppigt registreret. Området har i historisk tid været det vigtigste fangstområde af marsvin i Danmark. Bestanden af marsvin i de indre danske farvande vurderes at være faldet mellem to optællinger i hhv. 1994 og 2005.

1.3.2. Tilstand ^{Fejl! Bogmærke er ikke defineret.}

Der er kortlagt ca. 88 ha rigkær, hvoraf 1,2 ha har en god naturtilstand, og de øvrige har en moderat-dårlig naturtilstand eller er ikke blevet vurderet. Arealerne med kalkoverdrev, nedbrudt højmoser og kildevæld har alle moderat-dårlig naturtilstand. Det skyldes dels dårlige strukturforhold som følge af tilgroning, afvanding og næringsstofbelastning, men mange forekomster har også et beskedent indhold af plantearter.

Derimod har omkring halvdelen af strandengene og de fleste forekomster af grågrøn klit, surt overdrev og tidvis våd eng overvejende en høj-god naturtilstand. Mange forekomster af naturtyperne præges dog af tilgroning, næringsstofpåvirkning, uhensigtsmæssig hydrologi m.m.

Strandeng er kortlagt på ca. 726 ha, hvoraf 348 ha har en høj-god naturtilstand. Blandt disse strandenge er der store velafgræssede forekomster, der rummer en artsrig flora. 62 % af strandengsarealet har en høj-god tilstand vurderet ud fra artsforekomsten, mens 55 % af

strandengsarealet kun har en moderat-ringe strukturtilstand. I alt 127 ha strandeng ved Flægen, øst for Sparretorn, Ferske Sø og Noret på Bågå samt på Rud-halvøen er vurderet til artsklasse I.

Grå/grøn klit er registreret på ca. 51 ha. Stedvis slitage, tilgroning, invasive arter og eutrofiering er de primære faktorer, som påvirker naturtypens tilstand. Strukturæssigt fordeler tilstanden sig stort set ligeligt på høj, god og moderat tilstand. Artsmæssigt har kun 8 % af arealerne god tilstand, mens resten moderat og ringe tilstand. Samlet vurderes naturtilstanden til god for ca. 2/3 af arealet og moderat for ca. 1/3.

Surt overdrev er kortlagt på i alt 79,5 ha. Strukturæssigt vurderes 92 % af arealerne primært at være i gunstig bevaringstilstand med en stor andel i høj tilstand (ca. 48 ha). Artsmæssigt vurderes tilstanden lavere. I alt er kun 1,5 ha surt overdrev ved Halk vurderet til høj artstilstand, og 51,8 ha vurderes til god tilstand, mens 26,3 ha har moderat-dårlig tilstand.

Tidvis våd eng forekommer på et ca. 0,75 ha stort areal ved Avnø Vig, som på baggrund af strukturdata vurderes til høj tilstand.

Skovnaturtyper er kortlagt på 202,0 ha, heraf er 177,1 ha fredskov og 24,9 ha ikke fredskov. Alle arealer med skovnaturtyperne bøg på mor (1,5 ha), ege-blandskov (29,6 ha), skovbevokset tørvemose (10,8 ha) og elle- og askeskov (73,6 ha) samt langt hovedparten af arealet med bøg på muld (85,1 ha) har en høj-god skovtilstand. 1,4 ha af bøg på muld har moderat skovtilstand. 22,3 ha af de kortlagte skovnaturtyper er vurderet til høj skovtilstand.

Der er kortlagt og tilstandsvurderet i alt 38 (6,1 ha) næringsrige søer og 3 (1,9 ha) kransnålalge-søer. For næringsrig sø er hovedparten af arealet vurderet til moderat -ringe naturtilstand (31 stk.; 4,9 ha), mens det resterende er vurderet til god tilstand (7 stk.; 1,21 ha). For kransnålalge-sø er hele arealet vurderet til god naturtilstand.

1.3.3. Prognose *Fejl! Bogmærke er ikke defineret.*

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Sandbanker, vadeflader, laguner, rev og bugter på grund af for høj tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. For naturtypen rev desuden som følge af fiskeri med bundslæbende redskaber.
- Strandenge på grund af tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
- De kortlagte forekomster af kransnålalgesøer og næringsrige søer på grund af stor belastning med næringsstoffer fra dyrkede arealer, andeopdræt og kvælstofdeposition.
- Vandløb med vandplanter, da der foretages intensiv vandløbsvedligeholdelse og vandløbene flere steder er regulerede med uhensigtsmæssig hydrologi.
- Grå/grøn klit fordi kvælstofdepositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Der er desuden problemer med tilgroning og invasive arter.
- Kalkoverdrev, surt overdrev og tidvis våd eng, fordi kvælstofdepositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, samt på grund af tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion.
- Nedbrudt højmoser, fordi kvælstofdepositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
- Kildevæld og rigkær på grund af, at kvælstofdepositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugsarealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold.
- Elle- og askeskov, bøg på mor, bøg på muld, ege-blandskov og skovbevokset tørvemose, fordi kvælstofdepositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster.
- Marsvin pga. en nedgang i bestanden bl.a. som følge af bifangster i fiskenet.

Prognosen er ukendt for:

- Strandvolde med enårige planter, strandvolde med flerårige planter, kystklint/klippe, enårig strandengsvegetation, forklit, hvid klit og urtebræmme pga. manglende kortlægning.
- Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl pga. manglende kortlægning.

1.4. En beskrivelse af områdets konkrete målsætninger for naturtyper og arter

1.4.1. Målsætninger ^{Fejl! Bogmærke er ikke defineret.}

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Lillebælt:

- Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.
- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til høj eller god natur/skovtilstand og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til moderat-ringe natur/skovtilstand og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås høj-god natur/skovtilstand og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. For arterne betyder det, at tilstanden og det samlede areal af levestederne stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for levedygtige bestande af skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl og marsvin.

2. Beskrivelse af det ansøgte projekt

2.1. Projektets indhold, omfang og arealanvendelsesbehov, såvel under anlægsfasen som under driftsfasen

2.1.1. Projekt

Ansøger indsendte den 23. januar 2014 en ansøgning om udvidelse af dyreholdet på Kronborgvej 18, 6100 Haderslev. Dyreholdet ønskes udvidet fra 266,77 DE til 695,92 DE. Ansøgningen omfatter 1015,08 ha udbringningsarealer.

Harmonitallet for udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne er 1,4 DE/ha i både nudrift og ansøgt drift.

Det ansøgte projekt overholder kravet om en udvaskning af nitrat svarende til et plantebrug for de arealer der afvander til vandoplandet Avnø Vig.

2.2. Data, der er nødvendige for at konstatere og vurdere de væsentlige virkninger, herunder eventuelle skader, som projektet vil kunne få for udpegede internationale naturbeskyttelsesområder

2.2.1. Baggrund

Avnø-Vig er udpeget som et følsomt Natura 2000 område. Haderslev Kommune vurderer, at Lillebælt delområde Avnø Vig ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Nitratudvaskningen fra det ansøgte projekt til Avnø Vig må på den baggrund ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området ifølge afskæringskriterium 2A fastlagt af Miljøministeriet¹⁸

¹⁸ Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 24. juni 2010, Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven

Beregning af kvælstofbidrag fra det ansøgte projekts arealer i opland til Avnø Vig:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Avnø Vig	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	4.500
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland s. 176 tabel 2.4.8.)	70.515
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (middel 25)
Areal til udspredning i alt, ha (X)	339,34
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	46,0
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	47,3
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år $(X*Y*(1-0,25))$ (Z)	12.038,09
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. $(Z/70.515)*100$	17,07

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

Som det fremgår af ovenstående beregning udgør det ansøgte projekts nitratudvaskning til Avnø Vig 17,07 procent af den samlede nitratudvaskning til området. Afskæringskriterium 2A er således ikke overholdt. Det kan dermed ikke udelukkes at det ansøgte projekt kan påvirke Natura 2000 området Lillebælt væsentligt. Det vurderes derfor, at der i forbindelse med nærværende ansøgning skal foretages en konsekvensvurdering af dette forhold.

2.2.2. Ammoniakdeposition

Ingen af naturtyperne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område Lillebælt modtager ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt pga. den store afstand (over 3 km), ammoniakudledningen fra det ansøgte projekt er derfor ikke problematisk og undersøges ikke nærmere i nærværende konsekvensvurdering.

2.2.3. Udvaskning af nitrat

Antallet af dyreenheder i oplandet til Avnø Vig har været stigende siden 2007, der er derfor stillet krav om, at det ansøgte projekts udvaskning af nitrat til oplandet ikke må overstige udvaskningen fra et plantebrug. Jf. afskæringskriterium 1A. Dette krav overholdes. Det ansøgte projekts store forholdsmæssige bidrag til nitratudvaskningen til Avnø Vig skyldes en kombination af to faktorer. Dels er Avnø Vig oplandet ikke ret stort og dels indgår mange af

arealerne i oplandet til Avnø Vig i det ansøgte projekt. Det samlede opland til Avnø Vig er 4.500 ha og det samlede udbringningsareal i det ansøgte projekt, som befinder sig indenfor oplandet til Avnø Vig udgør 339 ha. Det ansøgte projekts arealer udgør således 7,5 procent af det samlede areal i oplandet til Avnø Vig.

3. Eventuelle andre projekter eller planer, der sammen med det ansøgte projekt kan påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt

3.1. Projektets eller planens indhold, omfang og geografiske placering

Det ansøgte projekt omfatter 339 ha udbringningsarealer i oplandet til Avnø Vig, som er et delopland til Natura 2000 området Lillebælt.

3.2. Projektets eller planens påvirkning af naturbeskyttelsesområdet

I følge Miljøministeriets notat om afskæringskriterier er afskæringskriterierne udarbejdet på baggrund af en analyse fra DMU. Afskæringskriterierne skal sikre, at et projekt ikke kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rastepladser for beskyttede arter.

Da det ansøgte projekt ikke medfører en større udvaskning af nitrat til oplandet Avnø Vig end et plantebrug ville gøre, (dvs. afskæringskriterium 1A er overholdt) ville nitratudvaskningen til Avnø Vig ifølge afskæringskriterium 2A vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området Lillebælt væsentligt, hvis arealerne tilhørte forskellige ansøgte projekter i stedet for kun én og de hver i sær dermed kom under 5 % udvaskning til Avnø Vig.

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at Avnø Vig påvirkes hverken mere eller mindre om udbringningsarealerne tilhører 1 eller flere personer, hvis nitratudvaskningen er den samme. Der er tale om almindelige dyrkede landbrugsarealer, som med al sandsynlighed vil forsætte med at være dyrkede landbrugsarealer. Det ansøgte projekt vurderes på den baggrund ikke at ville påvirke deloplandet Avnø Vig eller Natura 2000 området Lillebælt væsentligt.

4. Oplysninger om eventuelle undersøgelser

4.1. Undersøgelser foretaget i forbindelse med det ansøgte projekt

Ingen

4.2. Tidligere konsekvensvurderinger for det berørte område

Ingen

4.3. Andre undersøgelser eller undersøgelsesresultater af betydning for vurderingen af projektet

Ingen

5. En begrundet vurdering af virkningerne på udpegede internationale naturbeskyttelsesområder

5.1. Projektets direkte eller indirekte påvirkning på naturbeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag i såvel anlægsfasen som driftsfasen

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Jf. Vejledning til Habitatbekendtgørelsen^{Fejl! Bogmærke er ikke defineret.} punkt 5.9.2. må det tvivlsomt være en væsentlig påvirkning, hvis påvirkningen kan få betydning ved at skade sjældne arter eller naturtyper. Det er desuden en væsentlig påvirkning hvis en plan eller et projekt risikerer at skade bevaringsmålsætningen for det pågældende Natura 2000-område (Jf. Muslingedømmen), påvirkningen skal altså vurderes ud fra, om den er så væsentlig, at gunstig bevaringsstatus ikke kan opretholdes, eller der ikke kan opnås gunstig bevaringsstatus eller de mål, som opstilles i Natura 2000-planen. Naturtyperne og arterne skal således være stabile eller i fremgang.

Ved gennemgangen af det ansøgte projekt under punkt 2 og 3 fremgår det at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne i det ansøgte projekt til Avnø Vig, ikke overstiger nitratudvaskningen fra plantebrug og derfor ville overholde Miljøministeriets afskæringskriterier, hvis ikke der var tale om et lille opland i kombination med en stor arealandel. Afskæringskriterierne skal sikre, at et projekt ikke kan medføre en skadevirkning som følge af nitratudvaskning. Haderslev Kommune vurderer, at det er af underordnet betydning, at Avnø Vig modtager nitratudvaskningen fra ét projekt i stedet for fra flere mindre projekter, så længe nitratudvaskningen fra arealerne er den samme. Det vurderes således, at det ansøgte projekt på Kronborgvej 18, ikke vil påvirke de under punkt 1 gennemgåede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område Lillebælt væsentligt.

Bilag 26 - Beredskabsplan

Beredskabsplan for Kronborgvej 18, 6100 Haderslev

Indhold

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN.....	2
3 SELVE BEREDSKABSPLANEN	3
3.1 KORTMATERIALE	3
3.2 TELEFONNUMRE.....	4
3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS.....	5
3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE	6
3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD.....	7
3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE	8
3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT.....	8
3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"	9

Ved store uheld ring altid 1-1-2! Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne. **Er du i tvivl ring 1-1-2.** Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN

Beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø. Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm. Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes skal være tilgængelig i teknikrummet i stalden. Kopi af beredskabsplanen skal yderligere være tilgængelig på kontoret. Beredskabsplanen er udarbejdet af Miljø & Natur ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

3 SELVE BEREDSKABSPLANEN

3.1 KORTMATERIALE

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbyrder m.v.

Beredskabsplan for Kronborgvej 18, 6100 Haderslev

3.2 TELEFONNUMRE

Kontakt	Telefonnummer
Jesper mobil	21 74 34 43
Miljømyndighed kontaktes på telefon dag	74 34 34 34
Falck kontaktes på telefon dag eller nat	112
Brandvæsen kontaktes på telefon dag og nat	112
Lægevagt kontaktes på telefon dag eller nat	70 11 07 07
Dyrlæge kontaktes på telefon dag eller nat	73 52 12 10
Elektriker kontaktes på telefon dag eller nat	20 14 81 37
VVS kontaktes på telefon dag eller nat	74 56 29 26

Beredskabsplan for Kronborgvej 18, 6100 Haderslev

3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal der evt. er fanget

Kontakt herefter ejer på tlf. **21 74 34 43**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Slukningsmateriel er placeret i alle driftsbygninger.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
 - Brandslukkere i alle bygningsafsnit

3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren, på tlf. **21 74 34 43**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **74 34 34 34**
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
 - Der kan rekvireres traktor gennem kontakt til ejeren

3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren på tlf. **21 74 34 43**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **74 34 34 34**

Beredskabsplan for Kronborgvej 18, 6100 Haderslev

3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

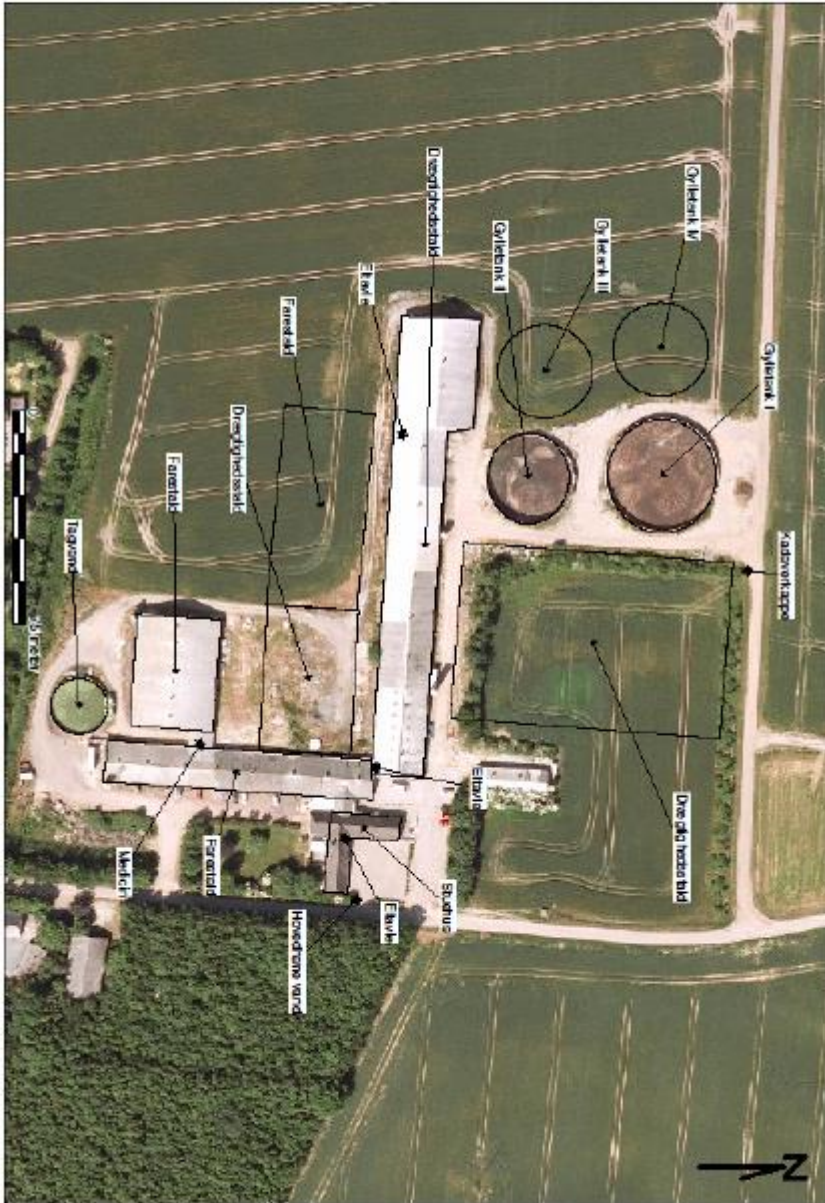
- Hovedhane til vand ved lade
- Hovedafbryder el sidder i gamle stald ved sturhus
- Nye ampere sikringer opbevares ved eltavlen

3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT

- Vurder om dyr vil lide under træk fra nødpluk eller varme.
- Tjek alle stalde og se, om nødplukket er åben.
- Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, anvendes nødstrøms generatoren og der ringes og forhøres om varigheden af udfaldet.

3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"

Bilag 27 – Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 57586.

- Version 1, 66 sider og 10 bilag er modtaget den 23. januar 2014.
- Endelig ansøgning, version 9, 66 sider og 17 bilag er modtaget den 25. juni 2014.

Der er indsendt beregninger for fase 1:

- Version 1, skema 59976, 63 sider og 0 bilag er modtaget den 23. januar 2014
- Endelig version, skema 64360,m 63 sider og 0 bilag er modtaget den 11. april 2014.

Ansøgningskemaet samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 13/39772 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Natur og Landbrug på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.